

วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์

Journal of MCU Buddhapanya Review

ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2561)

Vol. 3 No. 3 (September – December 2018)

P-ISSN : 2465-5503

E-ISSN : 2630-0524

● วัตถุประสงค์

วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการราย 4 เดือน (ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม, ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในวารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

The Journal of MCU Buddhapanya Review is an academic journal published twice a year (1st issue January - April, 2nd issue May – August, 3rd issue September - December). It aims to promote research and disseminate academic and research articles for researchers, academicians, lecturers and graduate students. The Journal focuses on Buddhism, Liberal Arts, Political Science, Public Administration and Multidisciplinary of Humanities and Social Sciences. All the

articles published are peer-reviewed by at least two experts. The articles are in both Thai and English.

The articles, submitted for The Journal of MCU Buddhapanya Review, should not be previously published or under consideration of any other journals. The author should carefully follow the submission instructions of The Journal of MCU Buddhapanya Review including the reference style and format.

Views and opinions expressed in the articles published by The Journal of MCU Buddhapanya Review are of responsibility by such authors but not the editors and do not necessarily reflect those of the editors.

● **เจ้าของ**

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี

วิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ

● **Owner**

Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College

Ratchaburi Buddhist College

Suphanburi Sri Suvarnabhumi Buddhist College

● **สำนักงาน**

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ 51 หมู่ที่ 2 ตำบลไร่ขิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210

โทร/โทรสาร 034-326-912 <http://www.rk.mcu.ac.th>

Email: journalbudpan@gmail.com

● **Office**

Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

51 M.2, Raikhing, Samphran, Nakhon Pathom, Thailand, 73210

Tel/Fax: + 66 34 326 912 <http://www.rk.mcu.ac.th>

Email: journalbudpan@gmail.com

● **ที่ปรึกษา (Advisors)**

อธิการบดี	The Rector
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	Vice-Rector for Administration
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	Vice-Rector for Academic Affairs
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป	Vice-Rector for General Affairs
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	Dean, Graduate School
คณบดีคณะพุทธศาสตร์	Dean, Faculty of Buddhism
คณบดีคณะสังคมศาสตร์	Dean, Faculty of Social Sciences
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	Director, Buddhist Research Institute
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี	Director, Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี	Director, Ratchaburi Buddhist College
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์สุพรรณบุรีศรีสุวรรณภูมิ	Director, Suphanburi Sri Suvarnabhumi Buddhist College

● **บรรณาธิการบริหาร (Executive Editor)**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุบล วุฒิพรโสภณ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย:
Assistant Professor Dr. Ubol Wuthipornsophon, MCU

● **หัวหน้ากองบรรณาธิการ (Chief Editor)**

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ, ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย:
Ven.Dr. Phramaha Prakasit Sirimedho, MCU

● **กองบรรณาธิการ (Editorial Board)**

ศาสตราจารย์ ดร. ชำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย:
Professor Dr. Chamnong Adivadhanasit, MCU

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ ยอดแก้ว, มหาวิทยาลัยสวนดุสิต:
Assistant Professor Dr. Pramote Yotkaew, Suan Dusit University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไกรฤกษ์ ศิลาคม, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี:
Assistant Professor Dr. Krairoek Silakom, Udon Thani Rajabhat University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ ยอดทอง, มหาวิทยาลัยมหิดล:
Assistant Professor Dr. Amnat Yodthong, Mahidol University

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรญา ทองอ่อน, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม:

Assistant Professor Woraya Thong-oon, Nakhon Pathom Rajabhat University

พระครูสังฆรักษ์ทรงพรพรณ ชยทนต์, ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย:

Dr. Phrakhrusangharak Songphan Jayathatto, MCU

ดร. ศยามล เจริญรัตน์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:

Dr. Sayamol Charoenratana, Chulalongkorn University

ดร. ประkob ไชบุญทัน, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ:

Dr. Prakob Chaibuntan, Assumption University

Ven. Dr. Budi Utomo, Samaratunga Buddhist College, Indonesia

Arlene De Castro Bobadilla, Nakhon Pathom Rajabhat University

● ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Reviewers)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

พระราชปรีดีทิพย์, ศาสตราจารย์ ดร.

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รองศาสตราจารย์ ดร.

พระราชปรีดีทิพย์, รองศาสตราจารย์ ดร.

พระสุธีรัตนบัณฑิต, รองศาสตราจารย์ ดร.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร.

พระมหาพรชัย สิริวัโร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ดร.

พระมหาไกรวรรณ ชินทตฺติโย, ดร.

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมฺมสุทฺโธ, ดร.

พระณัฏฐ วฑฺฒโน, ดร.

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

รองศาสตราจารย์ ดร. วิวัฒน์ หามนตรี

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สุขะพรหม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โกนิฐ์ ศรีทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

ดร. ลำพอง กลมกุล

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

คณะสังคมศาสตร์

คณะพุทธศาสตร์

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย

คณะพุทธศาสตร์

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี

คณะสังคมศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์

ศูนย์อาเซียนศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

พระเมธาวิไนยรส, รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหามหวิรินทร์ ปรีสุตโตโม,	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	
ศาสตราจารย์ ดร. เตือน คำดี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. บัญญัติ ศิริธนาวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริรัตน์ ชุณหะคล้าย	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร แยมนิล	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร. ยุภาพร ยุภาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิญ รักษ์ตย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ สิทธิพันธ์ พุทธหนู	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ เฉลิมพล ศรีหงษ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญณรงค์ บุญหนุน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี สิริโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีโรติ เกิดแก้ว	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กังวล คัชณิมา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วุฒินันท์ กันทะเตียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร. นิภาพรณ เจนสันติกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

● ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระครูโสภณวีรานุวัตร	พระมหาสมมาส ชุติมนโต
พระครูปลัดประวิทย์ วรรณโม	พระครูสังฆรักษ์พงษ์พันธ์ วิสวโร
สมชาย ชูเมือง	ว่าที่ ร.ต.หญิง ดร. สุทธญาณ โอบอ้อม

● ฝ่ายประสานงานต่างประเทศ

ดร. แม่ชีกุลภรณ์ แก้ววิลัย	ดร. โยตะ ชัยวรมันกุล
----------------------------	----------------------

- ฝ่ายนิติกร

ดร. พชรวาลัย ศุภภาะ

ผศ.ดร. ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา

- พิสูจน์อักษร

พระครูปฐมธีรวัฒน์

พระครูใบฎีกาธีรยุทธ จนฑุบโม

พระมหาสุรชัย ขยาภิวัตโน

สัญญา สดประเสริฐ

พระครูปลัดพงษ์พันธ์ ขนติโสภโณ

ศิรดา เก่งสาคร

ณัชชา ณัฐโชติภิกขิณี

- ศิลปกรรม

วีรพงศ์ เมืองจันทร์

- ฝ่ายสมาชิก

พิชชาณันท์ เตชะประสิทธิ์วานิช

ขวัญใจ มีถาวร

กมลพร คัมแหน

- กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

- พิมพ์ที่

บริษัท แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น จำกัด

99/164 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 0-2575-1791, 088-5788400

<http://www.protexts.com>

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 3 ประจำปี 2561 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นให้นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สนใจได้เผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการ อันเป็นประโยชน์ร่วมกัน บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารประกอบด้วย บทความทางวิชาการจำนวน 12 เรื่อง กองบรรณาธิการขอเสนอบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

การใช้พลังงานทดแทนในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะออย จังหวัดเชียงใหม่ โดย ภัทรวรรณ จะหะ นำเสนอแนวคิดการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะออย จังหวัดเชียงใหม่ และ ปัญหาและอุปสรรคการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะออย จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริ (ดอยฟ้าห่มปก)

การนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอมะออย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย พระครูปลัดกวีวัฒน์ นำเสนอ ผลการศึกษาของการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในกิจกรรมการดำรงชีวิตของ ประชาชนในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอมะออย จังหวัดนครศรีธรรมราช วิจัยแบบ ผสมวิธี ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้าง ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล โดย ปรียะดา ภัทรสังจธรรม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบ การเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล มีวิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัย และพัฒนา (R & D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี และใช้แบบแผนเชิงผสมผสาน แบบรองรับภายใน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ณ หอผู้ป่วยศัลยกรรม-นรีเวช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ที่มีชื่อว่า “PATCE Model” 2) คู่มือการใช้รูปแบบ “PATCE Model” 3) หน่วยการสอน 4) แผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบทดสอบความสามารถถ่ายโยงความรู้ และ 6) แบบบันทึกการสะท้อนย้อนคิด

กองบรรณาธิการวารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความทางให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น สำหรับท่านที่จะส่งบทความลงตีพิมพ์ขอให้ปฏิบัติตามคำแนะนำสำหรับผู้เขียน กรุณาปรับเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ (ดูรายละเอียดในคำแนะนำสำหรับผู้เขียน) เพื่อพัฒนาวารสารเข้าสู่ฐานข้อมูลในระดับนานาชาติต่อไป

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

ผศ.ดร. อุบล วุฒิพรโสภณ
บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	
Teachers' Readiness to Promote Learner Autonomy in Government Universities in the Northeast of Thailand <i>John Mark Belardo and Patteera Thienpermpool</i>	267-280
The Development of Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia <i>Chum Lay, Suwanna Chotisukan and Sombat Kochasit</i>	281-296
The Sensible Way for Washington to dissolve the Trade Conflict with China Based on Traditional Chinese Philosophy: Comprehensive Strategic Confrontation or Dialogue and Cooperation <i>Bangxin Peng, Supaporn Thongrat and Sirisak Sripibarn</i>	297-308
การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา: Transformational Leadership Development of Sub district Administrative Organization's Chief Executive in Pakchong, Nakornratchasima Province <i>บังอร เบ็ญจาทิกุล: Bagorn Benjathikul</i>	309-318
การนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนศรีธรรมโสภณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช: An Applying Buddhist Principles to Improve the Quality Of Life of the People in Sri Thamasok 1 Community, Tambon Nai Mueang, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province <i>พระครูปลัดกวีวัฒน์: Phrakhrupaladkaweewat</i>	319-334
ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย: The Factor of Transcendental Leadership of School Administrators School Affecting Effectiveness in Municipality School, Loei Province <i>เชาวนุช สว่างชาติ และ พิมพ็อร์ สดเอี่ยม: Chaowanuch Sawangchat and Pim-On Sod-lum</i>	335-350

- การใช้พลังงานทดแทนในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่: 351-362
 Using Renewable Energy Usage of Ethnic Group in Maeai District,
 Chiangmai Province
ภัทรวรรณ จะหวะ: Pattarawan Cahwa
- สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน 363-376
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19: Condition and Problem on
 Operations of Internal Quality Assurance in Schools under the
 Secondary Educational Service Area Office 19
ภณัฐพงศ์ พลมุข และ จักรกฤษ โพคาพล
- การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการ 377-396
 สร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล:
 The Development of the Integrated Iddhipada 4 Instructional Model
 Based on Constructivist Theory to Enhance the Transferring
 Knowledge Abilities of Nursing Students
ปรียะดา ภัทรลัจจธรรม: Preeyada Phattarasatjatum
- ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนใน 397-410
 สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี: Factors Affecting Investigative Work of
 Investigating Police Officers, in Pathumthani Provincial Police Station
ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง: Duangrit Benjathikul Chairungruang
- ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนใน 411-420
 สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี: Factors Affecting Investigative Work of
 Investigating Police Officers, in Pathumthani Provincial Police Station
*จรินทร์ สวนแก้ว และ กมลพร กัลยาณมิตร: Charin Suankaew and
 Kamolporn Kalyanamitra*
- ศีล 5 กับปัญหาการุณยฆาต: Five Precept and Euthanasia 421-434
*พระครูอาทรกิจจาภิรักษ์, ทิพย์ภวิษณ์ ไสชาติ และ สังเวียน สามาง
 Phrakru Arthornkichchaphirak, Thipphavit Saichart, and Sangwien
 Saphang*

Teachers' Readiness to Promote Learner Autonomy in Government Universities in the Northeast of Thailand

¹John Mark Belardo and Patteera Thienpermpool

Department of Curriculum and Instruction

Silpakorn University

¹Email: jmbelardo@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were 1. To study the readiness of English teachers in teaching management to promote learner autonomy of the undergraduate English language students in the Northeastern region, Thailand. 2. To explore the different personal factors and how they contribute to the readiness of English teachers in teaching management to promote learner autonomy. 3. To analyze the external factors contributing to the readiness in teaching management to promote learner autonomy within classroom settings.

The tools used within this research were both paper-based and electronic questionnaires on learner autonomy through Google Form service. The population within this research were 124 university English teachers. The results from this research show that the personal factors that affect the readiness of teachers in supporting learner autonomy were their experience studying abroad and the number of years as university teachers. The external factors affecting the readiness of teachers in promoting learner autonomy is the teaching assessment and the mode of operation of the institutions. Teachers' educational experience abroad and amount of years as teachers caused teachers to have a lower level of readiness as opposed to that graduation within the country. As for the external factors, the teaching assessment affects the desirability of teachers while the mode of operation affects the feasibility of teachers in promoting learner autonomy of the students.

Keywords: Teachers' Readiness; Learner Autonomy; Autonomous Learner

Introduction

As Pointed Out By Brandl (2007) & Tan (2005), Through The Experiences Of Many EFL Teachers In Later Decades, Communicative Language Teaching Or (CLT) Has Always Been Their Only Teaching Approach. Under This Method Of Teaching, One Important Aspect Is An Effort To Build Learners To Go Beyond Possessing Specific Skills To Learners Who Are Autonomous; Learners With The Ability To Train Themselves Under Any Circumstances, Which Had Led To The Learner-Centered Approach In Education. This Kind Of Approach Put A Lot Of Emphasis On The Importance Of Learners Having The Sense Of Ownership Over Their Own Education. In Other Words, This Sense Of Ownership Is Also Known As Learner Autonomy.

Learner Autonomy Was First Introduced In Conjunction To The Foreign Language Teaching By Henry Holec (As Cited In Elizondo & Garita, 2013) In 1981. Holec (As Cited In Joshi, 2011) Defined The Term Learner Autonomy As "The Ability To Take Charge Of One's Learning". In Other Words, Autonomous Learners Are Learners With The Ability To Shape Their Own Learning Experience To Best Meet Their Needs In Order For Them To Be 'Self-Developed' And Satisfying Their Educational Needs. Similar To Dewey (1938) And Kolb (1984), Kohonen (2007) Sithsungnoen & Iganapathy (2018) Also Believes That For Learning To Take Place, Students' Experiences Of Language, Communication, Culture, And Personal Learning Processes Need To Be Consciously Processed. Students Need To Know What Needs To Be Learned And Why Is Such Learning Necessary To Them. In Any Case, There Still Seems To Be A Need To Further Understand Learners And The Nature Of Learning In Order To Provide More Meaningful Learning Experiences For Them In Their Learning Of English. (Phothongsunan, 2017)

From The Conference No. 1/2559 Of The Steering Committee Of The National Committee Developing The Core Curriculum Of Basic Education In January 2016 To Prepare For The 10-Year Cycle Improvement Of The Core Curriculum Of Basic Education, The Focus Of The Steering Committee Is To Make Sure That These Two Subjects Consist A Clear System Of Testing And Students Are Encouraged To Think More Critically. The Most Important Thing Is To Make Sure That Students "Can Learn The Contents According To Their Interests Or Aptitudes" (Kuptametanon & Walker, 2016). However, This Has Proven To Be More Difficult Said Than Done Due To The Centralize System Of Education Which Doesn't Leave Much Room For The Teachers To Make Decisive Decisions Within Their Own Classroom. In Addition, Thai Teachers Who Teach English Need To Be Trained To Use More Strategies In Helping Encourage Students To Be More Self-Directed And Develop More Passion To Learn (Noom-Ura, 2013). Many Types of research (Little, 2003) Indicated That

Learning Cannot Happen without the Connectedness and the Interaction between the Learners. Learners Under The Hierarchical Nature Classroom Lacks The Ability To Be Empowered And Therefore Fail To Maximize Their Ability To Direct The Way They Learn And The Ability To Determine What They Had Learn And What They Can Do With The Things That They Had to Learn. Non-Autonomous Learners Therefore Lack The Main Elements Of Active Learner Such As The Motivation, The Awareness, And The Interaction Which Could Greatly Improve Their Learning Ability. These Are All The Elements That The Learners Possess Within Themselves But Will Not Be Able To Use Them Without Proper Support And Assistant From The Teachers (Kohonen, 2007; Little, 2004; Reinders, 2010). Dam (2012) Supports This In Her Research, In Order For These Elements To Be Present Within The Classroom, The Teachers Must Encourage Students To Be More Involve Within Their Own Learning; In Other Words, Students Need To Take Be Allowed To Take Part In Making Decisions About Their Own Learning.

Suraratdecha And Tayjasannant (2016) Concluded In Their Research That “The Major Cause Of The Problem Largely Concerns A Passive Exam-Based Education System And A Lack Of Mutual Understanding Between All Stakeholders On What It Means To Become An Autonomous Learner And A Life-Long Learner”.

This Research Was Aimed At Finding Out The Level Of Readiness Of Teachers In Promoting Learner Autonomy And Pinpointing Both Personal And External Factors That Affect The Readiness Of Teachers In Promoting Learner Autonomy To Lay Out The Foundation For What Future Researchers Can Do To Help Increase The Level Of Readiness For Teachers.

Objectives

The objectives of this research are as follows:

1. To study the readiness of English teachers in teaching management to promote learner autonomy of the undergraduate English language students in the Northeastern region, Thailand.
2. To explore the different personal factors and how they contribute to the readiness of English teachers in teaching management to promote learner autonomy.
3. To analyze the external factors contributing to the readiness in teaching management to promote learner autonomy within classroom settings.

Methods

Participants of this research

The population for this research was teachers from different government universities in the northeastern region of Thailand. The first step was splitting up the universities in the Northeast into 3 different groups: government universities, institutions that provide English language teaching, and private universities. The second step was using the Two-Stage Random Sampling method for each of the group; stratified random sampling was used to partition the universities using its governmental and private status. The third step was using simple random sampling to select the sampling group which will be all the teachers at the government universities in the northeast region. The size of the sampling group was determined using Krejcie and Morgan (1970) Table for determining sample size from a given population which totaled to 124 participants.

Instruments used for this research

The instrument chosen for this research was a set of questionnaires to investigate the readiness towards learner autonomy amongst the Thai teachers teaching EFL classes in the Northeast region of Thailand.

This research looked at the following factors that might contribute to the promotion of learner autonomy within the EFL classrooms in Thailand: 1) The perceptions of teachers on the idea of Learner Autonomy 2) The readiness of teachers in supporting Learner Autonomy 3) The external factors that contribute to the support of Learner Autonomy and 4) School Assessment and Testing.

The questionnaires consist of the five following parts:

Questionnaire part 1: Basic information

The first part of the questionnaire was personal information of the participants which included the names of the universities they are teaching, their age, educational background (level of education, domestic and/or abroad), and the number of years they have been teaching.

Questionnaire Part 2: Perception of learner autonomy

The first part was based on the questionnaire developed by Borg and Al-Busaidi (2012) from a book by the British Council called “Learner autonomy: English Language Teachers’ Beliefs and Practices”.

The questionnaire consists of statements covering the following points on learner autonomy: 1) Technical perspectives on learner autonomy 2) Psychological perspectives on learner autonomy 3) Social perspectives on learner autonomy 4) Political perspectives on learner autonomy 5) Role of the teacher in promoting learner autonomy 6) The relevance of learner autonomy to

diverse cultural contexts 7) Age and learner autonomy 8) Proficiency and learner autonomy 9) The implications of learner autonomy for teaching methodology 10) The relationship of learner autonomy to effective language learning

The second part of the questionnaire focuses on the feeling of the teachers towards the abilities of the learners and the feasibility in promoting learner autonomy.

Questionnaire part 3: Readiness of teacher

This part of the questionnaire was adapted from Ürün, Demir, and Akar (2014) questionnaire used to study the practice of ELT high school teachers in fostering learner autonomy.

Questionnaire Part 4: Contributing to external factors

This set of questionnaires was developed by Strong (2012) to investigate four factors concerning the autonomy amongst the teacher: Teaching and assessment, mode of operation, and curriculum development.

Questionnaire part 5: Open-ended

This part of the questionnaire was used to gain more detail about the participants on their understanding of learner autonomy. The answer from this part of the questionnaire was used to accompany the score gotten from the other parts of the questionnaire.

The questionnaire will be administered both by hard copies and online method through the service of Google Form. Part 1 of the questionnaire was analyzed using standard descriptive analysis to find the population, mean, standard deviation, and percentage of the different characteristics of the participants. This is to provide the general information about the teachers that participated in the research. After that, the F-Test will be used followed by Scheffé's post hoc test to find the correlation between the independent variables (personal factors) and the dependent variable (readiness towards learner autonomy). Finally, Multiple Regression was used to predict the dependent variables in the external factors section from questionnaire part 2, 3 and 4.

The open-ended part of the questionnaire was analyzed in accordance to the score from questionnaire part 1-4 as a qualitative data to explain more about each of the independent variable and their effect to the readiness of teachers on learner autonomy.

Results

Results from the questionnaire on the perceptions of learner autonomy among

Thai university teachers

Two of the qualities came up more often than others; educational level and teaching experience. The different educational levels of the teachers contribute to the differences in their agreement levels on the following categories:

Table 1: Significances between the education of teachers and various aspects of learner autonomy.

Items	Low $\bar{x}$		High $\bar{x}$	
	Ed. Level	$\bar{x}$	Ed. Level	$\bar{x}$
Teachers' educational level on learners' age	BA	3.87	Ph.D.	4.65
Teachers' educational level on learners' decision making	MA	4.05	BA	4.05
Teachers' educational level on individual learning (2 statements with significance)	BA	3.68	MA	4.25
	BA	3.68	Ph.D.	4.47
Teachers' educational level on group work	MA	3.93	BA	4.56
Teachers' Educational Level on the Dependency of Teachers	MA	3.00	BA	3.89
Teachers' educational level on self-monitoring	MA	3.98	BA	4.44

As can be observed from Table 1, the level of education does have an impact on the agreement attitude of the teachers towards learner autonomy. From the results, the significances are mostly between the teachers with a bachelor's degree and a master's degree.

Table 2: Significances between teacher's teaching experience and various aspects of learner autonomy.

Items	Low $\bar{x}$		High $\bar{x}$	
	Teaching Experience	$\bar{x}$	Teaching Experience	$\bar{x}$
Teachers' teaching experience on learners' motivation	3-5 yrs.	3.84	10-15 yrs.	4.58
Teachers' teaching experience in individual learning (3 statements)	5-10 yrs.	2.95	3-5 yrs.	3.87
	10-15 yrs.	1.58	5-10 yrs.	2.21
	3-5 yrs.	3.62	5-10 yrs.	4.47

Teachers' teaching experience in group work.	3-5 yrs.	3.80	5-10 yrs.	4.37
Teachers' teaching experience on self-monitoring (2 statements)	3-5 yrs.	3.67	10-15 yrs	4.35
	3-5 yrs.	4.07	15-10 yrs	5.00
Teachers' teaching experience on cultural context	5-10 yrs.	3.95	10-15 yrs.	4.42

From the result, teachers' teaching experience is also another factor that impacts teachers' agreement attitude towards learner autonomy.

The readiness of teachers in promoting learner autonomy

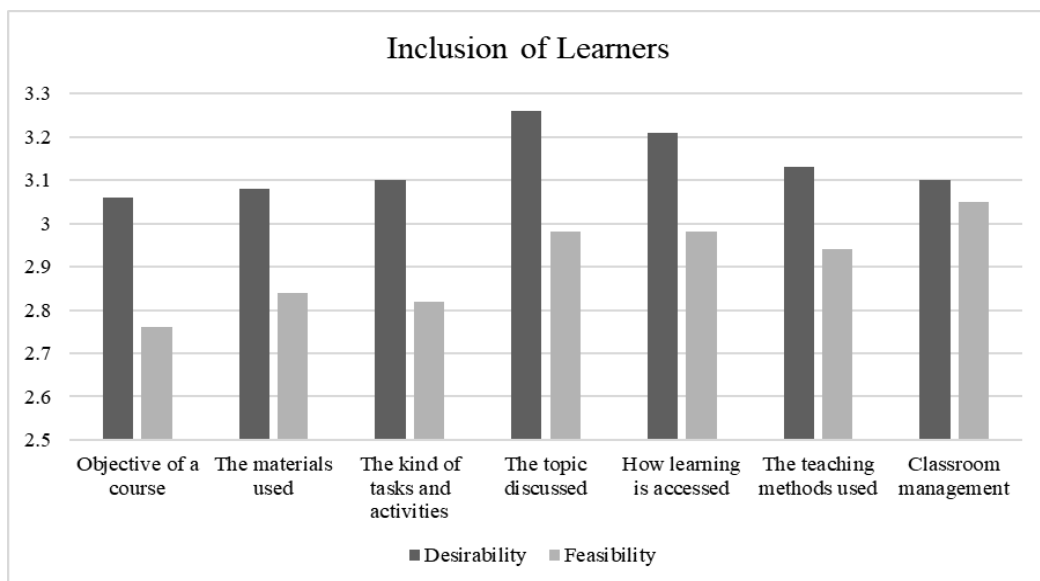
Under the Activity-Based practice, the results from this category of this section of the questionnaire showed that out of the eleven statements, nine statements received the mean of $\bar{x} > 4.00$ which means the respondent strongly agree with the statements.

Under the Material-Based practice, the results from the participants under this category showed that all teachers strongly agree that teaching materials do play an important role in promoting learner autonomy amongst learners with all the mean of $\bar{x} > 4.00$.

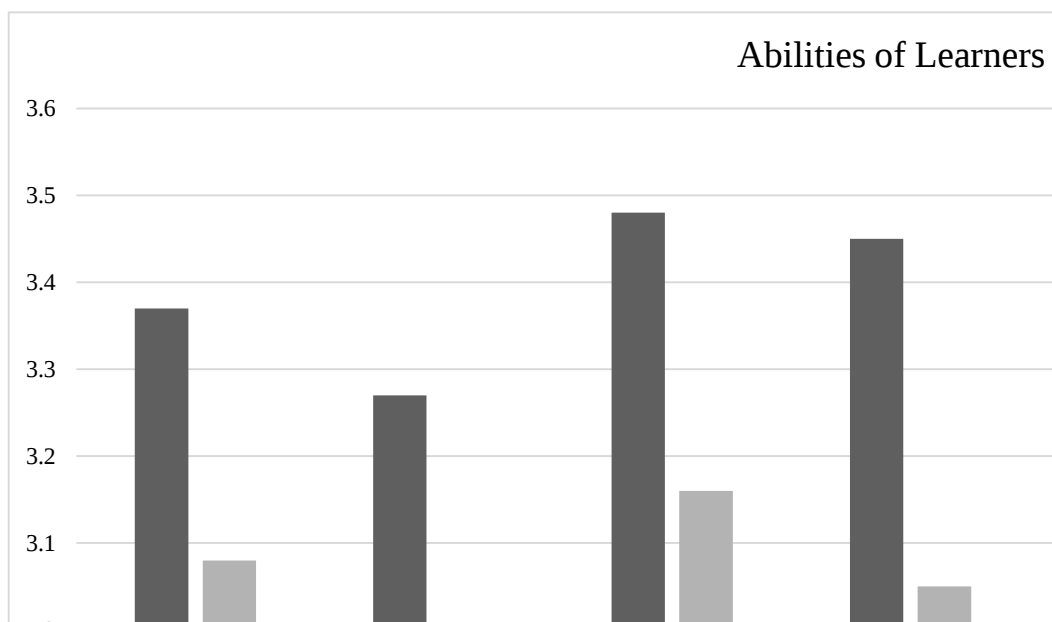
Under the Student-Centered Based practice, all the other results from the test received the mean score of $\bar{x} > 4.00$ which reflects the high level of readiness amongst the teachers to adapt the student-centered style of teaching within their classes.

Results from the questionnaire on the desirability and feasibility of teachers in promoting learner autonomy

Under the section on the Inclusion of Learners, the desirability level of the teachers exceeds that level of feasibility is shown in the following figure.

As for the Abilities of Learners, the result also showed the same pattern where the desirability exceeds the feasibility level as shown in the next figure.

Results from the questionnaire on the contributing external factors to the promotion of learner autonomy

Effect of external factors on the desirability on learners' ability

A significant regression equation was found for Teaching Assessment. Participants' predicted desirability of inclusion is equal to $2.648 + .295$ (Teaching Assessment). The desirability on learners' ability increased .295 for each point.

$$p < .05 [(F3, 120) = .243, p = .001], R^2 \text{ of } .993$$

Effect of external factors on the feasibility of learners' ability

A significant regression equation was found for Mode of Operation. Participants' predicted the feasibility of ability is equal to $2.805 - .135$ (Mode of Operation). The feasibility on learners' ability increased .135 for each point. Mode of operation was significant predictors of the desirability on learners' ability.

$$p < .05 [(F3, 120) = 2.743, p = .046], R^2 \text{ of } .064$$

Discussion of the Results

Teachers' perception of learner autonomy

Two of the qualities that came up in many of the findings were teachers' level of education and teachers' teaching experience. The results suggest that the more experience and exposure teachers have within the classroom environment whether as teachers or students do have an impact in their belief system on the abilities of learners and how language should be taught in classes.

The readiness of teachers to promote learner autonomy

Activity-based practices: All participants strongly agree with most of the statements with the mean score of four and above. However, only two statements receive the mean score of three which is at the *agreed* level, with the mean score between three and four. These two statements concern individual activities and classroom activities. The results suggest that teachers do agree that making changes to the activities done in the classrooms can actually help promote learner autonomy.

Material-based practices: This section only has two statements which both got the average mean score of $\bar{x} > 4$ which shows the strong agreement level from the participants. The statements focus on the adjustment of the materials according to the learners' needs and background. Arguments for this had already been mentioned by Kolb (1984) in a sense that no learners come to class with blank minds. Learners came to class with their needs based on both previous experience and the current situations that revolve around them. The current materials that are being used contain the content from contexts that are

unfamiliar with the students which tend to draw less attention from learners since they cannot see how the content that they are learning can be adapted within their usual context. Readjusting the materials are therefore need to encourage learners to become autonomous.

Student-centered practices: This section of the questionnaire also shows a strong level of agreement with the average mean of $\bar{x} > 4$. Rukthong (2008) stated that although the idea of learner or student-centered education had been promoted by the government for almost 2 decades, it was difficult to implement the ideology in the actual classroom. Most teachers had the experience of the traditional way of teaching; where teachers are the center of the knowledge and tend to carry that on to their classes once they too, take on the role of teachers. The statements are about teachers getting to know their students more on both the personal level and how their students learn. This could prove to be difficult due to the fact that classes in Thailand are very large and might be preventing the closeness between the teachers and learners. However, in theory, teachers tend to agree with the fact that this kind of teaching need to happen.

Desirability and Feasibility in promoting learner autonomy

For the *desirability*, the statements concerning the classroom management and the ability of learners gave the results that all response fell within the “*very desirable*” spectrum, $M > 3$. However, the *readiness* itself doesn’t determine the possibility, or the feasibility, for those changes to concretely occur.

For the *feasibility*, from all the statements, half were on the *very feasible* range while another half were in the *quiet feasible* range.

Comparing the mean from the two categories, the mean for the feasibility are all lower than the mean for the desirability which suggests some obstacles to the promotion of learner autonomy.

Contributing external factors to promoting learner autonomy

The following are the factors that yield significance from the research.

External factors on the desirability of teachers on learners’ ability

The result from this section of the questionnaire was significant between the teaching assessment and the desirability of ability at $p = .001$. The results clearly suggest that the system for assessing students learning to contribute to the change in the desirability level of teachers on the ability of learners.

External factors on the feasibility of teachers on learners’ ability

The result from this section of the questionnaire on the relationship between the external factors and the feasibility of the learners to develop their abilities shows a difference at $p = .46$.

This result suggests that if teachers felt limited by the mode of operation of the institutions.

In conclusion, teaching assessment and the mode of operation were identified as the two predictors for both the desirability and the feasibility for learners to develop their learning abilities.

The understanding of learner autonomy amongst Thai teachers from the open-ended section

The result from the section *The Perception of Learner Autonomy* shows that teachers believe that both individual work and group work all contribute to the promotion of learner autonomy. However, the answers from the open-ended section of the questionnaire show that 38.46% of the teachers who responded to the question still believe that learner autonomy is all about individual learning. On the other hand, 32.05% of the teachers do understanding that autonomous learners need to be able to come up with their own objectives in learning and determining the learning topics to the ones that relate more to them instead of random topics that are less meaningful. Interestingly, 15.38% of the participants believe that learner autonomy is out-of-classroom learning. In other words, learning that happens outside of the classroom. This suggests that some teachers still believe that despite the belief that learner autonomy can be foster within the classroom, it can only be achieved outside of classroom settings. This is prevalent when considering the section within this questionnaire on whether the traditional way of teaching is an obstacle to fostering learner autonomy. The result from that section revealed the uncertainty level of the teachers when mentioning the traditional way of teaching or what it means. Furthermore, teachers may have an understanding of what it means to be autonomous learners, but the reality with the management of the classroom might tell a different story.

Obstacles to promote learner autonomy

The answers from this from the participants go in line with what Farrell & Bennis (2013) stated in their research that "...teachers hold a complex set of beliefs about students and pedagogical practices; these beliefs have been shown to influence the instructional judgments and decisions made in the classroom" (p. 163). The results from this section show that 40.28% of the teachers believe that the major obstacles towards the promotion of learner autonomy are the attitude of the learners themselves.

It should also be noted that 12.50% of the participants believe that teacher-centered classroom is one of the obstacles towards promoting learner autonomy which goes back to the question of how much teachers are willing to give away their role as the provider of knowledge and for students to step up and fill in this role.

How learner autonomy can be improved

The answers from the participants for this section coincide with the understanding of teachers and the relationship between learner autonomy and individual learning. 32.86% of the teachers believe that learner autonomy can be improved through individual learning. This raises new question on the definition of individual learning; the definition of individual learning from the Thai teachers' perspectives which could shed some light on whether the individual learning itself encompass individual learning within the classroom settings or only possible outside of classroom settings since 21.43% answers pointed in the direction that out-of-classroom learning is another way to help improve learner autonomy. Interestingly, 17.14% of the teachers believe that cooperative learning is how learner autonomy can be improved. This raises the contradictory points between teachers who believe in individual learning and those who value cooperative learning.

Conclusion

In conclusion, this study should be able to provide a glimpse into the mind of the teachers on the idea of learner autonomy. Thailand is still a country with very large power distance; emphasizing on the top-down structure in almost every aspect. Implementing learner autonomy would mean that teachers will need to swim against the tide. The tide mentioned here isn't only the teachers' "traditional" perspective on teaching, but also the learners' "traditional" perspective on learning. The results from the research also suggest that teachers understand the benefit of learners becoming autonomous and are ready to make changes in their teaching style despite some of the limitations both internally and externally. In order for changes to happen, there might have to be a push from the upper level of administration. Similar to the idea of learners feeling the ownership of their education, teachers should also be able to develop the same feeling of ownership on their own teaching. Involving learners in their own learning is just the first step, another step is for teachers to be more involved in determining how they should teach. This research should have built a groundwork for future researchers who want to look deeper into the issue of learner autonomy.

References

- Borg, S., & Al-Busaidi, S. (2012). Learner Autonomy: English Language Teachers' Beliefs and Practices. *ELT Journal*, 12(7), 1-45.
- Brandl, K. (2007). *Communicative Language Teaching in Action: Putting Principles to Work*. Pearson: Prentice Hall.
- Dam, L. (2012). *Educating Students to Become Lifelong Learners*. Retrieved from <http://www.tesol.org/docs/default-source/new-resource-library/symposium-on-student-empowerment-8.pdf?sfvrsn=0>
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Kappa Delta Pi & Touchstone.
- Elizondo, L. B., & Garita, C. O. (2013). A Closer Look into Learner Autonomy in the EFL Classroom. *Revista de Lenguas Modernas*, 19, 325-343.
- Joshi, K. R. (2011). Learner Perceptions and Teacher Beliefs about Learner Autonomy in Language Learning. *Journal of NELTA*, 16(1-2), 13-29.
- Kohonen, V. (2007). *Learning to Learn through Reflection – an Experiential Learning Perspective*. In Council of Europe, *Preparing Teachers to Use the European Language Portfolio – Arguments, Materials, and Resources: Council of Europe Publishing*. Retrieved from [http://archive.ecml.at/mtp2/Elp_tt/Results/DM_layout/00_10/05/Supplementary %20text%20E.pdf](http://archive.ecml.at/mtp2/Elp_tt/Results/DM_layout/00_10/05/Supplementary%20text%20E.pdf).
- Kolb, D. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Kuptametanon, S., & Walker, K. (2016). *Guidelines to Improve the Basic Education Core Curriculum*. Retrieved from http://www.en.moe.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3063:guidelines-to-improve-the-basic-education-core-curriculum&catid=1:news&Itemid=42
- Little, D. (2003). *Learner Autonomy and Second/Foreign Language Learning. Guide to Good Practice*. Retrieved from https://www.llas.ac.uk/resources/gpg/1409#toc_0
- Little, D. (2004). Constructing a Theory of Learner Autonomy: Some Steps Along the Way. In K. Mäkinen, P. Kaikkonen & V. Kohonen (Ed.), *Future Perspectives in Foreign Language Education* (Vol. 101, pp. 15-25). Oulu: Publications of the Faculty of Education.
- Noom-Ura, S. (2013). English-teaching Problems in Thailand and Thai teachers' Professional Development Needs. *English Language Teaching*, 6(11), 139.

- Phothongsunan, S. (2017). Advocating Intrepretivism to Understand EFL Learners and Their Learning. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(3), 345-353.
- Reinders, H. (2010). Towards a classroom pedagogy for learner autonomy: A framework of independent language learning skills. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(5), 40-55.
- Sithsungnoen, C & Iganapathy, M. (2018). Promoting an Environment of Professional Learning Community among Thai Teachers. *Journal of MCU Peace Studies*, 6(3), 1252-1266.
- Strong, L. (2012). *A psychometric study of the teacher work-autonomy scale with a sample of U.S. teachers*. (Doctoral Dissertation), Retrieved from <http://preserve.lehigh.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2092&context=etd>
- Suraratdecha, S., & Tayjasannant, C. (2016). Thai EFL teachers and learners' beliefs and readiness for autonomous learning. *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 22(3), 153-169.
- Tan, M. (2005). CLT: beliefs and Practices. *Journal of Language and Learning*, 3(1), 104-115.
- Ürün, M. F., Demir, C. E., & Akar, H. (2014). A study on ELT high school teachers' practices to foster learner autonomy. *Journal of Language Teaching and Research*, 5(4), 825-836.

The Development of Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia

¹Chum Lay, Suwanna Chotisukan and Sombat Kochasit

Graduate School,

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

Email: chum.lay01@gmail.com

Abstract

The objectives of the study were 1) to study and analyze the concepts, theories and research findings about the leadership traits of administrators; 2) to develop a leadership trait model for university senior administrators in Cambodia; and 3) to confirm the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia. It a mixed method research, which qualitative and quantitative methods were applied.

The results are as follows:

1. The 261 individual leadership traits were found. Then they were combined into 77 main traits. After that the 77 main traits were classified into 11 sub-elements. Finally the 11 sub-elements were classified into 2 main elements that were briefly described as the following: The first main element called Personal Traits consisted of 5 sub-elements including. The second main element called Professional Traits consisted of 6 sub-elements.

2. The results of the focus groups showed that there were some changes. The individual traits increased from 261 to 282, the sub-elements increased from 11 to 12, and the main elements increased from 2 to 3. The first main element called Personal Traits consisted of 3 sub-elements namely Physical Attributes, Social Background, and Development Attributes. The second main traits named Personality Traits consisted of 4 sub-elements such as Emotional Attributes, Ethical Attributes, Intellectual Attributes, and Behavior Attributes. The last main element called Professional Traits consisted of 5 sub-elements namely Interpersonal Attributes, Achievement-Oriented Attributes, Competency Attributes, Management and Leadership Attributes, and Soft-Skill Attributes.

3. The results of Confirmatory Factor Analysis showed that the factor loading of all 12 sub-elements was positive, which was between 0.17 to 0.37, and there was statistically significant difference at .01. This research results also demonstrated that the developed leadership trait model of university senior

administrators in Cambodia was appropriately consistent with the real situations and the real practices of educational administrators.

Keywords: Leadership traits; Leadership Trait Model; Administrators, University

Introduction

The world has become increasingly and rapidly interconnected, interdependent, and competitive in the last decades (Sylvia, 2012). It has kept changing in all aspects and sectors ranging from business to education. These national and international changes have a major impact upon education in all levels particularly higher education and the changing of educational climate also has a great impact on academic administrators (Flanders, 2008). To adopt and adapt with these fast and endless changes, this heavy responsibility falls upon the education in all levels particularly tertiary education. More importantly, to meet the ever-changing demand in a globalization era, each country must expand and promote its educational system particularly higher education to dominate the knowledge-based labor markets and to surpass competitive advantages. In this transitional period, positive leadership traits must be developed and transactional and transformational leadership is necessary. University senior administrators must be ready for step by step changes so as to make the institution survive and to dominate in the demanding competition. Additionally, the educational institutions must enhance and select potential strategies for gaining such competitive advantages.

Statement and Significance of the Problems

Higher education plays a very important role in serving and enriching the communities, societies and economic development in various ways. It is also one of the very important sectors for rapid growth and development of human resources which will take heavy responsibilities for economic, social, cultural, and scientific development of the country. In such new global, information-based and knowledge-based competitive society, the role of higher education has become increasingly crucial with regard to the social, economic and country development and it contributes immeasurably to the personal and professional lives of students and enriches the intellectual, economic, and cultural fabrics of their communities, states, nations, and beyond (Leng, 2010; Ruben, 2007).

In the last decades, higher education has been growing very fast and its contribution to the success of economic development is seen undoubtedly vital.

The increasing demand for higher education due to the increase of high school graduates, especially in the post-communist and developing worlds, has normally resulted in the transformation of the education system from being selective and competitive to being massified and diversified (Altbach, 1999; Gibbons, 1998; Levy, 2006 cited in Leng, 2010). Cambodia is also one of the developing countries with a dramatic growth of higher education both public and private-owned. A very fast growth in numbers of higher education institutions has also resulted in strong and tough competition in a wide range of strategies. Moreover, higher education has experienced increased competition, increased expectations from students and students' parents as well as stakeholders, increased internet use and resources, and a push for more flexible models of learning (Flanders, 2008). To remain competitive, some universities also carry out a wide range of national and international activities such as two-way teaching process (bringing in students from other countries or sending out them to study abroad), research (national and international research collaborations), knowledge sharing, and cultural exchanges (Flanders, 2008). These activities can attract potential customers, high school students, for the next academic school year. To meet the demand of knowledge-based labor markets in this globalization era, effective administration of educational institutions is very important and this tough responsibility falls upon educational administrators at all levels from basic to higher education.

In the early part of the last century, the institutions of higher education determined that the quality of education can be met and assured by controlling a wide range of process inputs such as credentials of faculty, the ability of recruited students, library holdings, learning and teaching materials, and individual teacher assessment of students performance (Maguad and Krone, 2012). Sen and Ros (2013) also clearly state that "Improving the quality of higher education means providing to society's most talent citizens, including the disadvantaged, the skills and capacities to think logically and critically, thus allowing them to participate in, make a major contribution to and lead growth"(p.1). Almost the same factors have been recognized as important ingredients for improving the quality of education so that qualified graduates can be produced. To be able to produce qualified graduates, educational institutions must be managed and led by those who have good managerial and leadership skills and by those who possess and develop positive leadership traits that are always viewed as effective weapons for gaining competitive advantages in this knowledge-based era. Possessing positive leadership traits are the fundamental attributes that can help educational administrators, particularly in higher education, to perform their duties effectively.

Leaders of today, no matter in which sector they work in, are facing with the many challenges of this ever-changing environment and the challenges that

current educational leaders are facing are different from those challenges encountered by leaders twenty years ago (Flanders, 2008). Likewise, “Higher education institutions in Cambodia, in particular public universities, face many constraints and challenges, including scarcity of resources, poor governance, lack of autonomy, no culture of quality, poor human resource development and the like”(Rath, 2010). Undoubtedly, university senior administrators have faced hardship and challenges in performing their role and fulfilling their responsibilities as effective instructional leadership. Even more problematic, their role and responsibilities are, in some cases, overlapped that can result in failing to produce desired results. Role ambiguity can slow down working process and cause conflicts that lead to ineffective performance. Overloaded responsibilities can also create stressful working environment in the work place. This causes severe setbacks in educational context. Turbulence, conflict, change, surprise, challenge, and possibility are all words that describe today’s world and that evoke myriad emotions ranging from fear and anxiety to excitement, enthusiasm, and hope (Astin & Astin, 2000). In order for them to survive, higher education institutions need good leaders, key senior administrators, who are qualified, experienced and who possess and develop positive leadership traits that can help them perform the role and take various responsibilities to ensure that the capable graduates will be satisfactorily produced and the quality of services will be met. Strengthening higher education institutions and the effectiveness of their individual leaders is of great importance of work of education providers in the age of globalization world (Astin & Astin, 2000). Thus, leadership becomes an essential drive for an institution to allow it to develop a completely new self-understanding, to be strongly present in the outside world, capable of defending its own interests as well as being reactive to inside demands and needs, (EUA, 2007).

There has been a large amount of research focusing on leadership traits of administrators namely superintendents, principals and assistant principals in high schools and junior high schools specifically for basic education so far. However, little research has been conducted on the development of the leadership trait model for senior administrators in higher education. So far, the leadership traits of university senior administrators have been rarely clarified and discovered. Few guidelines, recommendations and models have been found, developed, and recommended for improving and developing the leadership traits and the leadership quality of university senior administrators. As a result, university senior administrators still lack of positive traits that are necessary to enable and help them adapt themselves so that they can well manage and effectively lead their higher education institutions. This causes the lacks of understanding the role that senior administrators have to play and the responsibilities that they have to take as well as the traits they need to possess and develop. Lacks of

understanding the need of leadership traits, the leadership trait models that can help administrators develop the leadership personality can lead to poor performance in managing and leading the institutions.

The researcher has worked for higher education institution for nearly ten years and he has also met and known many university leaders from both private and public universities. Most of them possess their own leadership traits but they sometimes seem to fail to develop them more through their careers due to the lack of useful data, documents or research results that can help them to instill and equip themselves with such necessary traits. Moreover, as mentioned earlier, higher education is aimed at providing functional and practical knowledge and education to young people after high school, preparing them for a successful and useful living condition in society and for career advancement. To achieve these objectives, higher education institutions in each country need effective management and good leadership at institutional level. The university administrators particularly senior administrators who direct, guide, manage, and control all activities of the staff, teachers and students toward goal achievement are leaders. These administrators must possess the best personality characteristics that can help them lead their subordinates effectively. They also need to provide formal leadership and such leadership behavior determines the extent to which both staff, teachers and students view the university as interesting place for working, teaching and learning. Educational institutions can achieve its goals and objectives through efficient and effective leadership (Akpan & Archibone, 2012).

Furthermore, university administration has become more complex than before as results of increase in student enrolment, the advancement of technology and modernization of physical structures such as buildings, libraries, learning and teaching materials as well as expanded curriculum. This causes more public concern about the effectiveness of administration and the leadership of administrators in carrying out their tasks, roles and responsibilities. This rising concern has put great pressure on educational administrators as educational leaders to ensure that the administration is effective (Akpan & Archibong, 2012).

This makes the researcher feel curious and eager to explore what the leadership traits and leadership qualities that university senior administrators must possess and what the leadership trait models must be developed for senior administrators in order to help them become good leaders in their institutions. What also noteworthy is that the research that examines the leadership traits of university senior administrators is vital. There is, therefore, a need for research on "The Development of Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia." Understanding the importance of possessing positive leadership traits as well as of developing them accordingly is a must for university senior administrators in this knowledge-based globalization. The

findings from this research will be beneficial for educational senior administrators in higher education. Based on the new found knowledge from this study, university senior administrators as well as stakeholders will be able to develop and improve their leadership characteristics and leadership quality so that they can prepare themselves for upcoming future changes. The leadership trait model is also necessary for all levels of educational administrators since it can be used as guidelines for promoting and improving leadership effectiveness. Effective leaders are needed for institutional growth and development.

Objectives of the Research and Research Questions

1. To study and analyze the theories and research findings about the leadership traits of administrators.
2. To develop a leadership trait model for university senior administrators in Cambodia.
3. To confirm the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia.

Significances of the Research

The findings from this research will be of interest and beneficial as follows:

1. University senior administrators as well as stakeholders will be able to use these research findings to apply in their institutions. The findings will be able to help them determine what the leadership traits and leadership qualities the university senior administrators must possess, and what leadership trait model is necessary for helping to improve performance of university senior administrators. University senior administrators can also develop their own leadership traits based on the findings from this study so that they can manage and lead their institutions effectively. Stakeholders can also use these findings for self-improvement.
2. These findings may also be informative to educators and policy makers in Cambodian higher education. The findings will hopefully contribute invaluable knowledge, broad insights and provide useful feedback to practitioners and policy makers who have long been seeking ways of institutional improvement and promoting instructional leadership effectiveness in their educational institutions. Furthermore, the findings will allow policy-makers in higher education to broaden their knowledge and extent their understanding in redefining and developing the leadership trait model for key senior administrators in their institutions. The policy makers can even use the findings to formulate and develop new instructional approaches based on current situation while leadership trainers may come up with training needs for effective university instructional leaders.

3 The findings could also benefit university stakeholders such as NGOs, lower level administrators, ministry of education, as well as other ministries concerned.

4 Future researchers will also be able to make use of the findings for further expanding the research area in higher education.

Conceptual Framework

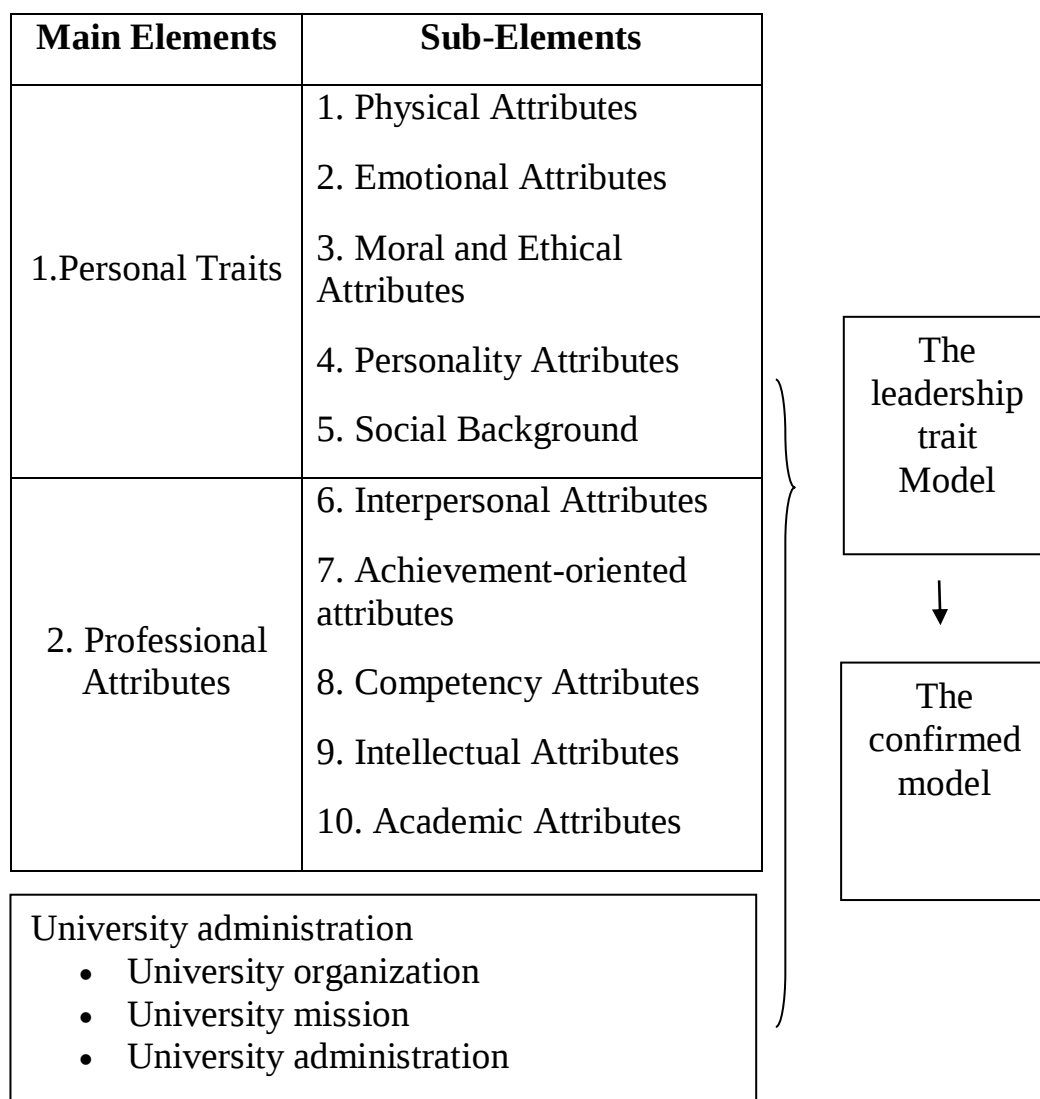

Figure 1.1 Conceptual Frame work

Research Methodology

In this study, a mixed method approach was applied and the processes of the study were described in subsequent steps as follows:

Step 1: To study and analyze the concepts, theories and research findings about the leadership traits of administrators

1.1 To study and analyze the concepts, theories and research findings related to leadership traits of administrators.

1.2 To interview 10 people who have broad knowledge and experiences associated with leadership traits of administrators.

Step 2: To develop a leadership trait model for university senior administrators in Cambodia.

2.1 To conduct the first group discussion by inviting 12 experienced people from different work settings. The purpose is to ask for more concepts and ideas related to leadership traits of administrators.

2.2 To draft a leadership trait model for university senior administrators in Cambodia.

2.3 To develop the model by conducting second focus group discussion by inviting 12 experts who have broad knowledge and experience related leadership trait model of university senior administrators.

Step 3: To confirm the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia; the Confirmatory Factor Analysis method was applied.

To test and confirm the fitness of the leadership trait model for university senior administrators by distributing questionnaires to 400 university senior administrators and stakeholders, then analyze the collected data by applying Confirmatory Factor Analysis.

Research instrument is a set of self-developed questionnaire with two parts:

Part 1: Demographic data: The demographic data consisted of 8 question items regarding gender, age, marital status, highest degree, professional title, work experience as educational administrator, work experience besides education, and the institutional status they worked for.

Part 2: Leadership trait questionnaire: Leadership questionnaire focused on investigating the leadership traits of university senior administrators.

The data analysis processes in this study was as follows:

1. To analyze the demographic information of the respondents, the researcher applied computer program for identifying percentage.
2. To analyze the data related to leadership traits of administrators provided by 10 experienced persons, the researcher applied Content Analysis method and classified the traits into main and sub elements.
3. To analyze the data that showed the level of agreeableness provided by 400 respondents from 37 universities using a set of questionnaire related to leadership traits of administrators, a computer program was applied for identifying mean and standard deviation.
4. To confirm the leadership trait model for university senior administrators in Cambodia, the researcher used computer program called LISREL for Confirmatory Factor Analysis

Conclusion of the Research Results

Step 1: The results of the study and analysis of the leadership traits of administrators after revising the concepts, theories, research findings as well as after interviewing 10 experienced people.

The results were summarized as follows:

77 main traits were found and they were then classified into 11 sub-element. The 11 sub-elements were:

1.1 Physical Attributes: Consisted of 3 main traits namely 1) Physical Appearance, 2) Physical Strength, and 3) Physical Fitness.

1.2 Emotional Attributes: Consisted of 6 main traits including 1) Patience, 2) Self-control, 3) Stable, 4) Flexible, 5) Optimism, and 6) Sympathy.

1.3 Moral and Ethical Attributes: Consisted of 8 main traits called 1) Empathy, 2) Caring, 3) Integrity, 4) Ethical, 5) Generosity, 6) Humility, 7) Enthusiasm, and 8) Discipline.

1.4 Personality Attributes: Consisted of 10 main traits such as 1) Honesty, 2) Openness, 3) Trust, 4) Fairness, 5) Courageous, 6) Ambition, 7) Assertiveness, 8) Self-confidence, 9) Sense of Humor, and 10) Realistic.

1.5 Social Background: Consisted of 5 main traits namely 1) Well-educated, 2) Dominance, 3) Wealthy, 4) Personable, and 5) Charismatic.

1.6 Interpersonal Attributes: Consisted of 4 main traits such as 1) Human Relation, 2) Sociable, 3) Diplomatic, and 4) Communication.

1.7 Achievement- Oriented Attributes: Consisted of 13 main traits including 1) Dedicated, 2) Commitment, 3) Decisiveness, 4) Participation, 5) Cooperation, 6) Supportive, 7) Inspiring, 8) Motivation, 9) Hard-working, 10) Persistence, 11) Achievement-oriented, 12) Effectiveness, and 13) Focus.

1.8 Competence Attributes: Consisted of 10 main traits namely 1) Visionary, 2) Competence, 3) Knowledgeable, 4) Advisory, 5) Organized, 6) Responsible, 7) Dependable, 8) Delegation, 9) Role Model, and 10) Problem-solving.

1.9 Intellectual Attributes: Consisted of 10 main traits namely 1) Tactful, 2) Mental strength, 3) Intelligence, 4) Alertness, 5) Analytical, 6) Judgment, 7) Insightfulness, 8) Awareness, 9) Creative, and 10) Innovative.

1.10 Academic Attributes: Consisted of 4 main traits including 1) Inquisitive, 2) Self-development, 3) Agreeable, and 4) Open-minded.

1.11 Management and Leadership Attributes: Consisted of 4 main traits such as 1) Time management, 2) Strategic planning, 3) Management skills, and 4) Leadership.

The 11 sub-elements were then classified into 2 main elements as follows:

1. Personal Trait: Consisted of 5 sub-elements namely 1) Physical Attributes, 2) Emotional Attributes, 3) Moral and Ethical Attributes, 4) Personality Attributes, and 5) Social Background.

2. Professional Traits: Consisted of 6 sub-elements such as 1) Interpersonal Attributes, 2) Achievement-Oriented Attributes, 3) Competency Attributes, 4) Intellectual Attributes, 5) Academic Attributes, and 6) Management and Leadership Attributes.

Step 2: The results of development of a leadership trait model for university senior administrators in Cambodia

2 focus group discussions were conducted for developing leadership trait model for university senior administrator in Cambodia. After completing 2 focus group discussions, the results showed that the Leadership Traits of University Senior administrators consisted of 3 main elements and 12 sub-elements as follows:

2.1 Personal Traits: Consisted of 3 sub-elements namely 1) Physical Attributes, 2) Social Background, and 3) Development Attributes

2.2 Personality Traits: Consisted of 4 sub-elements including 1) Emotional Attributes, 2) Ethical Attributes, 3) Intellectual Attributes, and 4) Behavioral Attributes.

2.3 Professional Traits: Consisted of 5 sub-elements namely 1) Interpersonal Attributes, 2) Competency Attributes, 3) Achievement-Oriented Attributes, 4) Management and Leadership Attributes, and 5) Soft-Skill Attributes.

Step 3: The result of the confirmation of the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia

The results of the confirmation could be summarized as follows:

3.1: The results of the first order of Confirmatory Factor Analysis of the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia surely indicated that the model was well congruent with the empirical data. Considering the statistical value of Chi-Square: χ^2 , it was 45.52, no significant difference was found, while the value of df was 34. Based on the criterion of χ^2/df , its value was about 1.34, which was lower than 2. Moreover, it was also found that the Goodness of Fit Index value (GFI) was 0.98; the adjusted Goodness of Fit Index value (AGFI) was 0.96; and the Root Mean Square Error of the Approximation (RMSEA) was .029, which was lower than .05. According to the principle of congruence with non-rejected hypothesis, the research model was well consistent with empirical data.

3.2: the result of the second order of Confirmatory Factor Analysis of the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia clearly indicated that the model was well consistent with empirical data. Regarding the statistical value of Chi-Square χ^2 , it was 44.33, no significant difference was found, whereas the value of df was 32. Based on the criterion of χ^2/df , its value was approximately 1.39, which was lower than 2. Moreover, it was found that the Goodness of Fit Index value (GFI) was 0.98, the Adjusted Goodness of Fit Index value (AGFI) was 0.96, and the Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) was .031, which was lower than .05. According to the principle of congruence with non-rejected hypothesis, it was found that the research model was well congruent with the empirical data.

Discussion

The research results were discussed in 3 subsequent steps based on its research objectives as follows:

1. Results from revising the concepts, theories, and research findings as well as interviewing 10 experienced people

In the first step, there were a number of processes. First the researcher studied and analyzed the concepts, theories, and research findings from books, reports, journals, electronic sources and researches; 224 individual leadership traits were found. Then the researcher interviewed 10 experienced people; 150 individual leadership traits were found. The researcher conducted the interviews with the experienced people because the researcher wanted to compare the leadership traits found from the concepts, theories, and research findings with the leadership traits provided by experienced people to make sure that the data was rich and various; meaning that the data was not only theoretical, but also practical. After that the researcher restudied and reanalyzed all the traits in order to find the duplicated traits from both sources. 224 traits from the concepts, theories, and research findings were combined to be 73 main traits whereas 150 individual traits from the interview were combined to be 60 main traits. While combining the 73 main traits from the concepts, theories, and research findings with the main traits from the interview, 56 main traits were the same. However, 17 main traits from the concepts, theories, and research findings were different from the interview while 4 main traits from the interview were different from the concepts, theories, and research findings. Finally only 77 main traits remained and they were then classified into 11 sub-elements. The 11 sub-elements were also classified into 2 main elements.

Based on the results of revising the concepts, theories, and research findings as well as after interviewing 10 experienced people that found the leadership traits of administrators consisted of 77 main traits, 11 sub-elements, and 2 main elements, it could be said that the results of the study were acceptable and reliable since the researcher conducted the study in appropriate steps with systematic research processes so as to find the leadership traits of administrators. Meaning that 2 main elements and 11 sub-elements that were formed from 77 main traits were found and emerged by revising various trusted sources such as concepts, theories, and research findings that were well known in educational and academic research and journals related to leadership traits of administrators.

2. The results of the develop a Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia

Based on the results of developing a leadership trait model for university senior administrators in Cambodia which concluded that the Leadership Traits of University Senior Administrators consisted of 3 main elements including: 1) the Personal Traits consisted of 3 sub-elements such as Physical Attributes, Social Background, and Development Attributes, 2) Personality Traits consisted of 4 sub-elements such as Emotional Attributes, Ethical Attributes, Intellectual Attributes, and Behavioral Attributes, and 3) Professional Traits consisted of 5 sub-elements such as Interpersonal Attributes, Competency Attributes, Achievement-Oriented Attributes, Management and Leadership Attributes, and Soft-Skill Attributes, the researcher would prefer to claim that the 3 main elements and 12 sub-elements mentioned above got from conducting two focus group discussions by putting the 2 main elements and the 11 sub-elements as well as leadership traits of administrators that were found from step 1 into discussions. Focus group discussions' participants actively helped share ideas and provided constructive suggestions by intensively scrutinizing and screening the main elements, sub-elements, and the leadership traits of administrators so that they could be creditable and acceptable. Moreover, the experts who participated in the focus group discussions did brainstorming with group dynamics, actively discussed and debated about the main, sub-elements, and leadership traits as well. By active discussion, debate, and suggestions jointly worked by the focus group participants from the two times, the data was therefore rich and various. The two focus group discussions also helped the researcher get more data, information, new hypotheses, and positive concepts that were trusted and creditable. This data could help the researcher to go on looking for answers to the next step, meaning that looking for the answers to the last objective: It is to confirm the Leadership Trait Model of University Senior Administrators in Cambodia. It could therefore be said that focus group discussion could greatly benefit the development of a leadership trait model for university senior administrators in Cambodia in this study. The benefits of focus group discussion were consistent with the concepts of Freitas et al. (1998). Freitas et al. (1998) state that focus groups provide a lot of advantages as it is comparatively easier to drive or conduct; it allows to explore topics and to generate hypotheses; it generates opportunity to collect data from the group interaction, which concentrates on the topic of the researcher's interest; it has high "face validity" (data). It was also congruent with the concepts of Kimel (2003). Kimel (2003) claims that focus groups can provide concentrated amounts of rich data, in participants' own words, on precisely the topic of interest.

3. The results of the confirmation of the Leadership Trait Model of University Senior Administrators in Cambodia

Based on the results of the study, the first order of Confirmatory Factor Analysis of the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia and the second order of Confirmatory Factor Analysis of the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia clearly indicated that the developed leadership trait model was well congruent with the empirical data. This research results also demonstrated that the developed leadership trait model of university senior administrators in Cambodia was appropriately consistent with the real situations and the real practices of educational administrators since this model was carefully developed based on the concise concepts, theories, as well as the quality data for development guidelines. The concepts, theories and the trusted data helped define concise performance and the actions that are consistent with research objectives for making uses of indicators including attributes, category, and measurement. The conceptual framework could assist in defining variables and developing the model or showing the relationship among variables so as it could make indicators reliable. Another reason was that the sample size of the study used to test the consistence of the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia was appropriately and adequately selected. The sample size was also suitable and reliable for the research study since the respondents participating in providing data were those who worked in higher education institutions. It could be said that the selected sample size was good representativeness for the study.

The researcher would additionally like to stress that the results of testing for the consistence of the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia showed that the model was well consistent with the empirical data. The results also showed that the leadership trait model of university senior administrators in Cambodia that the researcher had developed should be trusted, reliable and exact and it also directly responded to the subject matter, good representativeness, consistent with the measurement and the indicators of leadership traits of university senior administrators. The model was objective and had minor errors; it was the model that was impartial without any bias or incline to any part. More importantly, the model was sensitive, be able to build variance for the data; it also had senses of practicality, availability, and interpretability. The characteristics of the developed leadership trait model for university senior administrators in Cambodia that were mentioned above could be concluded that they helped the researcher get appropriate indicators for leadership traits of educational administrators.

Recommendation

From the results of the study entitled "The Development of Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia", the researcher would like to provide some recommendations that can help to make use of this research results and the recommendations for conducting more research related to the leadership traits of administrators as follows:

1. Recommendations for making use of this research results for future purposes

1.1 Universities in Cambodia should be encouraged to use the main elements and sub-elements as well as the leadership traits found from this study as inputs or information for setting policy for senior administrators so that they can have clear guidelines that help them perform their job and fulfill their responsibilities effectively. Each university can also use the results from this study for developing their human resources so as they can accomplish their set goals and objectives.

1.2 University senior administrators should use this research results as guidelines for instilling leadership traits of administrators into university administrators in all levels so that they can possess and develop their own leadership qualities that can help them become effective administrators. Possessing and developing leadership traits are very important to every administrator for sake of performing tasks and responsibilities in order to achieve institutional goals and objectives.

1.3 Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia should be used to promote and enhance administrative performance. The Ministry of Education Youth and Sport should use the results of this study as guidelines for setting goals and policy for educational institutions ranging from general education to higher education levels for administration improvement. The Ministry should put the research results into educational administration programs for trainings or workshops that can help improve leadership qualities of educational administrators in all levels

2. Recommendations for future research

2.1 Future researchers should study in deep about the variables that have relationship to or effects on Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia.

2.2 Future researchers should study in details about casual model relationship between factors or variables that can affect the Leadership Trait Model for University Senior Administrators in Cambodia.

References

- Akpan,P.C & Archibong, A.I. (2012). Personality variables as predictors of leadership role performance effectiveness of administrators of public secondary schools in Cross River State, Nigeria.
- Astin, A. W. & Astin, H. S. (2000). *Leadership reconsidered: Engaging higher education in social change*.
- Flanders, M. (2008). Characteristic of effective mid-level leaders in higher education. Unpublished Ph.D. dissertation. University of Missouri-Columbia.
- Leng, P. (2010). Students' perceptions toward private sector higher education in Cambodia. Unpublished Master thesis, Ohio University.
- Maguad, B. A., & Krone, R. M. (2012). *Managing for quality in higher education. A system perspective*. Retrieved from www.bookboon.com on 25 November, 2013.
- Rath, C. (2010). Designing a quality management system for a Cambodian university: Unpublished Ed.D. Dissertation, University of Technology, Sydney.
- Sen, V., & Ros, S. (2013). *Anatomy of higher education governance in Cambodia*. Retrieved on 04.06.14 from <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001465/146541e.pdf>
- Sylvia, S. J. (2012). Senior level administrators' leadership in internationalizing a public research university in the Midwest. Unpublished Master's thesis, University of Nebraska.

The Sensible Way for Washington to dissolve the Trade Conflict with China Based on Traditional Chinese Philosophy: Comprehensive Strategic Confrontation or Dialogue and Cooperation

¹Bangxin Peng, Supaporn Thongrat and Sirisak Sripibarn

Faculty of Business Administration
Rajamangala University of Technology Srivijaya
¹Email: bangxin18@yahoo.com

Abstract

Trade disputes between China and U.S emergent in 2018. As the initiator of the dispute, Trump administration complains Chinese to take advantage of U.S. with unfair rules of international trade, which has created economy decline for the U.S. This study explores the objective reasons which cause national power changes of two nations. Explain Chinese rising should be attributed from his traditional philosophy which promotes diligence, self-reliance and mental toughness spirit for national development. Meanwhile, national power decline of U.S is caused by his internal factors such as depletion of the war, financial crisis, and fading of manufacturing. The U.S threatens China to escalate trade conflict up to comprehensive strategic confrontation including economic sanction and military options for the sensitive area of China. This study examines relevant clip of Chinese history when Confucianism promote positive attitude for Chinese to resist external pressure to achieve national freedom and booming. Comprehensive strategic confrontation does not make sense with China is asserted by this study based on an analysis of unique features of the Chinese nation to respond to external threats. On the other way, peaceful principles proposed by Confucianism and Taoism could be applied by U.S. to solve the disputes. Under peaceful principles, U.S can discuss the disputes with China and highlight cooperation to diminish disputes to achieve the win-win objective through dialogue. Dialogue and cooperation is a sensible way for Washington to dissolve the trade conflict with China recommended by this article.

Keywords: Washington; China; Confucian; Taoism; Strategy confrontation

Introduction

In 2018, a trade dispute between China and U.S has broken out like a super thunder which shocked the whole world. First of all, the scale concerning trade dispute is huge. As the initiator, Trump administration has imposed 25% tariffs on \$34 billion of imported Chinese goods on July (Wei, Wang & Cheng, 2018). After hit back by Chinese with similarly sized tariffs, another around \$16 billion Chinese goods was charged 25% tariff in August (Ian, 2018). Chinese still do not yield and fight back same slap. Then the games of punish tariff continued. The \$200 billion Chinese products are charged especially by Washington and a \$60 billion American goods are imposed the special tax by Beijing respectively in September (CNBC, 2018). Second, the attitude of the two parties is rarely determined. Though president Trump has warned to impose a special tariff to all Chinese export product to U.S., Beijing does not move backward slightly.

About why provoke a trade war with China, President Trump, and his team firmly believe China should be responsible for recent declining of the United States. From Trump's claim, America has also finally turned the page on decades of unfair trade deals that sacrificed their prosperity and shipped away US companies, American jobs, and the Nation's wealth (2018). The era of economic surrender is over. From now on, "trading relationships need to be fair and to be reciprocal." Trump added. US government will work to fix bad trade deals and negotiate new ones. And they will protect American workers and American intellectual property, through strong enforcement of the trade rules (2018).

So far, three questions need to be well organized and answered for dissolution of trade disputes.

First, should China be responsible for economic declining of the States? Second, is it true that Chinese booming is based on advantages stolen from the States? Third, what is the correct option for White House to dissolve the trade dispute? Let trade dispute escalated as a comprehensive strategic confrontation or remove existing dispute through dialogue and cooperation.

This article will explore the substance and dissolution of trade conflict between two nations with the perspective of oriental pacifism. And explain what sensible options for White House to dissolve trade conflicts are. Why this study highlights the outstanding function of Chinese traditional philosophy on how to dissolve trade conflict of two giant counties. First, the dissolution inspired from Chinese traditional wisdom could be understood and accepted by Chinese.

Secondly, win-win principles and peaceful dissolution highlighted by Chinese traditional philosophy will do the favor to real interests of America also.

Contents

China should be responsible for economic declining of the States?

During the last term of Clinton administration, \$230 billion budget surplus was left (White House, 2012). Who squandered these American national treasures? Not Chinese! But the successor of White House spent out these huge national treasures on so-called anti-terrorism war. The terrorism is not eradicated but become more prevail in the world. On the hand, rich American fell into to be a debtor since that time. Till the present day, \$210 trillion debt stood there for U.S(Muldin, 2017).

The \$12.8 trillion loss was incurred for America in 2008 Financial Crisis which triggered by housing bubble of the subprime mortgage market in the United States (Curtin, 2012). The main reasons are given. Firstly, widespread failures in financial regulation, including the Federal Reserve's failure to supervise toxic mortgages (Warren, 2011) Secondly, dramatic breakdowns in corporate governance including too many financial firms acting recklessly and taking on too much risk (2011). Apparently, no Chinese should be responsible for this crisis.

American manufacturing is losing his glory. Now primary products occupy a large quantity of weight in exporting merchandise to China including agriculture and energy products. In contrast, Chinese export mainly technology-intensive and capital-intensive products to U.S. Simply said, declining of U.S is mainly caused by internal factors rather than external factors like China.

Chinese booming is based on advantages stolen from the States?

China has maintained stable, sustainable and rapid development in the changing and complex international environment for four decades. When mentioned Chinese miracles of the economy, a large number of academic works have highlighted the successful transformation of economic models in China, stable political environment and huge market are outstanding motivators for Chinese development. Meanwhile outstanding traditional spiritual strength of the Chinese nation is few mentioned in an existing research paper which is also a critical factor to drive the economic booming of China. National sprit of China can be generalized as diligence, self-reliance and mental toughness which nourished by traditional Chinese philosophy such as Confucianism and Taoism. With the benefit of these valuable strengths, Chinese can achieve leapfrog development in his history.

The traditional Chinese philosophy always highlights a man should try his best to bring his subjective initiative into play. Though Confucianism, man cannot but be resolute and broad-minded, for he has taken up a heavy responsibility and a long course (Confucius.1893). Achievement is founded on diligence and wasted upon recklessness (1893). All men share a common responsibility for the fate of their country (1893). Taoism emphasized a superior man makes an untiring endeavor for advancement corresponded with the natural law (LaoTzu, 2015). These initial requirements for personal cultivation from Chinese traditional philosophy have been raised to Chinese national spirit along with more than 2000 years' history.

The virtues from national spirit have propelled Chinese rising in recent history. Prior to the establishment of People Republic of China in 1949, China has been tortured by the war and other unrest affairs for nearly 100 years. Since the ideological problem, this newborn country has to suffer for embargo and sanctions from the U.S. and his allies. In such severe international and domestic environment, even post-war reconstruction was a hard task for one country. However, a complete industrial system has been built in China within only 30 years till 1980s. After another 30 years, the country leaps to become the 2nd largest economy body in the world. History has illustrated that the virtues of Chinese spirit such as self-dependence, work hard and building country thriftily originating from Chinese traditional philosophy is the first mover to support rapid rising for this country.

A peaceful environment is another critical factor to contribute Chinese economic booming. That is common sense that peace is the primary foundation for economic development. The Chinese government tries to strive for both peaceful domestic and international environment which advocated by his traditional philosophy. The pursuit of peace, amity, and harmony is an integral part of the Chinese character which runs deep in the blood of the Chinese people (Xi, 2014). The Chinese nation is a peace-loving nation. And the most profound pursuit of a nation has its origin in the national character formed through generations (2014). With words of Xi, there's no gene for invasion in Chinese people's blood, and Chinese people won't follow the logic that "might is right" (2014). Based on the wisdom of Confucian, Taoism, peaceful rise can be conducted through building the sharing strategy value of for both China and the remaining of the world. In this strategy, constructing peaceful relations with the neighbor nations and other superpowers would create value for China. Under peaceful guidelines, Chinese is seeking to strengthen ties with other countries for economic development rather against others.

Strategic Confrontation with China

When trade issues unsolved, the relationship between China and U.S is falling into more dangerous lowland. Washington is warning Beijing with not only harshest words but also actions. Vice President Mike Pence complain Beijing is employing a whole-of-government approach, using political, economic and military tools, as well as propaganda, to advance its influence and benefit its interests in the United States (2018). In a speech of Pence, his blame covers the widest field varied from national security threats for the U.S. from China to the disputes of South Chinese Sea. More economic, political and military measures are expected to be issued for countering Beijing. Meanwhile, U.S vessel cruises the South China Sea and have a direct confrontation with the Chinese navy. It means a strategic confrontation with China is going on. However, can the confrontation overwhelm China?

Frequent disasters in long Chinese history make the nation own extreme crisis sense. This unique history endures Chinese natural compressive resistance. China has been a developed agrarian nation in his history with mature agricultural production technology and a fixed settlement. The flourishing and rich cites have been created by this nation. Meanwhile, rich social wealth let ancient China fell into plundering objects for the minorities. In history, the feudal dynasties dominated by Chinese Han nation such as the Song Dynasty and Ming Dynasty were conquered by [Mongolian](#) and Manchu in 1279 and 1644 separately. With numerous painful lessons, Chinese has learned to keep clear consciousness for defensive preparation in any time. Especially this awareness has been improved for Chinese in his recent history when suffering nearly 100 years' colonial invasion since 1840. It is identical with Confucianism teaching that one thrives and survives under suffering and hardships and withers if left overly-protected and contented with the current situation (Mencius, 2005).

Does Beijing scare the strategy confrontation with U.S? If in 20 years ago, the answer is yes! In early of the 1990s, Chinese strategic environment was not optimistic, which stimulate Chinese crisis sense again.

When the Soviet disorganization and eastern revulsion in early 1990's, China has realized that he is not an ally of U.S in the cold war again and turn to be an opponent of ideology for U.S. In fact, US and his allies have announced weapon embargos and forbade exporting sensitive technologies to China since 1989 and declared extremely economic sanctions simultaneously. What makes the Chinese felt more upset is the Gulf War of 1991. Iraq army equipped with the majority of Chinese weapons was collapsed by U.S and his allies in a short time. And in

the following time, a series of incidents really let the Chinese feel the edge of the sword of Uncle Sam approaching his throat directly.

1. The deal which America sold Taiwan 150 jet fighters of F-16 was done in August, 1992 (Kan, 2014).

2. Two aircraft carriers were deployed to Taiwan straits by Clinton administration and interfered military operation of the Chinese army in Taiwan Straits in 1996.

3. In 1998, Chinese Embassy to Yugoslavia was bombed by U.S.

Not an only simple sense of crisis sense but also a sense of humiliation has been inspired for Chinese by above accidents. From Confucian school, there is a positive state of life, “first humiliation then is brave” (Confucius, 2010). And patriotism emotion of Chinese has stimulated again. “The rise and fall of the nation is the concern of every citizen” (Gu, 2015). Chinese leaders have realized it is very hard to accomplish national rise without enough military force as a shield. And a series of sophisticated defense programs including spacecraft, aircraft carrier such as J-20 jet fighter, anti-satellite missile and DF-21ASM have been projected or equipped for Chinese army with huge budget injection since the end of the 1990s.

Contrary to expectation from the western group, modernization of national defense has been achieved by China with self-reliance within the past 2 decades. Now China can deal with any challenge within the first island chain (Yoshida, 2012). It is also very essential for western leaders to study Chinese philosophy than can understand why and how Chinese can display the spirit of constantly striving for improvement in adversity. The hard external environment could always inspire wisdom and courage for Chinese to get rid of difficulties and explore the ways to survive and succeed in his history. Any sanction, isolate and the threat or other hostile methods has been proved as an inefficient way to prevent China move forward. In other words, White House should find new dissolution for an existing dispute between 2 nations.

Dialogue and Cooperation with China

Under the peaceful foreign policy, the dialogue is always most favorable approach for China to dissolve external conflict with other nations. Modern Chinese peaceful foreign policy is attributed to Confucianism, which has advocated his followers to achieve strategic objectives with peaceful ways. “Peace is most precious” and “Courtesy is the lubricant for the harmony of the society” have been promoted by Confucian school 2000 years ago (Confucius,

1893). In order to achieve the goals with peaceful way, any necessary option could be considered under the premise of mutual respecting (1893).

With the direction of peaceful principles from Confucianism, in Bandung Conference of 1955 “seek agreement while shelving differences” was proposed by Chinese Premier Zhou Enlai. This proposal makes it possible for varied ideology to achieve the common objective of peace and cooperation firstly (People's Daily Online, 2004) . And Five Principles of Peaceful Co-Existence base on this opinion has become an important conduct code for international relations. “Governed by non-interference” is advocated by Taoism (LaoTzu, 2015). In order to archive success from long-term, some immediate interests can be yielded. Following this theory, Mr. Deng Xiaoping, the 2nd political leader of China let the country lay low and bided their time in the international affairs while focusing on national development, internal stability, and national unity and stop exporting revolution. Stable international environment and a steady flow of foreign investment help China achieve economic booming since the 1980s. Under peaceful principles, China always participates bilateral dialogue mechanism such as China-US and multilateral dialogues such as APEC conference actively to discuss and resolve the relevant issues.

Through the dialogue and cooperation, Beijing and Washington have built a perfect relationship in the 1980s which benefit not the only U.S but also to the remaining of the world for peace and development. Chinese military expenditure was cut off significantly comparing previous time from figure one. In the mid-1980s China's guideline for army building was strategically shifted from all-time preparedness against a large-scale war of aggression to peacetime construction, and the size and structure of the armed forces were adjusted accordingly. In 1985 the government decided unilaterally to cut its scale of force power by one million soldiers in real terms (National Defense Construction, 2015). And In January 1984 China becomes a member of the International Atomic Energy Agency (IAEA) in Vienna, Austria. Since then, China has declared to follow IAEA safeguards to nuclear exports. The China Atomic Energy Authority (CAEA), which is the regulatory agency for China's nuclear industry, is in charge of cooperation with the IAEA(Norris& Kristensen,2003). Relax external strategic environment and kindly strategic touch from the western nations would not stimulate crisis sense of China and all his hearts were put on economic development rather than military expansion.

China published military budget

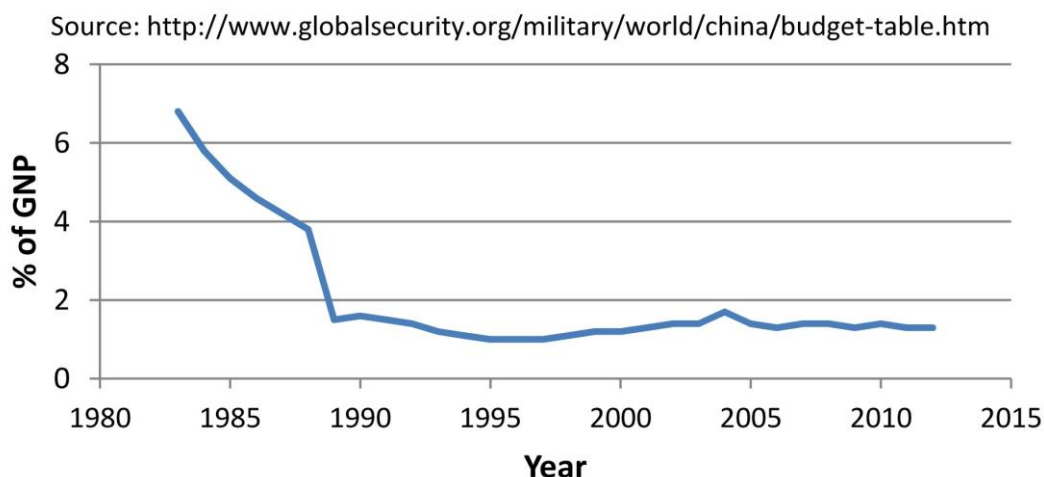

Figure 1. Eric. M., *China Military Budget 2012*. Retrieved 2012, from <http://www.globalsecurity.org/military/world/china/budget-table.htm>

The dialogues can be deemed as an only accepted approach for the Chinese government to dissolve the conflict issues including trade conflict between China and US. But the dialogues have preconditions. Chinese national dignity and sovereign interests have to be respected. It is risky for Trump administration to seize on trade conflict to exaggerate Chinese threatens. With dangerous actions, the continued pressure on economic sanctions and military provocation in the disputed area such as the South China Sea are demonstrated to Beijing. The dialogue cannot be conducted smoothly under such unpleasant climate. In Confucian theory, a true man would rather die but should never be humiliated (Confucius, 2013). China would not negotiate any issue with U.S on the price to scarify sovereignty and core interests. It is invalid to drag Beijing back negotiation table with threatening of comprehensive confrontation. Obviously, factors resisting oppression are poured in gens of Chinese nations which impacted by Confucian theory. Actions with force and blackmail can lead to strong rebound by China. Cooperation with China could be the sensible option for While House to resolve existing trade issues. However, Washington needs a more positive attitude to dissolve trade conflict with China.

A booming China is an opportunity rather than a threat to the States. Sustainable development of China inspired by self-reliance and mental toughness of this nation, which educated by Confucius and Taoism for more 2000 years. The American economy can enjoy sustainable development of China

with further cooperation. In other word, Chinese development can be solutions to solve issues or problems of American development. If promote more Chinese investment to America, more employee positions can be created in U.S. which is identical to a policy of administration Trump to promote employ. Jacky Ma has promised Trump to created 1 million new job position from Alibaba. Antiquated infrastructure in U.S is another barrier to lag off economic development. Chinese have sufficient technique and capital to take the task to make a change for U.S. However. More and more Chinese enterprises are rejected outbound of America with the excuse of national security issue today. It is questioned that high standard national security system and legal supervision system in U.S cannot prevent criminal behavior for foreign companies? So the attitude of Trump administration is a critical factor to judge cooperation between China and U.S.

When seeking to dissolve trade conflict with China, faithful cooperation attitude and patient is needed for White House. The trade imbalance between two nations is an accumulation of complex historical problem. Even President Trump complained his predecessors not to give enough attention for this issue. However, it is not a constructive attitude to bulldoze China to accept all items from White house in one night. Beside imposing high tariff as punishment, White house force China to give up his high technology development project “Made in China 2025”, which have touched bottom line to intervene in Chinese internal affairs. Obviously, it is unwise to shoot fiercely at all issues against China. How to reduce the trade deficit between two nations is not only the first step but also a foundation step to dissolve trade issues. And the Chinese government’s attitude is very clear they would like to discuss this point. If without an agreement for diminishing trade deficit of two nations, the other issues do not have the basis of negotiation. In the right time, Washington need to do the right thing.

The sensible way for Washington is to negotiate how to make enterprises of U.S to enjoy Chinese sustainable development. Except for tariff punishment and threatens of strategic confrontation, there should more optimal options for White House to dissolved the issues through peaceful and faithful dialogue and further economic cooperation. Prior to negotiation with China, the primary step for White House is to understand Chinese based on their traditional philosophy. Henry Kissinger said, “What we (American) must not demand or expect is that they (Chinese) will follow the mechanisms with which we are more familiar. It will be a Chinese version. And it will not be achieved without some domestic difficulties (Pincus, 2012).”

Conclusion

When solving the trade dispute with China, White House should understand Chinese first based on traditional Chinese philosophy such as Confucianism and Taoism. Strategic confrontation with economic sanctions and military threats would not let China yield. On the contrast, external pressure could stimulate crisis sense of Chinese persist and diligent spirit and ambitious to win. China would become stronger and more unbeatable under the external threats. Traditional Chinese philosophy such Confucianism and Taoism which have prevailed in Chinese more than 2000 years have created unique social gens for Chinese nations to over difficulties with a positive attitude and defy threats. In another hand, peaceful principles have been created by Confucianism which gives some wisdom guide for U.S to solve the trade issue. Following these principles, Washington could negotiate with Beijing to struggle for what they want. Through further cooperation with China, U.S could share the fruits of sustainable development of China and achieve more economic advantages which accomplish win-win objectives advocated by Confucianism.

Suggestion

To dissolve the trade dispute, Beijing and Washington need understand each other as the primary step. This article promotes American stand in the shoes of Chinese to understand Chinese based on Chinese traditional philosophy. And explain why strategy confrontation is not a good dissolution and why dialogue and cooperation could be effective channels to solve the problem. However, how does the Chinese understand American interests with the shoes of the States? What are the classical theories and unique national philosophy of U.S. can help Chinese understand interests of America? What are sensible ways for Beijing to dissolve the trade issues? This study does not cover the above issues. However, it creates an opportunity to study the topic of “the sensible way for Beijing to resolve the trade conflict with America based on classical American philosophy” in the future.

References

- Curtin, S. (2012). *2008 Financial Crisis Cost Americans \$12.8 Trillion*. Retrieved Sept.17, 2012, from <https://finance.yahoo.com/blogs/daily-ticker/2008-financial-crisis-cost-americans-12-8-trillion-145432501.html>
- CNBC. (2018). *China hits back: It will impose tariffs on \$60 billion worth of US goods effective*. Retrieve 24Sept. 2018 from <https://www.cnbc.com/2018/09/18/china-says-new-tariffs-on-us-goods-worth-60-billion-effective-sept-24.html>
- Confucius. (1893). *The analects of Confucius: a philosophical translation*. Oxford: Oxford Clarendon Press.
- Confucius. (2010). *The Doctrine Of The Mean*. Montana,US: Kessinger Publishing.
- Confucius. (2013). *The Book of Rites*. Beijing and Washington: Intercultural Press.
- Ian, S. (2018). *Trump to hit China with \$16B in tariffs* . Retrieved 23 August, 2018, from <https://thehill.com/policy/finance/400791-trump-to-hit-china-with-16b-in-tariffs-on-aug-23>
- Gu, Y.W. (2015). *Gu Yanwu: Translations of Letters, Poems and Essays*. Cordite Poetry Review. Retrieved Feb.1, 2015, from <http://cordite.org.au/essays/johnston-gu/>
- Kan, A.S. *Taiwan: Major U.S. Arms Sales Since 1990*. Retrieved June 13, 2014 from <https://fas.org/sgp/crs/weapons/RL30957.pdf>
- Lao Tzu. (2015). *TaoTe Ching (Barnes & Noble Classics)*. Stephen Mitchell: Frances Licoln.Ltd.
- Maudin, J. .(2017). *Your Pension Is a Lie: There's \$210 Trillion Of Liabilities Our Government Can't Fulfill*. Retrieved Oct.10, 2017, from <https://www.forbes.com/sites/johnmauldin/2017/10/10/your-pension-is-a-lie-theres-210-trillion-of-liabilities-our-government-cant-fulfill/>
- Mencius. (2005). *Mencius*. London, United Kingdom: Penguin Books Ltd
- National Defense Construction Govt. (2015) . *White Paper*. Retrieved from 2015, from <http://www.china.org.cn/e-white/5/5.3.htm>
- Norris, R. S. / Kristensen, H. M., (2003): *Chinese nuclear forces, 2003*. In: Bulletin of the Atomic Scientists, Vol. 59, No. 6, 77-80
- People's Daily Online. (2004). *The Five Principles of Peaceful Co-existence*. Retrieved Jun.28, 2014, from http://english.peopledaily.com.cn/200406/28/eng20040628_147763.html
- Pence, M. (2018). *Remarks by Vice President Pence on the Administration's Policy toward China*. Retrieved Oct.,4, 2018, from <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-vice-president-pence-administrations-policy-toward-china/>

- Trum.D.J. (2018). *President Donald J. Trump's State of the Union Address*. Retrieved January 30, 2018. From <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/president-donald-j-trumps-state-union-address/>
- Pincus,W. (2012). *Kissinger offers wise words on China* Retrieved 9 Oct 2012 from http://www.washingtonpost.com/pb/world/nationalsecurity/kissinger-offers-wise-words-on-china/2012/10/08/9d27c27c-1210-11e2-855a-c9ee6c045478_story.html
- Warren.T. (2011). *Financial Crisis Inquiry Commission Releases Report on the Causes of the Financial Crisis*. Retrieved Jan.2011,from <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-FCIC/pdf/GPO-FCIC.pdf>
- Wei,H. ,Wang F.& ChengL. (2018). *Update: U.S. Names Products Targeted by \$200 Billion in New Tariffs*. Retrieved Jul 11, 2018, from <https://www.caixinglobal.com/2018-07-11/quick-take-us-threatens-tariffs-on-additional-200-billion-in-china-goods-101299025.html>
- White House. (2012). *The Clinton/Gore Administration: Largest Surplus in History on Track*. Retrieved 2012 from https://clintonwhitehouse4.archives.gov/textonly/WH/new/html/Tue_Oct_3_113400_2000.html
- Xi,J.P. (2014). *Speech by H.E. Xi Jinping President of the People's Republic of China At the Körber Foundation*. Retrieved Mar.29,2014,from https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/t1148640.shtml
- Xi,J.P. (2014). *While addressing a conference marking the 60th anniversary of the Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries (CPAFFC), a non-governmental organization*. Retrieved May 16, 2014, from http://www.chinadaily.com.cn/china/2014-05/16/content_17511204.htm

การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา

Transformational Leadership Development of Sub district
Administrative Organization's Chief Executive in Pakchong,
Nakornratchasima Province

บังอร เบ็ญจาธิกุล

Bangorn Benjathikul

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Bangkokthonburi University, Thailand.

Email: kramonporn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้าง สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 228 คน ซึ่งได้มาโดย
การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีระดับ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การ
บริหารส่วนตำบล ในอำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอายุแตกต่างกัน จำแนกตาม
เพศ อายุ แตกต่างกัน พบว่า

2.1 พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างที่มี เพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภopakช่อง จังหวัด
นครราชสีมา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะ
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; นายกองค์การบริหารส่วนตำบล; จังหวัดนครราชสีมา

Abstract

This research aims to study the level of leadership and to find the transformational leadership development of Subdistrict Administrative Organization's Chief Executive in Pakchong District, Nakornratchasima Province.

The samples used in this study were 228 Subdistrict staffs and hiring staffs under Subdistrict Administrative Organization, Pakchong District, Nakornratchasima Province, which was derived by the simple random sampling. The instruments used in the study included questionnaires and interviews. The statistics used in the analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results showed that:

1. Sub district Administrative Organization's Chief Executive in Pakchong District, Nakornratchasima Province, overall was in moderate level.
2. Compare opinions on transformational leadership development of sub district Administrative Organization's Chief Executive in Pakchong District, Nakornratchasima Province with age differences classified by gender, age differences found that;

2.1 The sub district staffs and hiring staffs with differences in gender had different opinion on the transformational leadership of sub district Administrative Organization's Chief Executive in Pakchong District, Nakornratchasima Province at the statistical significance level of .05.

2.2 The sub district staffs and hiring staffs with differences in age had the same opinion on the transformational leadership of Subdistrict Administrative Organization's Chief Executive in Pakchong District, Nakornratchasima Province at the statistical significance level of .05.

Keywords: Transformational Leadership; Sub district Administrative Organization's Chief Executive; Nakornratchasima Province

บทนำ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ ไปสู่ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และมีการกระจายอำนาจหรือเสริมสร้างพลังใจ เป็นผู้มีคุณธรรม (Moral agents) และกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำลักษณะนี้เป็นที่ต้องการอย่างยิ่งในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้สามารถทำการพัฒนาภาวะผู้นำในองค์กรให้มีลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ และเกิดประโยชน์ต่อประสิทธิภาพขององค์กรและการปฏิบัติงานทั้งของทีมงานบุคลากร และของผู้ได้บังคับบัญชา ให้มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร การเป็นพลเมืองดี รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในองค์กรและตัวแปรหรือปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กระจายอำนาจและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจะเป็นหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชน ยังรวมถึงคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย (กรมการปกครองท้องถิ่น, 2557) ในขณะที่การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นผู้นำและผู้บริหารสูงสุดในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ หากแต่ศักยภาพของผู้นำแต่ละคนนั้นย่อมมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้แล้วยังขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในปัจจัยแวดล้อมภายนอก ความคิดเห็น ความต้องการ ค่านิยม และความสามารถในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารที่สำคัญที่สุดย่อมต้องอาศัยภาวะผู้นำ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในขณะที่ปัจจุบันนี้ การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากเกี่ยวกับการรับเครือข่าย การฝากฝังจากผู้มีอำนาจ หรือการเรียกรับเงินในการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นพนักงาน การรั่วไหลของงบประมาณ ตลอดจนการเรียกเปอร์เซ็นต์จากการจัดซื้อจัดจ้างและการก่อสร้าง เป็นต้น

จากข้อครหาและปัญหาเหล่านี้จะลดลงได้หากมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีภาวะผู้นำโดยพัฒนาให้มีลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำมาใช้ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยยกเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี ของผู้นำให้สูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

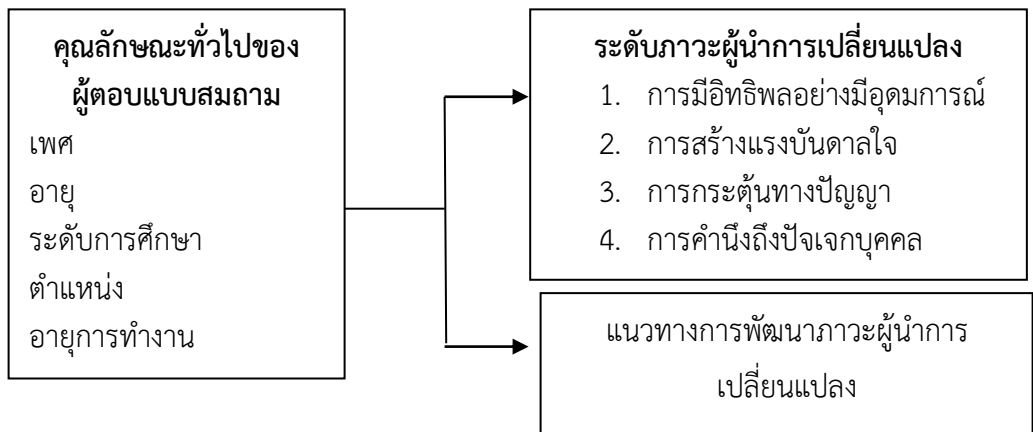
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภออำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา ที่มี เพศ อายุ แตกต่างกัน

3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายภาวะผู้นำ

โรบินส์ (Robbins, 1989) ให้ความหมายของภาวะผู้นำ คือ เป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง เป็นความสามารถที่จะมีอิทธิพลและจูงใจบุคคลอื่นให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ กระบวนการ ภาวะผู้นำจะเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อให้ช่วยบรรลุเป้าหมายกลุ่มการจูงใจสมาชิก องค์การให้ทำงานบรรลุเป้าหมายจะมีอิทธิพลต่อกลไกและวัฒนธรรมกลุ่ม

พรนพ พุกกะพันธ์ (2544) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม คุณสมบัติของผู้นำมีหลายอย่างหลายด้าน แยกไปตามสิ่งที่ผู้นำต้องเกี่ยวข้องหรือปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้น ได้แก่ ตัวผู้นำ ผู้ตาม จุดมุ่งหมาย หลักการและวิธีการ สิ่งที่จะต้องทำและสถานการณ์

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของบุคคลในการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น เพื่อให้บุคคลอื่นมีพฤติกรรมในทางที่ตนต้องการ ปฏิบัติตามและให้ความร่วมมืออย่างเต็มใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

การศึกษาภาวะผู้นำในปัจจุบันได้เน้นไปที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง Bass (1985) ได้นิยามผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในฐานะผู้เปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้ตาม เปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ วัฒนธรรมขององค์การ ตลอดจนส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับองค์การ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะกระตุ้นให้ผู้ตามมองสิ่งต่างๆ ให้เห็นนอกเหนือจากผลประโยชน์ตนเองเพื่อความสำเร็จขององค์การ และเป็นผู้ที่สามารถสร้างผลกระทบอย่างลึกซึ้งและเป็นเศษต่อผู้ตามของเขา องค์ประกอบของผู้นำการเปลี่ยนแปลงมี 4 ประการ ดังนี้

1) บารมี (Charisma) ลักษณะที่สะท้อนบารมีของผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ การกระตุ้นให้ผู้ตามตระหนักถึงปัญหา แสวงหาวิธีการใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงโดยกำหนดเป้าประสงค์ วิสัยทัศน์ และมาตรฐานการปฏิบัติงานที่สูง และผู้นำจะถ่ายทอดวิสัยทัศน์และพันธกิจไปสู่ผู้ตาม ทำให้ผู้ตามเกิดการเปลี่ยนแปลงคล้อยตาม สำหรับในการปฏิบัติงาน ผู้นำจะให้ความเป็นอิสระแก่ผู้ตามในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

2) มีการปลุกเร้า (Inspiration) สื่อสารความคาดหวัง และเป้าประสงค์ขององค์การอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งทำให้ผู้ตามเห็นว่าผู้นำตระหนักในความต้องการของตนเองทั้งในความต้องการระดับกายภาพ เช่น ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และปลอดภัยในการปฏิบัติงาน จนไปถึงความต้องการระดับสูง เช่น การได้รับการยกย่อง การพัฒนาตนเอง และการประสบความสำเร็จ

3) มีการกระตุ้นเชิงปัญญา (Intellectual stimulation) ผู้นำจะสนับสนุนและยกระดับความสามารถทางปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของผู้ตาม ขยายขอบเขตความคาดหวังในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่สูงขึ้น

4) ให้ความสำคัญต่อบุคคล (Individual consideration) โดยการชี้แนะให้คำปรึกษาเป็นพี่เลี้ยง ผู้ฝึกสอนขณะที่ยอมรับความแตกต่างของแต่ละคน

5) ชารอน (Charon, 2003) ได้มีการวิจัยและยืนยันอย่างชัดแจ้งให้องค์การเห็นว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพของผู้ตาม ก่อให้เกิดความพึงพอใจในกลุ่มผู้ตามสูง ส่งผลให้การลาออกจากงานต่ำและทำให้องค์การประสบความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้าง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากช่อง

จังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 548 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) กลุ่มตัวอย่าง 228 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างตามความมุ่งหมายของการศึกษาและใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-35 ปี ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ตำแหน่ง พนักงานส่วนตำบล และประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี

2. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ กับด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลเป็นลำดับสุดท้าย สามารถสรุปผลเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 เมื่อพิจารณารายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ อยู่ในระดับ น้อย 1 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมักทำอะไรในสิ่งที่คนอื่นทั่วไปคิดไม่ถึงเสมอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสมาชิกและผู้ร่วมงาน ส่วนภาวะผู้นำที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะอธิบายและชี้แจงแนวทางการปฏิบัติงานอย่างละเอียด

2.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อพิจารณารายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 7 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพูดคุยกับลูกน้องอย่างเป็นกันเอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเชื่อมั่นในความสามารถการปฏิบัติงานของลูกน้องเสมอ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานสูงและให้กำลังใจว่าทำได้

ส่วนภาวะผู้นำที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ลูกน้องรู้สึก
ว่าผลประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนส่วนตัวเสมอ

2.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 7 ข้อ เรียงลำดับจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเน้นให้ลูกน้องใช้สติปัญญาในการ
เอาชนะปัญหาและอุปสรรค นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้ลูกน้องคิดว่ามีเรื่องอะไรบ้าง
ที่เกี่ยวข้องก่อนลงมือปฏิบัติงาน และ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนให้ลูกน้องหา
ข้อมูลข่าวสารจากหลายแหล่งที่มา ส่วนภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้คือ นายก
องค์การบริหารส่วนตำบลถ่ายทอดงานที่รู้จักทุกอย่างแก่ลูกน้องเสมอ

2.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 2.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 9 ข้อ
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพูดคุยกับ
ลูกน้องอย่างเป็นกันเอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะเรียกไปคุยเป็นการส่วนตัวหาก
ลูกน้องทำผิด และ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ลูกน้องรู้สึกที่ตนเองมีความสำคัญต่อ
องค์กร ส่วนภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในด้านนี้คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
จัดระบบสวัสดิการพิเศษแก่ลูกน้อง

**3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายก
องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ที่มี เพศ และ อายุ
แตกต่างกัน**

ผลการวิจัยพบว่า

3.1 พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างที่มี เพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
พัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
พัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบล ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา**

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

4.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมี
กระบวนการการทำงานอย่างชัดเจน ใช้อำนาจอย่างเหมาะสม มีการพัฒนาวิสัยทัศน์ขึ้นมาจาก
สภาพความเป็นจริง ถ่ายทอดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี แสดงออก

ในทางที่เหมาะสม รับฟังข้อคิดเห็นจากทุกฝ่าย มีขั้นตอนในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความรักให้กับบุคคลอื่น มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีคุณธรรมจริยธรรม

4.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเชื่อมั่นในตัวบุคลากร ใช้การสื่อสารที่เป็นบวก ยกย่องชมเชย ให้กำลังใจแก่บุคลากรที่มีผลงาน กระตุ้นให้บุคลากรอยากทำงานให้ด้วยความเต็มใจ มากกว่าทำงานด้วยความเกรงกลัวในอำนาจ และพูดคุยอย่างเป็นกันเอง

4.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงานเข้าฝึกอบรม เข้าร่วมสัมมนาต่างๆ สนับสนุนให้พนักงานค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่งที่มา จัดให้มีการศึกษาดูงานหน่วยงานอื่นที่ประสบความสำเร็จ รับความคิดเห็น ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารงาน ภาวะผู้นำ เพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสวัสดิการพิเศษให้กับพนักงาน มอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถ ดูแลเอาใจใส่พนักงานอย่างใกล้ชิด ยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล และว่ากล่าวตักเตือนในกรณีที่ทำผิดโดยตักเตือนเป็นการส่วนตัว

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ประยุทธ์ สีสเ (2558) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ยังต้องมีการพัฒนาอีกมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ และปัจจัยภายในที่เกิดจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงาน เช่น ข้อจำกัดของด้านการกำหนดนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องสอดคล้องกับนโยบายของอำเภอ จังหวัด การกำหนดนโยบาย การกำหนดนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจไม่ชัดเจน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจยังให้โอกาสในการทำงานของพนักงานไม่เพียงพอต่อการแสดงความสามารถ หรือไม่ตรงตามความสามารถของพนักงานเท่าที่ควร จึงต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปากช่องให้สอดคล้องกับการศึกษาของ Bass (1985) ได้

นิยามผู้นำในการเปลี่ยนแปลงในฐานะผู้เปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้ตาม เปลี่ยนแปลง วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ วัฒนธรรมขององค์กร ตลอดจนส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับองค์กร ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะกระตุ้นให้ผู้ตามมองสิ่งต่างๆ ให้เห็น นอกเหนือจากผลประโยชน์ตนเองเพื่อความสำเร็จขององค์กร และเป็นผู้ซึ่งสามารถสร้าง ผลกระทบอย่างลึกซึ้งและเป็นพิเศษต่อผู้ตามของเขา

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แยกเป็น แต่ละด้าน คือ

1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมี กระบวนการการทำงานอย่างชัดเจน ใช้อำนาจอย่างเหมาะสม มีการพัฒนาวิสัยทัศน์ขึ้นมาจาก สภาพความเป็นจริง ถ่ายทอดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรทำตัวเป็นแบบอย่าง ที่ดี มีความ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความ เชื่อมั่นในตัวบุคลากร ใช้การสื่อสารที่เป็นบวก
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงาน เข้าฝึกอบรม เข้าร่วมสัมมนาต่างๆ สนับสนุนให้พนักงานค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่งที่มา จัดให้ มีการศึกษาดูงานหน่วยงานอื่นที่ประสบความสำเร็จ รับความคิดเห็น ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัด สวัสดิการพิเศษให้กับพนักงาน มอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถ ดูแลเอาใจใส่พนักงาน อย่างใกล้ชิด ยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีผล ต่อการมีภาวะผู้นำที่ดีหรือไม่
2. ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง: References

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2557). สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. *ข้อมูลพื้นฐานท้องถิ่น*.
- The Department of local administration. (2014). Local Government Administration Office. *Local Government Information*.
- ประยุทธ์ สีใส. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท*. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Sisai, P. (2015). *Transformational Leadership and Effectiveness of the Presidents of Sub district Organizations in Muang District Area, Chainat Province*. Management Master Thesis. Burapa University.
- พจนน พุกกะพันธุ์. (2544). *ภาวะผู้นำและการจูงใจ*. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์.
- Pookkaphan, P. (2001). *Leadership and Motivation*. Bangkok: Chamjuree Products
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- Sereerat, S. (1996). *Organization and Management*. Bangkok: Office of Education Development.
- Anderson, A. P. (2002). *Transforming an elementary school in to a professional learning community through a top-down initiative*. Ed.D. Rowan University.
- Bass, Bernard M. and Avolio, Bruce J. (1990). Developing Transformational Leadership: 1992 and Beyond. *Journal of European Industrial Training*.
- Bass, Bernard M. (1985). *Leadership and Performance beyond Expectation*. New York: Free Press.
- Charon, Joel M. (2003). *Sociology: A Conceptual Approach*. (3rd ed.). USA. : Allyn & Bacon.
- Mitchell, T. R., & Larson, J. R. (1987). *People in Organizations: An Introduction to Organization Behavior*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Robbins, S.P. (1989). *Organizational Behavior*. (9th ed.). NJ: Prentice Hall.

การนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

An Applying Buddhist Principles to Improve the Quality Of Life of
the People in Sri Thamasok 1 Community, Tambon Nai Mueang,
Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province

พระครูปลัดกวีวัฒน์

Phrakhrupaladkaweewat

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสครราช

Mahamakut Buddhist University, Srithammasokkaraj Campus

Email: kaweewat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในกิจกรรมการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน นานๆ ครั้ง ส่วนการนำหลักธรรม ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ประชาชนพยายามหลีกเลี่ยง และพยายามละเว้นพฤติกรรมที่ไม่ดี อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ในด้านการใช้พรหมวิหาร4 ในครอบครั้ว มีการนำไปใช้จริงในการดำเนินชีวิต และหลักฆราวาสธรรม 4 ที่ประชาชนนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในการอยู่ร่วมกันของครอบครั้วในระดับมาก คือ จาคะ ส่วนสังกะ ชันติ และทมะ มีการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ส่วนการใช้หลักทางพระพุทธศาสนา หลักทฤษฎีธรรมิกัตถประโยชน์ 4 เกี่ยวกับการวางแผนอนาคต และหลักสังคหวัตถุ 4 เกี่ยวกับการผูกใจคน มีการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ด้านการฝึกกระงับความโกรธหรือความทุกข์ แม่และพ่อจะฝึกกระงับความโกรธหรือความทุกข์ ค่อนข้างมาก ส่วนลูกๆและญาติ จะมีการฝึกบ้าง ซึ่งความสามารถในการระงับความโกรธหรือความทุกข์ได้นั้น ด้านแม่และพ่อ สามารถระงับความโกรธหรือความทุกข์ได้ค่อนข้างมาก ส่วนลูกๆ และญาติ สามารถระงับความโกรธหรือความทุกข์

ได้ปานกลาง ส่วนด้านลักษณะการบริโภค/อุปโภค และลักษณะการอยู่อาศัยของสมาชิกในครอบครัว จะมีลักษณะค่อนข้างประหยัด

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม; การพัฒนาคุณภาพชีวิต; ชุมชนศรีธรรมโศก 1

Abstract

This research aims to study the effect of applying Buddhist principles to the life of the people in Sri Thamasok 1 Community, Tambon Nai Mueang, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. This is the mixed method research. The population was people in Sri Thamasok 1 Community, Tambon Nai Mueang, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. Sampling by purposive random sampling. The instruments for data collection were composed of the questionnaire, in-depth interview, data analysis was carried out by frequency, percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The findings were as follows:- The People living in the Sri Thamasok 1 community, Tambon Nai Mueang, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. Have been practicing Buddhism for a long time. That Introduction to using in life People try to avoid and try to ignore bad behavior. At a very high level. In the use of Brahmavihara 4 in the family is used in real life. And religious principles of Brahmavihara 4 that people used as a way to live in the family together cohabitation in the high level as cakkha that sacca, Khanti, and Thma have been used quite a lot. That religious principle of Ditthadhammikattha 4 about future planning that Sangahavathu 4 about the mind it has been used quite a lot. Training for anger or suffering. Mother and father will train the anger or suffering relatively and children and relatives there will be some training. The ability to hold off anger or suffering it. Mother and father, there are quite a few anger or distress, and children and relatives can moderate anger or distress. That the consumption/consumption and the living habits of family members. It looks quite economical.

Keywords: Buddhist Principles; the Development of Quality of life; Sri Thamasok 1 Community

บทนำ

วิถีชีวิตและวิถีคิดของคนไทยนั้นมาจากพระพุทธศาสนา ซึ่งประชาชนในประเทศไทยส่วนใหญ่ล้วนมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มีแนวคิดมาจากพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น หากย้อนกลับไปสู่ยุคอดีตตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเริ่มต้นการสร้างบ้านแปลงเมือง (ปฐมพงศ์ โพธิ์ประสิทธิ์พันธุ์, 2550) จะพบหลักฐานสำคัญหลายประการที่สะท้อนให้เห็นว่า พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นพร้อมกับการเกิดประเทศไทย เช่น ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น (บันเทิง พาวิจิตร, 2549) ด้วยความที่พระพุทธศาสนา แทรกซึมลึกลงไปถึงแก่นแห่งวิถีการปฏิบัติของคนไทย จึงทำให้พระพุทธศาสนาในประเทศไทยอยู่ยั่งยืนมั่นคงจนถึงปัจจุบัน (กรมการศาสนา, 2547) การเกิดขึ้นของหนังสือไตรภูมิพระร่วงในยุคสุโขทัยนับว่าได้เปิดฉากการถ่ายทอดหลักการที่ช่วยในการกำกับพฤติกรรมของคนในยุคนั้นได้ชัดเจนที่สุด ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของพระพุทธศาสนากับสังคมไทย นอกจากงานในเชิงวรรณกรรมแล้ว สิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาแทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิต ความเป็นไทย ก็คือ งานจิตรกรรมฝาผนัง ตามสถานที่สำคัญต่างๆ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2540)

จากข้อมูลข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า วิถีชีวิตชาวบ้านในสังคมไทย ผูกติดและผูกหล่อเลี้ยงโดยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หากแม้ในยามที่เดือดร้อน พระพุทธศาสนาจะเป็นยาดับทุกข์ได้ดีที่สุดของชาวบ้าน การแสดงพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตแต่ละวัน จะเห็นว่า เป็นพิธีกรรมที่มีนัยยะที่ได้รับการสนับสนุนเนื้อหาจากอุดมการณ์ทางพระพุทธศาสนา (จำนงค์ อธิวัฒน์สิทธิ์, 2534) ปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงให้ประเทศทันสมัยมากยิ่งขึ้น เน้นการนำเอาแนวคิด ทฤษฎีจากตะวันตกมาปรับใช้ก่อให้เกิดการพัฒนาใหม่ ภายใต้การกำหนดเป็นแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงตามแนวทางดังกล่าว จะมีแบบแผนการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น แบบแผนในการผลิตแต่เดิมชาวนาทำนาโดยอาศัยแรงงานสัตว์และ แรงงานมนุษย์ แต่ในปัจจุบันชาวนาหันมาทำนาโดยอาศัยเครื่องจักร มีนักวิชาการหลายท่านได้ รับรองประเด็นเรื่องความประณีตของจิตใจคนในปัจจุบันกับในอดีตแตกต่างกัน ในอดีตเนื่องจากวิถีชีวิตสัมพันธ์อยู่กับพิธีกรรม การที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและเกี่ยวข้องอยู่กับสัตว์ที่มี บุญคุณ เช่น ควาย เป็นต้น ทำให้คนมีจิตใจประณีตมากกว่าปัจจุบัน ซึ่งชีวิตไปเกี่ยวข้องอยู่กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่เห็นเด่นชัดประการหนึ่ง คือ การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในด้านศาสนา จากเดิมที่คนสนใจเรื่องการ บวช ถือว่าเป็นกระบวนกรทำให้คนเป็นคนอย่างแท้จริง (เดือน คำดี, 2548) คนโบราณถือว่าคนที่ยังไม่บวชเป็นคน ดิบ คนที่บวชแล้วเป็นคนสุข (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, 2551) และยังเชื่อต่อไปว่า การมีลูกชายแล้วได้บวช ถือว่าทำให้พ่อแม่ได้ จับชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ด้วย แต่ในปัจจุบันคนสนใจการบวชน้อยลง ระยะเวลาของการบวชก็ สั้นลง คนส่วนใหญ่บวชเพียง

ระยะเวลาสั้น 5 วัน 7 วัน หรืออย่างมากก็ 15 วัน ดังนั้นช่วงเวลา แห่งการซึมซับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้เข้ามาบวชในสมัยนี้นี้น้อยลง ในด้านการดำรงชีวิต ด้วยความเร่งรีบเพราะต้องดิ้นรนทำงานแข่งกับเวลา (ชานะ พาซื่อ, 2543) ทำให้วิถีชีวิตเก่าๆ ตื่นตอนเช้า ลูกขึ้นหุงข้าวใส่บาตรได้สูญหายไปจากชุมชนเมือง และแม้กระทั่งชุมชน ชนบทก็ล้าแล้วแต่อาศัยซื้ออาหารสำเร็จรูปสำหรับดักบาตร การตระหนักถึงความสำคัญของวัน โทณวันพระก็เลือนหายไปพร้อมกับวิถีชีวิตที่เร่งรีบดังที่กล่าวมา

ชาวบ้านในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยง กระแสการพัฒนาเพื่อให้ประเทศทันสมัยได้ ผลกระทบจากการพัฒนาแบบทุนนิยมจึงเกิดขึ้น เช่นเดียวกันกับชุมชนอื่น ๆ นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนศรีธรรมโศก 1 แล้วทางด้านจิตใจ ชาวบ้านก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ข้อสังเกตที่ ผู้วิจัยพบจากการสัมผัสกับชาวบ้าน ก็คือ วิถีชีวิตที่รีบเร่งในการทำงานที่แข่งกับเวลาและแข่งกับ คนอื่นๆ แต่ละชีวิตยังดิ้นรนอยู่กับการประกอบอาชีพของตนเอง และมีความขัดแย้งระหว่างบุคคลปรากฏให้เห็นอยู่เสมอๆ แต่เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนศรีธรรมโศก 1 อยู่ใกล้วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ซึ่งมีพระบรมธาตุเจดีย์และเป็นพระอารามหลวงชั้นเอกซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ของชาวบ้านที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวโดยเฉพาะคนที่สูงอายุจะยังคงยึดมั่นอยู่กับประเพณีพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ยามที่ถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ก็จะชักชวนลูกหลาน ญาติพี่น้อง เพื่อสนธิมิตรสหายเข้า วัดปฏิบัติธรรม บางครั้งใช้เวลาในการปฏิบัติ 3 วันบ้าง 7 วันบ้าง ซึ่งทางวัดก็ได้อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้

จากเหตุผลทั้งหมดข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมที่ชาวบ้านสามารถนำไปใช้ได้ กับวิธีการที่ชาวบ้านใช้อยู่ในปัจจุบัน และผลที่ได้จากการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำรงชีวิตเป็นอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในกิจกรรมการดำรงชีวิตของชาวบ้านในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ ชาวบ้านในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,580 คน ที่เป็นชาวไทยพุทธ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 310 คน ที่เป็นชาวไทยพุทธ ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตารางของเครสซี และมอร์แกน โดยกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือประเภทที่จะใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจะใช้ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 310 คน ส่วนการสัมภาษณ์จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีและวิทยานิพนธ์ รวมทั้งรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นกรอบการวิจัยและนำไปสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. เขียนนิยามให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละลักษณะที่ต้องการวัด และ สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษา วิจัยโดยการใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายปิด (Close-Ended) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended)
4. นำเครื่องมือคือ แบบสอบถาม ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง และชัดเจนเหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระและการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม ได้ผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องของการใช้ภาษา

เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล โดยความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ชุดนี้ เป็นแบบ Face Validity

6. หลังจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ใช้กับประชาชน ในเขตพื้นที่ชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

7. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้ ไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประสานไปยังประธานชุมชนและประธาน ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการจัดเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และมอบให้ผู้ช่วยวิจัยช่วยเก็บข้อมูลในพื้นที่จริงโดยแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนในกลุ่มเป้าหมาย ที่ทางประธานชุมชนประสานพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลให้โดยใช้เวลาเก็บข้อมูล 8 สัปดาห์

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้มาจากการค้นคว้าศึกษาและ รวบรวมจากเอกสาร วิชาการรายงาน รวมถึงบทความต่างๆ ซึ่งดำเนินในลักษณะวิจัยเอกสาร ทั้งในเชิงทฤษฎีและแนวคิดรวมทั้งผลการศึกษามีอยู่ในลักษณะข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

3.2 การศึกษาภาคสนาม (Field Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาที่หลากหลาย เพิ่มคุณภาพการให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงในพื้นที่เป็นสำคัญ การพูดคุย การสัมภาษณ์กับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนวิจัย เพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อมูลทั่วไป และข้อมูลบุคลากร รวมทั้งพฤติกรรม ทศนคติ แนวคิดต่างๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามแบบสัมภาษณ์

4. จากนั้นตรวจสอบข้อมูลและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามความต้องการ

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากเอกสารวิชาการรายงานและบทความนำมาวิเคราะห์ ในขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาวิจัย

2. ข้อมูลที่ได้จากภาคสนามข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลทั่วไปของบุคคลและเป็นข้อมูลในภาพกว้างวัดองค์ความรู้ ทักษะและพฤติกรรม แนวคิดต่างๆรวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้คนที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนศรีธรรมโศก 1 เป็นคำถามคำตอบเป็นเชิงเหตุผล ที่ได้รับในการพิจารณากลับกรอง จากการสัมภาษณ์ในการให้เหตุผล แรงจูงใจตลอดจนการตัดสินใจ จากคำถาม คำตอบจะเป็นไปโดยธรรมชาติ ซึ่งเกิดจากความรู้สึกที่แท้จริงถ่ายทอดความรู้ให้แก่งานและกัน

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของข้อมูลทั้งหมด สร้างคู่มือลงรหัสและนำข้อมูลมาลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลทีลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปบันทึกในแผ่นข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้ สำหรับข้อมูลที่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ภายหลังที่ได้รับแบบสอบถามมาครบตามจำนวนที่ต้องการ แล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 310 ชุดมาลงรหัส (Coding) แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับข้อมูลที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะทำการ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการเชิงพรรณนา ไม่ใช่สถิติในการวิเคราะห์ หากแต่ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์ ปรากฏการณ์ต่อเรื่องที่ศึกษาโดยกระบวนการสังเคราะห์ทางความคิดของผู้ศึกษา และ เสนอผลการศึกษาโดยวิธีการเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 310 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.90 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.10 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 43.55 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 42.90 มีสถานภาพหย่า ร้อยละ 12.90 และ มีสถานภาพแยกกันอยู่ ร้อยละ 0.65 ไม่เคยได้รับการศึกษา ร้อยละ 5.48 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 17.74 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10.32 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 17.10 และมีการศึกษาระดับอนุปริญญา/สูงกว่าอนุปริญญา ร้อยละ 49.36 มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัวในฐานะ หัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 26.78 ในฐานะภรรยา ร้อยละ 23.55 ในฐานะลูก ร้อยละ 39.35 และในฐานะญาติ/ผู้อาศัย ร้อยละ 10.32 อาชีพรับราชการ ร้อยละ 9.68 อาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 19.68 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 30.00 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 7.10 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 19.02 และ อาชีพอื่นๆ (นักเรียน-นักศึกษา)

ร้อยละ 14.52 มีสถานที่ทำงาน อยู่ในชุมชน ร้อยละ 71.00 และ มีสถานที่ทำงานอยู่นอกชุมชน ร้อยละ 29.00 มีลักษณะงานที่ทำ เป็นงานชั่วคราว ร้อยละ 31.00 และ มีลักษณะงานที่ทำ เป็นงานประจำ ร้อยละ 69.00 มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านวัสดุไม้อาคาร ร้อยละ 5.16 มีลักษณะที่อยู่อาศัย เป็นบ้านไม้ ร้อยละ 25.81 มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านโครงสร้างคอนกรีต ร้อยละ 26.77 มีลักษณะที่อยู่อาศัย เป็นบ้านตึก ร้อยละ 17.42 มีลักษณะที่อยู่อาศัย เป็นห้องแถว/อาคารพาณิชย์ ร้อยละ 14.19 และ มีลักษณะที่อยู่อาศัย เป็นคอนโด/อาคารชุด/แฟลต ร้อยละ 10.65 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 34.19 ปี มีรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน 7,221.52 บาท มีสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ย 4.37 คนต่อครัวเรือน และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน เฉลี่ย 15.77 ปี

โดยสรุปจะเห็นว่ากลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม พบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 34.19 ปี มีสถานภาพเป็นโสด มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา/สูงกว่า มีรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน 7,221.52 บาท มีสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ย 4.37 คนต่อครัวเรือน และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน เฉลี่ย 15.77 ปี มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัวในฐานะลูก มีอาชีพค้าขาย มีสถานที่ทำงาน อยู่ในชุมชน มีลักษณะงานที่ทำเป็นงานประจำ มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านโครงสร้างคอนกรีต อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21ปีขึ้นไป และมีอาชีพรับราชการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตารางที่ 1

การปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
1. ตักบาตรตอนเช้า	2.21	0.54	ทุกวัน
2. เข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรมวันพระ/ฟังเทศน์ทาง สถานีวิทยุ และโทรทัศน์	1.98	0.52	นานๆ ครั้ง
3. ทำบุญทำทาน ถวายสังฆทาน	2.09	0.41	ทุกวัน
4. ให้อาหารพระสงฆ์ทำสมาธิก่อนนอน	2.20	0.62	ทุกวัน
5. อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านบทความธรรมะและสิ่ง สิ่งพิมพ์	1.97	0.68	นานๆ ครั้ง
6. สนทนาธรรมกับสมาชิกในครอบครัว	1.80	0.67	นานๆ ครั้ง
7. เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	2.24	0.55	ทุกวัน
รวม	2.07	0.57	ทุกวัน

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา ในชีวิตประจำวัน โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับทุกวัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับทุกวัน รองลงมา คือ ตักบาตรตอนเช้า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับทุกวัน ส่วนการสนทนาธรรมกับสมาชิกในครอบครัว มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับนานๆครั้ง ตามลำดับ

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน
ในชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านใน
ชุมชนศรีธรรมโศก 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตารางที่

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	การแปลผล
1. พฤติกรรมชาวบ้านในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ชาวบ้านควรหลีกเลี่ยง	4.42	1.46	ค่อนข้างมาก
2. พฤติกรรมชาวบ้านในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ชาวบ้านควรละเว้น	4.50	1.38	ค่อนข้างมาก
3. พฤติกรรมชาวบ้านในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ชาวบ้านควรสร้างเสริม	4.70	1.12	มาก
4. การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ภายในครอบครัว	4.90	0.89	จริง
5. การใช้หลักขรรยาวาสธรรม 4 ในการดำเนินชีวิต	4.20	0.83	ค่อนข้างมาก
6. การใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ในการดำเนินชีวิต	4.00	0.77	ค่อนข้างมาก
7. การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการผูกใจคน	3.90	0.71	ค่อนข้างมาก
8. พฤติกรรมการฝึกระงับความโกรธหรือความทุกข์ของสมาชิกในครอบครัว	3.40	0.93	ฝึกบ้าง
9. ความสามารถในการระงับความโกรธหรือความทุกข์ของสมาชิกในครอบครัว	3.60	0.88	ค่อนข้างมาก
10. เกี่ยวกับลักษณะการใช้สอยในการบริโภค อุปโภค และยานพาหนะ	2.36	0.96	ค่อนข้างประหยัด

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมมีระดับความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีการฝึกระงับความโกรธหรือความทุกข์ของสมาชิกในครอบครัว และ มีการใช้สอยในการบริโภค อุปโภค และยานพาหนะ ในลักษณะค่อนข้างประหยัด

สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า หลักพุทธธรรมกับการนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น จะกล่าวได้ว่า ศาสนาเป็นเรื่องของจิตใจ และอารมณ์ สามารถจูงใจและผูกใจคนไว้ได้อย่างเหมาะสม ศาสนาไม่ใช่ของที่อยู่กับที่แต่จะอยู่ตรงที่หนึ่งที่ใดก็ตามเมื่อมนุษย์ยังไม่อพยพไปไหน บุคคลที่เกิดมาในศาสนาใดก็จะนับถือศาสนานั้น และมีความประพฤติกัลยาณกับบุคคลที่นับถือศาสนานั้นๆ ศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคม โดยเฉพาะหลักธรรมที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตซึ่งทุกศาสนามีความสอดคล้องกัน โดยการยึดมั่นในการทำ ความดี ความสอดคล้องกันของหลักธรรมของแต่ละศาสนาทำให้บุคคลเข้าใจกัน อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

หลักธรรมที่ประชาชนสามารถนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวันและใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ 1) การทำความดี ละเว้นความชั่ว 2) การพัฒนาตนเองและการพึ่งตนเอง 3) ความ ยุติธรรม ความเสมอภาพและเสรีภาพ จะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติ 4) การเสียสละ มีความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสงเคราะห์ซึ่งกันและกันด้วยความเมตตากรุณาไม่ไขว่หวัง ผลตอบแทน 5) ความอดุสาหะและความพยายาม จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จพร้อมทั้ง พัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ศาสนาพุทธมีคติเตือนใจว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น หรือหลักคำสอนอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ศาสนาอิสลามมีการละหมาดวัน ละ 5 ครั้งจึงถือว่าเป็นความพยายามที่จะขัดเกลาจิตใจให้บริสุทธิ์ 6) ความรักความเมตตา คำ สอนทุกศาสนา จะเน้นเรื่องความรักความเมตตา เพราะการที่คนเราจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ นั้น ความรักความเมตตาเป็นสื่อสำคัญอีกทั้งยังเป็นจริยธรรมของศาสนาคริสต์ ในพุทธศาสนา ก็ มีพุทธศาสนสุภาษิตว่า เมตตาธรรมเป็นเครื่องค้าจุนโลก 7) ความมีคุณธรรมอดทน อดกลั้น การ ยกย่องเคารพบิดามารดาถือเป็นหลักสำคัญของศาสนาที่ว่าบุพการีเป็นสิ่งควรยกย่องในศาสนา พุทธกล่าวไว้ว่าบิดา มารดาเป็นพระพรหมของลูก และ 8) ไม่เสพสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่พูดจา ขยายความ หลีกเลียงอกุศล เว้นอบายมุข สร้างเสริมกุศล ส่งเสริมสัมพันธภาพของสถาบัน ครอบครัว ยึดหลักธรรมที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตเพื่อความสงบสุข ส่งเสริมการนำหลักอริยสัจ 4 มาใช้เพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและการตั้งสติในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในครอบครัว ส่งเสริมการนำหลักฆราวาสธรรม 4 มาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในการอยู่ร่วมกันของบุคคล และมาใช้ในการทำงาน

สรุป

ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวันนานๆครั้ง ส่วนการนำหลักธรรม ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ประชาชนพยายามหลีกเลี่ยง และพยายามละเว้นพฤติกรรมที่ไม่ดี อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ในด้านการใช้พรหมวิหาร4 ในครอบครัว มีการนำไปใช้จริงในการดำเนินชีวิต และหลักศาสนาหลักฆราวาสธรรม 4 ที่ ประชาชนนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในการอยู่ร่วมกันของครอบครัวในระดับมาก คือ จาคะ ส่วนสัจจะ ขันติ และทมะ มีการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ส่วนการใช้หลักทางพระพุทธศาสนาหลักทวิญญูมมิกัตถประโยชน์ 4 เกี่ยวกับการวางแผนอนาคต และหลักสังคหวัตถุ 4 เกี่ยวกับการผูกใจคน มีการนำไปใช้ค่อนข้างมาก ด้านการฝึกกระชับความโกรธหรือความทุกข์ แม่และพ่อจะฝึกกระชับความโกรธหรือความทุกข์ ค่อนข้างมาก ส่วนลูกๆและญาติ จะมีการฝึกบ้าง ซึ่งความสามารถในการระงับความโกรธหรือความทุกข์ได้นั้น ด้านแม่และพ่อ สามารถระงับความโกรธหรือความทุกข์ได้ค่อนข้างมาก ส่วนลูกๆ และญาติ สามารถระงับความโกรธหรือความทุกข์ได้ปานกลาง ส่วนด้านลักษณะการบริโภค/อุปโภค และลักษณะการอยู่อาศัยของสมาชิกในครอบครัว จะมีลักษณะค่อนข้างประหยัด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ ภายในชุมชนศรีธรรมโศก1 มีการใช้ชีวิตส่วนใหญ่เป็นการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ซึ่งเป็นมนต์เสน่ห์แห่งความสุขบนพื้นฐานความจริง ชาวบ้านชุมชนศรีธรรมโศก1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้น้อมนำแนวทางหลัก “ธรรมมาภิบาล” แนวคิดพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพ่อหลวง มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ยกกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านด้วยการสร้างสรรค์อาชีพ นครศรีธรรมราชได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่ง “ธรรม” เมืองต้นแบบแห่งความพอเพียงด้วยการยึดหลัก “ธรรมมาภิบาล” ในการปกครองและดูแลซึ่งกันและกัน ความสวยงามทางความคิดของชาวบ้านชุมชนศรีธรรมโศก 1 ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนาที่ยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้เป็นอย่างดี และ “ธรรมะ” คือความสงบที่เกิดจากปฏิบัติ รู้ซึ่งอย่างเข้าใจ และน้อมนำไปเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ชาวบ้านในชุมชนศรีธรรมโศก1 ก็มีการธำรงไว้ซึ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาทุกเทศกาลงานบุญ มีกิจกรรมตักบาตรตอนเช้า เข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรมวันพระ/ฟังเทศน์ทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ ทำบุญทำทาน ถวายสังฆทาน ไหว้พระสวดมนต์ทำสมาธิก่อนนอน อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านบทความธรรมะและสื่อสิ่งพิมพ์ สนทนา

ธรรมกับสมาชิกในครอบครัว และเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นานๆครั้ง จนถึงระดับปฏิบัติทุกวัน

รูปแบบและวิธีการในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต ของชาวบ้านในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการวิจัยพบว่า ชาวบ้านในชุมชนศรีธรรมโศก1 มีรูปแบบและวิธีการในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ มีการนำหลักธรรมคำสอนในทางพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยมีรูปแบบการปฏิบัติที่สืบทอดกันมาจากบิดามารดา บรรพบุรุษ ที่ทำต่อเนื่องกันมาจนกลายเป็นหนึ่งกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ที่มีจุดมุ่งหมายคือ เว้นจากการทำชั่วและมุ่งทำความดี มีศีล คือ ข้อห้าม และธรรมะ คือหลักสำหรับเป็นข้อปฏิบัติ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับอกุศล และมีการสร้างเสริมพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกุศล มีความรัก ความเมตตา การใช้หลักพรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา ภายในครอบครัว รู้จักการเสียสละ การใช้หลักฆราวาสธรรม 4 คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ ในการดำเนินชีวิต มีความอดทนและพัฒนาดตนเอง การใช้หลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ 4 คือ อุฏฐานสัมปทา อารักขสัมปทา กัลยาณมิตตตา สมชีวิตา ในการดำเนินชีวิต การใช้หลักสังคหวัตถุ 4 คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, 2551) ในการผูกใจคน มีการฝึกฝนบ่มเพาะหรือความทุกข์ของสมาชิกใน ครอบครัว คือ พ่อ แม่ ลูกๆ และญาติ มีพฤติกรรมเกี่ยวกับลักษณะการบริโภค/อุปโภค และลักษณะที่อยู่อาศัย โดยไม่ฟุ้งเฟ้อ และค่อนข้างประหยัด ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนศรีธรรมโศก1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ภาครัฐหรือองค์กรต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสังคมควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนำหลักอริยสัจ 4 มาใช้เพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและการตั้งสติในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน

2) ภาครัฐหรือองค์กรต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสังคมควรส่งเสริมการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในครอบครัว คือ ให้การดูแลคนในครอบครัวให้มีความอบอุ่น ทั้งทางกายและใจอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวให้ดำรงตนอยู่ในคุณงามความดีตามหลักศาสนาอยู่เสมอ ปกป้องให้สมาชิกในครอบครัวไม่ให้เกิดไปในทางที่ต่ำทราม เป็นที่พึงในยามที่สมาชิกในครอบครัวเกิดความทุกข์ เมื่อ สมาชิกในครอบครัวพลั้งพลาดโดยไม่ตั้งใจ มีการให้อภัยและคอยเป็นกำลังใจในยามที่สมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้าท้อแท้ คอยส่งเสริมและสนับสนุนด้วย

กำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังใจ เพื่อความสำเร็จของสมาชิกในครอบครัว ให้ความร่วมมือกับครอบครัวในการทำประโยชน์เพื่อสังคมหรือทำบุญทำกุศล

3) ภาครัฐหรือองค์กรต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสังคมควรส่งเสริมการนำหลักธรรมวาสนธรรม 4 มาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในการอยู่ร่วมกันของครอบครัว และมาใช้ในการทำงาน คือ มีความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว/อาชีพ/และต่อ บุคคลรอบข้าง มีการข่มจิต/ระงับความโกรธความขัดเคืองที่เข้ามากระทบ มีความอดทนในการประกอบอาชีพ/อดทนต่อสภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ และ เสียสละ รู้จักแบ่งปัน อนุเคราะห์คนที่ลำบากกว่า

4) ให้หน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรเครือข่ายชุมชน มีการสนับสนุนให้สถาบันครอบครัว สถาบัน การศึกษามีการฝึกปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับหลักธรรม หรือกิจกรรมที่สามารถลงมือฝึกปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง ตามวิถีทางของการดำเนินชีวิตตามแนวพุทธ

5) จัดเสริมทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักพุทธธรรมไว้ในหลักสูตรการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผลวิจัยสามารถแสดงถึงกลุ่มเป้าหมายในบริบทของชุมชนศรีธรรมโศก 1 เท่านั้น หากนำประเด็นวิจัยเดียวกันไปศึกษาในบริบทของจังหวัดอื่น ๆ หรือภูมิภาคอื่น ๆ ระดับความคิดเห็นที่ได้รับอาจให้ผลแตกต่างจึงเป็นอีกประเด็นที่น่าสนใจในการนำไปศึกษาต่อไป

2. หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีหลากหลาย ทำให้ในการวิจัยครั้งต่อไปสามารถ วิเคราะห์และศึกษาเชื่อมโยงให้เข้ากับหลักธรรมอื่นๆหรือประเด็นความเชื่อมโยงที่ใช้ในการพัฒนาสุขภาพทางด้านจิตใจได้ในกลุ่มของประชาชนสูงวัย ซึ่งอาจทำให้ได้ผลวิจัยที่แตกต่างและมีคุณค่ากับสังคมต่อไป

3. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาในภาพรวมไม่เน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาแบบเฉพาะเจาะจงหรือเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ผลวิจัยเชิงลึกแล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง: References

- กรมการศาสนา. (2547). *ศาสนพิธี คู่มือทำบุญบำเพ็ญกุศลสำหรับพุทธศาสนิกชน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- Department of Religion. (2004). *The Ordinances: Guide to Make Merit for the Buddhist*. Bangkok: The Religion Press.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ. (2534). *ศาสนา ชีวิต และสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- Adiwathanasit, C. (1991). *Religion, life and Social*. Bangkok: Sukkhapabjai Publishers.
- ชำนาญ พาชี. (2543). *ปรัชญาไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Pacua, C. (2000). *Thailand Philosophy*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- เดือน คำดี. (2548). *ศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Kamdee, D. (2003). *Theological*. Bangkok: Kasetsart University.
- บันเทิง พาวิจิตร. (2549). *ประเพณี วัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- Pawijit, B. (2006). *The Thailand Tradition, Culture and Beliefs*. Bangkok: Odiensor.
- ปฐมพงศ์ โพธิ์ประสิทธิ์นันท์. (2550). *ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงรัชกาลที่ 5*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Pothiprasittinan, P. (2007). *History of Buddhism in Thailand from the Sukhothai Period to King Rama 5*. Bangkok: Mahidol University.
- ประชิด สกฤษณ์พัฒน์. (2548). *ประเพณี พิธีกรรมในพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- Sagunapattana, P. (2005). *Ritual, Tradition in Buddhism*. Bangkok: Sangdoa Published.
- พระธรรมปิฎก. (ป.อ. ปยุตฺโต). (2540). *พระพุทธศาสนาในเอเชีย*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- Phradhamapitaka (P.A. Payutto). (1997). *Buddhism in Asia*. Bangkok: Thammasapha.

334 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2561)

พระพรหมคุณาภรณ์. (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*.
(พิมพ์ครั้งที่16). กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์.

Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto). (2008). *Dictionary of Buddhism*. Bangkok:
S.R.Printing mass Product.

**ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย**
**The Factor of Transcendental Leadership of School Administrators
School Affecting Effectiveness in Municipality School,
Loei Province**

¹เชาวนุช สว่างชาติ และ พิมพอร์ สดเอี่ยม

¹Chaowanuch Sawangchat and Pim-On Sod-Ium

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

¹E-mail: schaowanuch@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลย 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย 4) เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ พนักงานครูเทศบาลโรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลย ปี พ.ศ.2560 จำนวน 273 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 256 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ จิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ จริยธรรม วิสัยทัศน์ สมรรถนะของผู้นำ และการให้บริการ

2. ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสมรรถนะของผู้นำ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .426

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น; ประสิทธิผลของโรงเรียน; โรงเรียนเทศบาล

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the level of transcendental leadership of school administrators in municipality schools, Loei Province; 2) to study the level of the school's effectiveness in municipality schools, Loei Province; 3) to study the relationship between transcendental leadership of school administrators and school's effectiveness of municipality schools and 4) to study the factors of transcendental leadership of school administrators affect to school's effectiveness. The research participants were 273 government officers from municipality schools in Loei province, the academic year 2017. The participants consisted of 17 school directors and 256 teachers. The research instrument used to collect the data was the rating scale questionnaires.

The research results revealed that:

1. The level of transcendental leadership of school administrators of municipality schools in Loei was found at a high level in term of spiritual leadership, ethics, vision, leadership competency, and servant leadership respectively.

2. The effectiveness of municipality schools in Loei was found to be overall at a high level of student's attribution, learning organization, learning achievement and teacher's satisfaction respectively.

3. The factor of the transcendental leadership of school administrators can be summarized that leadership competency component affected to school's effectiveness, statistical significance level at .01 ($R = .426$)

Keywords: Transcendental Leadership; School's Effectiveness; Municipality Schools

บทนำ

โลกในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีการหลั่งไหลของกระแสความเจริญก้าวหน้าที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านความรู้ ด้านเทคโนโลยี การคมนาคม การศึกษา การสื่อสาร การเงิน การค้า และการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การปกครอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบัน สิ่งสำคัญ คือ การพัฒนาคนด้วยกลไกการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต (พูนทรัพย์ โยธา, 2554) เกิดการสร้างผลผลิตตามวัฒนธรรมแสงปัญญา เปรียบเสมือนการสร้างรากใบที่สมบูรณ์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ (พระครูวิรุฬหวัชรธรรม, 2560)

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นภาษาอังกฤษเรียกว่า The Transcendental Leadership นั้นเป็นกระแสแนวโน้มนทางด้านภาวะผู้นำของศตวรรษที่ 21 นี้ ซึ่งยังคงเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ ยังไม่ค่อยชัดเจนนัก และยังไม่มีการมีชื่อเฉพาะในภาษาไทย จุดเด่นด้านแนวคิดก็คือ เป็นแบบภาวะผู้นำที่ยึดมิติด้านจิตใจหรือจิตวิญญาณ เป็นสำคัญ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมที่เน้นการทำความดีงามเพื่อผู้อื่นและเพื่อส่วนรวมเป็นหลัก จึงอาจเรียกได้ว่าเป็น ภาวะผู้นำแบบเลิศคุณธรรม ส่วนมิติที่เกี่ยวกับด้านบทบาท สมรรถนะและคุณลักษณะของผู้นำแบบ Transcendental ที่ระบุโดยบุคคลและตามเอกสารต่างๆ ชัด อยู่ในระดับที่สูงเป็นพิเศษกว่าภาวะผู้นำแบบอื่นใด จึงอาจเรียกผู้นำแบบ Transcendental ในภาษาไทยได้ว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น หรือ ภาวะผู้นำแบบเยี่ยมยอด ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ จิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ จริยธรรม การให้บริการ สมรรถนะของผู้นำ และเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นในการบริหารงานแล้วเชื่อว่าจะช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความรู้ความสามารถ และศักยภาพบริหารสถานศึกษา สร้างคนให้เป็นผู้นำตามแบบอย่าง ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และส่งผลให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ อาจกล่าวได้ว่าสถานศึกษาจะดีหรือไม่ดีมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2554) มีการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ในลักษณะการเข้ามาส่วนร่วมในโรงเรียนของผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และองค์กรศาสนา (อ่อนจันทร์ นุชบุรณ์, 2559) สามารถได้รับการได้รับการยอมรับนับถือยกย่องส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกที่มีผลงานดีให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน มีการคิดและสร้างสรรค์งานใหม่ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานได้อย่างเหมาะสม (วงศ์พัทธ นามบุตดี, 2560)

ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารที่ต้องทำให้เกิดขึ้น โรงเรียนที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาเพื่อให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมบูรณาการผสมผสาน คงสภาพโรงเรียนให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการของโรงเรียนอย่างสูงสุด และในการที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลได้นั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยโรงเรียนไม่ต้องดำเนินการใดๆ และไม่ได้เกิดขึ้นจากความสามารถของผู้บริหาร ครู หรือชุมชน อย่างใดอย่างหนึ่งตามลำพัง แต่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่พยายามทำให้เกิดมีขึ้นโดยต้องมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย กำหนดกิจกรรม และการประเมินความมีประสิทธิภาพร่วมกัน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของความเป็นเจ้าของที่จะต้องร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จ การมีประสิทธิผลโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะของนักเรียน 2) ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) ความพึงพอใจของครู จะช่วยให้โรงเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (ปาสิกา นิธิประเสริฐกุล, 2547)

จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา พบว่า นักเรียนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ต่อเนื่องกันหลายปี ทำให้ทราบว่า สภาพความสำเร็จและสภาพปัญหาของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ปัญหาที่สำคัญโดยเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการทดสอบระดับชาติ หรือ (O-NET) ของนักเรียนชั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจำนวนนักเรียนมีแนวโน้มลดลง และการที่โรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลยทุกโรงเรียน จะมีประสิทธิผลหรือเป็นโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งเพื่อที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ข้อมูลจากฝ่ายวิชาการ)

จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลต่อผู้บริหารและหน่วยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยที่เรียกว่า “ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นที่ส่งผลให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ” (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2554) ซึ่งจะสามารถพัฒนาเพื่อให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมจะช่วยให้โรงเรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (ปาณิกานิติประเสริฐกุล, 2547) จึงเกิดสมมุติฐานว่าหากปัจจัยทั้งสองสามารถมีความสัมพันธ์กันจะส่งผลประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลย ดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหาร

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ
2. วิสัยทัศน์)
3. จริยธรรม
4. การให้บริการ
5. สมรรถนะของผู้นำ

ตัวแปรเกณฑ์

ประสิทธิผลของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. คุณลักษณะของนักเรียน
2. ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ความพึงพอใจของครู

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานครูเทศบาลโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ปีการศึกษา 2560 จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 304 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 321 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานครูเทศบาลโรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลยปีการศึกษา 2560 จำนวน 273 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 17 คน และครูผู้สอน จำนวน 256 คน โดยใช้วิธีของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) ในการหากลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ.80

ตอนที่ 3เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล ในเขตจังหวัดเลย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert) มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม จังหวัดเลย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมแบบสอบถามตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้จากการสุ่มและขอความร่วมมือจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามพร้อมนัดหมายวัน เวลาที่จะขอรับแบบสอบถามกลับคืนโดยประสานโดยตรงกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ติดตามจนครบตามจำนวนที่ต้องการ 273 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ
2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบตามกำหนด และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ตรวจสอบให้คะแนน ลงรหัสในแบบสอบถามแล้วนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ดำเนินการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธี Enter เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญ แล้วจึงนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญไปวิเคราะห์เพื่อสร้างสมการพยากรณ์โดยใช้วิธี Stepwise

ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 81.70 เป็นเพศชาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ตามลำดับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 ตามลำดับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 93.80 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.20 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และมีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 ตามลำดับ

2. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะแบบเหนือชั้นของผู้บริหาร
สถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ	3.62	.812	มาก
2. ด้านวิสัยทัศน์	3.49	.874	ปานกลาง
3. ด้านจริยธรรม	3.52	.946	มาก
4. ด้านการให้บริการ	3.33	.805	ปานกลาง
5. ด้านสมรรถนะของผู้นำ	3.45	.825	ปานกลาง
รวม	3.51	.662	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลยผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านที่ 1 ด้านจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ ด้านที่รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ด้านจริยธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 4 ด้านการให้บริการ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณลักษณะของนักเรียน	3.62	.724	มาก
2. ด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.52	.886	มาก
3. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.49	.759	ปานกลาง
4. ด้านความพึงพอใจของครู	3.42	.751	ปานกลาง
รวม	3.59	.658	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลยผลการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านที่ 1 ด้านคุณลักษณะของนักเรียน รองลงมา คือ ด้านที่ 2 ด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 4 ด้านความพึงพอใจของครู

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผล ของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผล ของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ดังแสดงในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับประสิทธิผล (Y) ของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	X	Y
X ₁	1.00	.741**	.641**	.512**	.037	.014	.001	.040	.028	.574**	.089
X ₂		1.00	.706**	.518**	.121*	.073	.044	.014	-.028	.534**	.096
X ₃			1.00	.622**	.093	.101	-.002	.022	-.008	.361**	.129*
X ₄				1.00	.409**	.231**	.091	.084	.067	.370**	.224**
X ₅					1.00	.553**	.190**	.231**	.043	.645**	.413**
Y ₁						1.00	.292**	.264**	.096	.417**	.618**
Y ₂							1.00	.410**	.044	.128*	.040
Y ₃								1.00	.432**	.243**	.157**
Y ₄									1.00	.038	.472**
X										1.00	.350**
Y											1.00

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับประสิทธิผล (Y) ของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับต่ำ ($r=.350$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ในแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง $-.028 - .553$ เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น (X) มีความสัมพันธ์ (r) กับประสิทธิผลของโรงเรียน (Y) ของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ในเชิงบวกโดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสมรรถนะของผู้นำ (X_5) ($r=.413^{**}$) และด้านการให้บริการ (X_4) ($r=.224^{**}$) และ ด้านจริยธรรม (X_3) ($r=.129^*$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวม (Y) ด้วยวิธี Enter

ตัวแปรพยากรณ์	β	Std.Error	Beta	t	P – Value
1. ด้านจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ (X_1)	.051	.071	.063	.722	.471
2. ด้านวิสัยทัศน์ (X_2)	-.053	.070	-.071	.765	.445
3. จริยธรรม (X_3)	.071	.062	.102	1.147	.252
4. ด้านการให้บริการ (X_4)	-.002	.066	-.003	.034	.973
5. ด้านสมรรถนะของผู้นำ (X_5)	.328	.050	.411	6.511**	.000
ค่าคงที่ (Constant)	2.223				

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย การวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ผู้วิจัยวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสมรรถนะของผู้นำ (X_5) ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .426 และมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ .181 หมายความว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวม (Y) ได้ ร้อยละ 18.10

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือด้านที่ 1 ด้านจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ ด้านที่รองลงมา คือด้านที่ 3 ด้านจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงจิตวิญญาณของผู้นำในด้านความรัก ความปรารถนาดี ความเอาใจใส่แก่เพื่อนร่วมงาน ความเมตตา กรุณา ความอดทน การทุ่มเทเสียสละในการปฏิบัติงานเพื่อจะได้นำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ มีคุณภาพและมาตรฐานด้านวิชาการสูงขึ้นซึ่งจะนำไปสู่ความน่าเชื่อถือและยอมรับ และสามารถแข่งขันได้ ในขณะเดียวกันผู้บริหารยังต้องมีคุณธรรม ซึ่งถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน มีการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ในลักษณะการเข้ามาส่วนร่วมในโรงเรียน ของผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และองค์กรศาสนา (อ่อนจันทร์ นุชบุรณ์, 2559) สามารถได้รับการได้รับการยอมรับนับถือยกย่องส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกที่มีผลงานดีให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน มีการคิดและสร้างสรรค์งานใหม่ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานได้อย่างเหมาะสม (วงศ์พัทธ์ นามบุตติ, 2560) พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นบุคคลที่มีเกณฑเป็นผู้ซึ่งทำให้เกิดความยุติธรรมและการตัดสินใจที่ดี ให้รางวัลและลงโทษเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานขององค์การบริหารงานด้วยเหตุผลและความชอบธรรม รวมถึงความสามารถในการจูงใจให้ผู้ตามมองไปไกลกว่าผลประโยชน์ส่วนตนไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมขององค์การ ผู้บริหารควรมีความเป็นกันเอง เข้าพบ และพูดคุยกับครูและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ให้คำชมและสะท้อนความคิดเห็นสู่ครูนักเรียน และชุมชนเกี่ยวกับผลของการปฏิบัติงานทางวิชาการ จึงทำให้ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Sanders, Hopkins และ Geroy (2003) ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นเรื่อง Transcendental Leadership เป็นรูปแบบของภาวะผู้นำรูปแบบหนึ่งที่เป็นทางเลือกและมีความเห็นว่าการมีจิตวิญญาณเป็นความรับผิดชอบที่ทำให้ผู้นำแบบนี้มีประสิทธิภาพ การมีจิตวิญญาณของผู้นำสามารถแสดงออกมาได้ 3 รูปแบบ คือ การมีจิตสำนึก การมีคุณลักษณะของศีลธรรม และความเลื่อมใสศรัทธา

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเพื่อยืนยันรูปแบบของภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นจากสถานประกอบการที่มีผู้หญิงเป็นเจ้าของกิจการ ผู้วิจัยได้เสนองานวิจัยโดยยกตัวอย่างผู้นำในสถานประกอบการที่ประสบความสำเร็จที่มีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ทำให้เกิดประสิทธิภาพได้ จากผลการวิจัยพบว่าส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 4 ด้านการให้บริการ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจของการบริการ ความหมายของการบริการ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสดงออกถึงการมุ่งให้การช่วยเหลือ

การให้บริการเพื่อนร่วมงานและผู้ตาม ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อนร่วมงานและผู้ตามประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การร่วมกัน ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเพื่อยืนยันรูปแบบของภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นจากสถานประกอบการที่มีผู้หญิงเป็นเจ้าของกิจการ ผู้วิจัยได้เสนองานวิจัยโดยยกตัวอย่างผู้นำในสถานประกอบการที่ประสบความสำเร็จที่มีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ทำให้เกิดประสิทธิภาพได้

2. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านที่ 1 ด้านคุณลักษณะของนักเรียน รองลงมา คือ ด้านที่ 2 ด้านความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ นักเรียนหรือผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่สังคมต้องการ ในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และทักษะในด้านการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ภูมิใจในความเป็นไทย มีสุนทรีย์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้มีความสนใจในการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ และป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง และปัญหาทางเพศได้ จากการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ คือ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้านความพึงพอใจของครู อาจเนื่องมาจากในมุมมองของคณะครู ผู้บริหารคือผู้ที่ทำให้ความรู้สึกรักของครูในเชิงบวกต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความมั่นคงและมีความก้าวหน้า มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ทั้งการจัดระบบบริหารของโรงเรียน และด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผล ของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับมาก อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคลในโรงเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนต้องขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จสร้างโอกาสมากกว่าที่จะรอให้โอกาสมาถึงจึงจะลงมือทำ มีความกระตือรือร้นพร้อมที่จะคิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำทางความคิด และการบริหารจัดการ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

ส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับคณะครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาด้านสมรรถนะของผู้นำความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย สูงสุด นั่นอาจเป็นเพราะสมรรถนะของผู้นำที่ดี ช่วยส่งเสริมให้ทั้งผู้เรียนและครูมีพลังพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลายนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปัจจัยความสัมพันธ์ภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านจิตวิญญาณของความเป็นผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์ จริยธรรม ด้านการให้บริการ ด้านสมรรถนะของผู้นำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .426 มีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย เท่ากับ .181 หมายความว่า องค์ประกอบปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวม ได้ร้อยละ 18.10 และพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษา ด้าน สมรรถนะของผู้นำ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ Miller, Kete and Toulouse (2007) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบเหนือชั้น ประกอบด้วย การเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ และการเป็นผู้ที่มีสมรรถนะของผู้นำ กล่าวคือ องค์การใดยิ่งผู้นำสูงสุดมีความเชื่อต่อความสามารถภายในตนสูงเพียงใดก็ยิ่งมีนวัตกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นมาก การลอกเลียนแบบคู่แข่งจะลดลงความกล้าต่อการตัดสินใจที่มีความเสี่ยงมีมากขึ้น มีการวางแผนและมีมุมมองในอนาคตมากขึ้น ด้านการมีวิสัยทัศน์ และสมรรถนะของผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

1.2 จากการศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ คุณลักษณะของนักเรียน ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของครู

1.3 จากการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำแบบเหนือชั้นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลยองค์ประกอบด้านสมรรถนะของผู้นำ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาและทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตจังหวัดเลย ร่วมกับทฤษฎีภาวะผู้นำด้านอื่น เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพของโรงเรียน เพื่อให้ได้องค์ความรู้เพิ่มเติมและเป็นการหาตัวแปรร่วมในการพยากรณ์

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเป็นผู้นำแบบเหนือชั้น

เอกสารอ้างอิง: References

- ทองใบ สดขารี. (2551). *ภาวะผู้นำ: กลไกขับเคลื่อนองค์การแห่งการเรียนรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Sudcharee, T. (2008). *Leadership: Mechanism for Learning Organization*. (3th ed.). Ubonratchatgani: Ubonratchatgani Rajabhat University.
- พระครูวิรุฬห์ธรรม. (2560). การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธด้วยพุทธวิธี. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 4(3), 15-26.
- Phrakhruwiroonwatcharadham. (2017). Buddhist Way of Life Schools Administration by Buddhist Way. *Journal of Education Review*, 4(3), 15-26.
- ภวพร วรรณไชย. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- Wannachai, P. (2016) Factors Affecting the Effectiveness of Schools under the office of Loei Primary Education Area1. Master Thesis Educational of Education Mahamakut Buddhist University.
- สมใจ ปิตุโส. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Pitoso, S. (2013). Factors Affecting the Effectiveness of Schools under the office of Loei Primary Education Area1. Master Thesis Educational of Education Administration, Loei Rajabhat University.
- สมชาย ตั้งศุภศิริ. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Tangsuphasiri, S. (2011). *Factors Affecting the Effectiveness of Schools under the office of Khonkaen Education*. Doctor of Philosophy Thesis Educational of Education Administration, Loei Rajabhat University.
- วงศ์พัชร นามบุตดี. (2560). แรงจูงใจในการทำงานอย่างมีความสุขของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(3), 229-236.

Nambuddee, W. (2017). Happy Work Motivation of Khon Kaen Municipality Employees, Khon Kaen Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(3), 229-236.

อ่อนจันทร์ นุชบูรณ์. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 4(2), 104-119.

Nuchaboon, O. (2016). Administrative Network of Knowledge Management Model for Organizational Learning School under Suphanburi Primary Educational Service Are Office II. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(2), 104-119.

การใช้พลังงานทดแทนในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

Using Renewable Energy Usage of Ethnic Group in Maeai District, Chiangmai Province

ภัทรวรรณ จะหะ

Pattarawan Cahwa

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: Cahwa2534@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่โครงการ บ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริ (ดอยฟ้าห่มปก)

ผลการวิจัย พบว่า

1) แนวคิดและการจัดการในพื้นที่พลังงานน้ำจึงเป็นทางเลือกที่สำคัญที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่เพราะเป็นแหล่งน้ำ การที่มีทรัพยากรน้ำ ในการอาศัยน้ำยังสามารถใช้เป็นแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างดี นอกจากนี้การใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานน้ำจะเป็นกลวิธีหนึ่งของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2) ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ขาดการทำประชาพิจารณ์สำรวจความต้องการประชาชน การให้องค์ความรู้และวิธีบำรุงรักษา การซ่อมบำรุงโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ นอกจากนี้ยังเกิดจากปัญหาทางธรรมชาติที่เกิดจากปริมาณน้ำฝนที่ตกชุกในช่วงฤดูฝน จะเกิดการสะสมตะกอน ทลายหิน หน้าฝายและส่งผลต่อแรงดันน้ำ ส่งผลให้ไม่สามารถผลิตไฟฟ้าได้ ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูล การติดตาม ประเมินผลที่ไม่ต่อเนื่องและไม่มีการบันทึกเป็นหลักฐานที่ชัดเจนในการใช้พลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: พลังงานทดแทน; กลุ่มชาติพันธุ์; ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Abstract

This Paper aimed to 1) study ethnic group's attitudes towards using the renewable energy in Maeai, Chiang Mai Province, and 2) study problems and obstacles of renewable energy usage of ethnic group in Maeai, Chiang Mai Province. This qualitative research precisely gathered information from key informants living in area of the Royal Project: "small house in the woods" (Doi Fah Hompok).

The results were found that: 1) Most renewable energy uses in the country, are solar energy solar cells. Household Lighting, Lighting and agricultural use such as fresh coffee mills. 2) Geographically, this place is a land with abundant water resource, hence it is ideally appropriate. Yet abundance doesn't mean unlimited, thus it must be wisely planned and managed to be sustainable. As a result, water resource management comes playing significantly role in this project. Renewable energy has so many benefits, such as natural conservation, improving life quality by reducing household and utilities cost or providing job opportunities. The locals as well as the government will plan their local natural resource to be used in the most beneficial and effective way. The locals will be educated about renewable technology and finally can do everything by themselves. 3) For problems and obstacles, it shows that lack of the public hearing and people's needs. The fixing and maintaining technology seems too complicated and not practical, based on the budget of the community. In every rainy season, the rain will cause the sediments such as gravels, sand, stone, to be accumulated and clogged the water channels and weirs. As a result, the water pressure will not be enough to generate electricity. Inconsistency of tracking, monitoring and recording also happens due to ineffective communication between the government and the minorities. Lastly, the minorities don't realize the purpose of using renewable energy and can hardly catch up with the new technology. When the technology is impractical, it can't make the sustainability happens.

Keywords: Renewable Energy; Ethnic Group; Stakeholders

บทนำ

พลังงานทดแทน คือ พลังงานที่กำลังจะถูกนำมาใช้ทดแทนพลังงานแบบเดิมหรือเป็นพลังงานที่เป็นทางเลือกใหม่นอกเหนือจากที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากว่าพลังงานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกำลังจะหมดไปในอนาคตอันใกล้หรือเพราะมีมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมากจนเกินไป และนำมาซึ่งภาวะปัญหาโลกร้อน พลังงานที่ใช้ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพลังงานที่ได้จากฟอสซิล เช่น ถ่านหิน, ปิโตรเลียม และ แก๊สธรรมชาติ ซึ่งปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ปริมาณมหาศาล และมีมลพิษค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีความผันผวนไม่แน่นอนตามสภาพเศรษฐกิจโลก และถือเป็นตัวการหนึ่งของการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จำนวนมหาศาลซึ่งเป็นสาเหตุของสภาวะโลกร้อน ดังนั้นในการบริหารจัดการการใช้พลังงานต้องคำนึงถึงปัจจัยในหลายๆ ส่วน ทั้งความต้องการ ราคา ปริมาณ นโยบายด้านพลังงาน เป็นต้น (ThaiBiotech.info, 2561) แต่พลังงานทดแทนซึ่งเป็นพลังงานที่สะอาดไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นแหล่งพลังงานที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น พลังงานลม แสงอาทิตย์ ชีวมวล และอื่นๆ (พรวิวิธ กีก้อง, 2561)

การพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อบรรเทาการพึ่งพิงน้ำมันจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงเงื่อนไขและข้อจำกัดในการพัฒนาพลังงานทดแทนแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับพื้นที่และมีการแนวคิดการจัดการพลังงานต้องทำอย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงในหลายๆ ด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และต้องสอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรมศักยภาพของชุมชน รวมถึงการใช้พลังงานในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมและอพยพเข้ามาภายหลังที่อยู่ใกล้เคียงกันย่อมมีการติดต่อกันทำให้เกิดการผสมผสานทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งบางส่วนของวัฒนธรรมได้เข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทย (พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตฺโต, 2560) การพัฒนาการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ทุกโครงการ เพื่อใช้ในการผลิตไฟฟ้าทั่วประเทศก็ส่งผลให้การนำเข้าของพลังงานที่ลดลงทำให้ค่าใช้จ่ายในด้านพลังงานประเทศลดลง และใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีอย่างยั่งยืน (อุ้น เรือน เล็กน้อย, 2560) ซึ่งมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาสังคมไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม (สุภัทวิทย์ ธารชัย, 2560) รวมถึงการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของกรรมการ ภาคประชาชน มีประเด็นสำคัญที่ยังเป็นปัญหาหรือจุดอ่อนในด้านการกำหนดแผนงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดสรรงบประมาณและในด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน (สุธน จิตรมัน, 2561) การดำเนินการติดตั้งพลังงานทดแทนในรูปแบบที่ต่างกันตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ หรือความต้องการของแต่ละแห่ง (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2560)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการผลิตหรือใช้พลังงานหมุนเวียนมีประเด็นสำคัญคือ การขาดการวิเคราะห์วัตถุดิบและทรัพยากรเพื่อผลิตพลังงานในชุมชน และความต้องการของชุมชน ส่งผลให้การเลือกเทคโนโลยีเพื่อผลิตพลังงานหมุนเวียนที่ไม่

เหมาะสมกับชุมชน ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตพลังงานใช้เองจากพลังงานหมุนเวียน ซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการพลังงานหมุนเวียนเพื่อผลิตพลังงานใช้ในระดับชุมชนและครัวเรือนให้เกิดความยั่งยืน สำหรับชุมชน คือ การวิเคราะห์พลังงานหมุนเวียนที่มีในชุมชนในด้านปริมาณ คุณภาพ และบริบทของชุมชน การเลือกพลังงานหมุนเวียนที่เหมาะสมกับชุมชน การผลิตหรือการใช้พลังงานจากพลังงานหมุนเวียน การบริหารจัดการพลังงานหมุนเวียน และการติดตามประเมินผล สำหรับครัวเรือน (วิสาขา ภูจินดา, 2556) แต่ทั้งนี้เมื่อนำพลังงานหมุนเวียนมาใช้ในพื้นที่ส่วนใหญ่ลดค่าขนส่งลง เพราะมีการเลือกใช้วัตถุดิบที่อยู่ภายในชุมชนมาผลิตพลังงาน ซึ่งสนับสนุนกับแนวคิดที่ว่าให้ความสำคัญกับวัตถุดิบที่นำมาผลิตพลังงานต้องอยู่ใกล้แหล่งผลิต (ณิชารัตน์ พาณิษฐ์, 2557) ตลอดจนมีมาตรการทางสังคมของภาคประชาชนที่มีการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการและบริหารอย่างเหมาะสม (สหทัยา วิเศษ และชัยวัฒน์ จันธิมา, 2559)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้และการจัดการพลังงานทดแทนในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงการศึกษาแนวคิดการจัดการพลังงานทดแทนของชุมชนในการสร้างพลังงานทดแทนเพื่อใช้แก้ปัญหาพลังงานไฟฟ้าที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งชุมชนโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ (ดอยฟ้าห่มปก) พร้อมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการใช้พลังงานทดแทน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงเพื่อสังคมที่ยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดกระบวนการการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและพรรณนา โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสาร และรายงานการวิจัย ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาการใช้พลังงานทดแทนในกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

2. ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่กองทัพบกที่ 3 เจ้าหน้าที่หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยาน 1 คน เจ้าหน้าที่นักวิชาการป่าไม้ 1 คน เจ้าหน้าที่หัวหน้านักเกษตร 2 คน หัวหน้าครัวเรือน 14 คน รวม 19 คน เพื่อขออนุญาตให้ความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. ประสานขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกไว้คือ เจ้าหน้าที่กองทัพบกที่ 3 เจ้าหน้าที่หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยาน เจ้าหน้าที่นักวิชาการป่าไม้ เจ้าหน้าที่หัวหน้านักเกษตร และหัวหน้าครัวเรือน รวม 19 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และพรรณนา เพื่อขออนุญาตให้ความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตลอดถึงขออนุญาตทำการจดบันทึกบันทึกเสียง และภาพ ในการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม ตั้งแต่ก่อนเข้าสนาม ระหว่าง หลัง ออกจากสนามการวิจัย และทำการจัดแฟ้มข้อมูลเพื่อให้พร้อมในการที่จะวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับพลังงานทดแทนที่เกิดจากการบริหารทรัพยากรในชุมชนรวมทั้งการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การสังเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลที่สอดคล้องกัน เพื่อค้นหาความสอดคล้องเกี่ยวกับการใช้พลังงานทดแทนและนำเสนอองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ “การใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่” โดยนำเสนอเป็นความเรียง ตาราง ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ผลการวิจัย

1. แนวคิดและกระบวนการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

บ้านเล็กในป่าใหญ่ (ดอยฟ้าห่มปก) อาชีพหลักคือการทำไร่กาแฟ ถ้าไฟดับเศรษฐกิจก็อยู่ไม่ได้แต่บางคนก็มีเครื่องปั่นไฟในการไร่กาแฟเป็นทางออกในชุมชน ส่วนการบริหารจัดการพลังงานทดแทนจากพลังงานน้ำ ขึ้นกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสนับสนุนพลังงานขนาดเล็ก พลังงานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในชุมชนแล้ว ดีก่อนเก่ามาก พลังงานน้ำเป็นพลังงานที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่มีความต้องการพลังงานอื่น พลังงานทดแทนที่ใช้อยู่ปัจจุบันก็เพียงพอต่อการใช้ในครัวเรือน ไม่มีความต้องการเพิ่มเติมแนวคิดความต้องการพลังงานทดแทนพลังงานที่ใช้อยู่เพียงพออยู่แล้ว เพราะส่วนใหญ่การใช้พลังงานทดแทนขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบชาวบ้านไม่มีแนวคิดหรือต้องการที่จะนำพลังงานอื่นมาใช้ เพราะพลังงานที่มีอยู่ก็ดีมากแล้ว แนวคิดและกระบวนการใช้พลังงานทดแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ การบริหารจัดการพลังงานทดแทนจากพลังงานน้ำขึ้นกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสนับสนุนพลังงานขนาดเล็ก และใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำยังก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ลดการเกิดไฟป่า สามารถป้องกันน้ำท่วม ใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค และบริโภค เพื่อการเกษตร และอยู่อาศัยของสัตว์และพืชน้ำ สำหรับการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตพลังงานทดแทนในแต่พื้นที่โดยมีการนำเอาวิถีชีวิตความเชื่อมาช่วยผลักดันการผลิตแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และการนำพลังงานทดแทนมาใช้ในพื้นที่ รวมถึงฝ่ายชลประทานในชุมชนโดยวิทยากรในด้านพลังงานทดแทน และการผลิตพลังงานในพื้นที่นั้นเกิดจากพลังงานทดแทนที่มีอยู่ในพื้นที่และเทคโนโลยีที่นำมาผสมผสานให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่

2. ปัญหา และอุปสรรคพบว่าการใช้พลังงานทดแทน ของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการใช้พลังงานทดแทนในกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่ใช้พลังงานน้ำ รองลงมาคือพลังงานแสงอาทิตย์จากแผงโซลาร์เซลล์ ใช้ในครัวเรือน เช่น ไร่กาแฟสด สภาพการนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน ไฟส่องสว่าง ไฟสนาม และใช้ในทางการเกษตรเป็นการใช้ทรัพยากรอยู่ในชุมชน เพื่อทดแทนการใช้พลังงานที่ไม่สามารถเข้าถึงในชุมชน ในการผลิตกระแสไฟฟ้าและการจัดหาไฟฟ้าให้ประชาชนชนบทห่างไกล ซึ่งไฟฟ้าสายหลักของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคยังเข้าไม่ถึง รวมทั้งการขยายไฟฟ้าถึงชนบท แต่ยังพบว่ากระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้ไม่เพียงพอเพื่อแจกจ่ายได้อย่างสม่ำเสมอในบางพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามชุมชนก็มีไฟฟ้าใช้เพราะมีโรงไฟฟ้าขนาดเล็กในชุมชนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการยังมีไม่มากนักส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของระดับเจ้าหน้าที่เท่านั้น เมื่อโครงการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในขั้นการวางแผนโครงการทำให้การเนินโครงการนั้นไม่สนองตอบความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และปริมาณพลังงานที่ชุมชนต้องการอีกทั้งไม่สอดคล้องกับศักยภาพในด้านต่างๆ และวิถีของชุมชน ซึ่งการดำเนินการไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืน

2) ชุมชนไม่สามารถจัดการบำรุงรักษาอุปกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทคโนโลยีที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถในการดูแลรักษาของคนในชุมชน ดังนั้นการนำเทคโนโลยีที่ใช้จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการชาวบ้าน และศักยภาพของชุมชน อีกทั้งชุมชนไม่มีการจัดการด้านงบประมาณ ที่เพียงพอสามารถนำมาใช้ซ่อมแซมบำรุงรักษาอุปกรณ์เองได้

3) ความเหมาะสมกับภูมิประเทศ ภูมิอากาศ การผลิตพลังงานน้ำไฟฟ้าดับบ่อยในฤดูฝนเพราะมีน้ำที่มากเกินไป มีกรวด หวาย เต็มหน้าฝายทำให้แรงดันการผลิตกระแสไฟฟ้าไม่คงที่ทำให้ไฟฟ้าดับ อยากให้มีการสอนเรื่องเกี่ยวกับการซ่อมเครื่องเบื้องต้นให้กับชุมชน จะทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การใช้พลังงานทดแทนในกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอมะออย จังหวัดเชียงใหม่

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การก่อสร้างโรงไฟฟ้าขนาดเล็กสำหรับเก็บกักน้ำเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าไว้ในชุมชน หน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสนับสนุนพลังงานน้ำขนาดเล็กและนอกจากจะใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำยังใช้ประโยชน์ได้อีกมาก สามารถป้องกันน้ำท่วมลดการเกิดไฟป่าใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค เพื่อการเกษตรรวมถึงเป็นแหล่งขยายพันธุ์และอยู่อาศัยของสัตว์และพืชน้ำ การนำพลังงานมาใช้ต้องมีความเหมาะสมกับภูมิประเทศ ภูมิอากาศเอื้ออำนวยในการติดตั้งระบบพลังงานเพราะป่ายังค่อนข้างสมบูรณ์ปริมาณน้ำห้วยก็มียะเยอะเหมาะสมกับผลิตพลังงานแต่การใช้ไฟฟ้าดับบ่อยในฤดูฝนทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีน้ำที่มากเกินไป มีกรวด หวาย เต็มหน้าฝายทำให้แรงดันการผลิตกระแสไฟฟ้าไม่คงที่ทำให้ไฟฟ้าดับและใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างคุ้มค่าไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการปลูกป่าซึ่งสอดคล้องงานวิจัย (นิชยารัตน์ พาณิขย, 2557) ปัจจัยทางภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ซึ่งในภาพรวมของทั้งประเทศให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้พลังงานระดับต่ำ ถึงปานกลาง เนื่องจากพลังงานหมุนเวียนบางประเภทที่แต่ละพื้นที่เลือกใช้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับภูมิประเทศและภูมิอากาศ ซึ่งชุมชนต้นแบบของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้เน้นมีการเลือกใช้พลังงานน้ำในพื้นที่เพราะชุมชนดังกล่าวมีแม่น้ำ และน้ำตกภายในพื้นที่ส่วนในด้านการขนส่งนั้นจากแบบสอบถามมีผลต่อการเลือกสนับสนุนพลังงานแต่ละประเภทต่ำ แต่ทั้งนี้เมื่อนำพลังงานหมุนเวียนมาใช้ในพื้นที่ส่วนใหญ่ลดค่าขนส่งลง เพราะมีการเลือกใช้วัตถุดิบที่อยู่ภายในชุมชนมาผลิตพลังงาน ซึ่งสนับสนุนกับแนวคิดที่ทำให้ความสำคัญกับวัตถุดิบที่นำมาผลิตพลังงานต้องอยู่ใกล้แหล่งผลิต ซึ่งสอดคล้องรายงานการวิจัย (รัฐธำณ ฤทธิกรโก, 2552) เพื่อดำเนินการวางแผนอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการทั้งหมดของโครงการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พลังงานเป็นอย่างดี และต้องรวบรวมมาตรฐานและข้อกำหนดต่างๆ ในการอนุรักษ์พลังงานของอุปกรณ์แต่ละประเภท เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนด และดำเนินการอนุรักษ์พลังงาน เมื่อวางแผนอนุรักษ์พลังงานเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็นำไปปฏิบัติโดยมีการตรวจสอบและปฏิบัติการแก้ไข ซึ่งต้องมีการตรวจวัดการใช้พลังงานที่ถูกต้อง (เจ้าหน้าที่ป่าไม้, 2561) การพัฒนาทางหน่วยงานก็ได้ไปมีเข้าไปส่วนร่วมกับชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่เกษตรโครงการพระราชดำริ ปกติมีการพัฒนาเดือนละ 1 ครั้งในการจัดการพลังงานทดแทนในเรื่องการดูแลและบำรุงรักษามีการจัดเวรดูแล (เจ้าหน้าที่หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยาน, 2561) ซึ่งสอดคล้องรายงานการวิจัย ทศพนธ์ นรทัศน์ (2560) ได้กล่าวว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งเน้นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองด้านพลังงานได้อย่างยั่งยืน โดยใช้เทคโนโลยีพลังงานที่เหมาะสมเป็นเครื่องมือการวางแผนพลังงานระดับชุมชน จะมุ่งเน้นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดการพลังงาน สิ่งแวดล้อม และแผนงบประมาณในท้องถิ่นของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

ในอนาคต โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องพลังงาน ศึกษาเทคโนโลยีพลังงาน ทางเลือกรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลในชุมชน แล้วนำมาประเมินผลกระทบของระบบพลังงานในอนาคตได้ จากนั้นจึงร่วมกันวางแผนปฏิบัติการในการจัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยคนในชุมชนนั่นเอง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าปัญหา และอุปสรรคพบ่าในการใช้พลังงานทดแทน ของกลุ่มชาติพันธุ์ อ่าเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่เกิดจากปัญหาที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขและตรวจสอบความซำรุดเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง ไฟฟ้าจากพลังงานน้ำต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลการบำรุงรักษาระบบการผลิตพลังงานน้ำนั้นค่อนข้างยุ่งยาก การนำเทคโนโลยีที่ใช้จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการชาวบ้าน และศักยภาพของชุมชน การประเมินผลในปัจจุบันไม่ได้มุ่งเน้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการจัดการ และการดูแลการจัดการพลังงานชุมชนเป็นหน่วยงานที่มาจากส่วนกลาง ทำได้ค่อนข้างลำบากและมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ทำให้การสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่ดูแลและประชาชนในชุมชนขาดประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาหรือการนำเทคโนโลยีไปใช้ในชุมชน จึงค่อนข้างล่าช้าสอดคล้องงานวิจัย (วิสาขา ภูจินดา, 2556) โดยพบว่าปัญหาและอุปสรรคของการผลิตหรือใช้พลังงานหมุนเวียนมีประเด็นสำคัญคือ การขาดการวิเคราะห์วัตถุดิบและทรัพยากรเพื่อผลิตพลังงานในชุมชน และความต้องการของชุมชน ส่งผลให้การเลือกเทคโนโลยีเพื่อผลิตพลังงานหมุนเวียนที่ไม่เหมาะสมกับชุมชน ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตพลังงานใช้เองจากพลังงานหมุนเวียน ซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการพลังงานหมุนเวียนเพื่อผลิตพลังงานใช้ในระดับชุมชนและครัวเรือนให้เกิดความยั่งยืน สำหรับชุมชน คือ การวิเคราะห์พลังงานหมุนเวียนที่มีในชุมชนในด้านปริมาณ คุณภาพ และบริบทของชุมชน การเลือกพลังงานหมุนเวียนที่เหมาะสมกับชุมชน การผลิตหรือการใช้พลังงานจากพลังงานหมุนเวียน การบริหารจัดการพลังงานหมุนเวียน และการติดตามประเมินผล สำหรับครัวเรือน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) เพื่อภาครัฐและประชาชนในการรักษาพื้นที่ป่าและอนุรักษ์ต้นน้ำ ให้ชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการรักษาและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าในชุมชนตามกฎหมายที่กำหนดร่วมกัน
- 2) ภาครัฐร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนคนในท้องถิ่นเกิดความสามัคคีและรักษาความสามัคคีไว้เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

3) ผู้นำปลูกฝังจิตสำนึก ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของพลังงานทดแทนที่ใช้อยู่ในชุมชน และผลเสียเพื่อให้เกิดความรักความหวงแหนและการอนุรักษ์ป่าไม้และแหล่งต้นน้ำที่เป็นแหล่งกำเนิดของพลังงานในชุมชน

สรุป

ปัจจุบันได้มีความพยายามศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนในรูปแบบต่าง ๆ ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้สะดวก และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อช่วยประหยัดพลังงาน และช่วยลดค่าใช้จ่าย โดยการพึ่งพาพลังงานจากแหล่งในท้องถิ่น สามารถผลิตและใช้พลังงานอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งช่วยลดการทำลายทรัพยากรที่กำลังเกิดขึ้นอย่างมากมาย และรุนแรงในปัจจุบัน ช่วยรักษาสมดุลของธรรมชาติ เชื่อว่าพลังงานทดแทนจะเป็นหนทางหนึ่งของการแก้ไขวิกฤตการณ์ด้านพลังงาน และสิ่งแวดล้อมได้

เอกสารอ้างอิง: References

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2560). *โครงการพลังน้ำขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ*. แหล่งที่มา: https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1707&catid=49&Itemid=251. (29 กรกฎาคม 2560).

The Electricity Generating Authority of Thailand. (2017). *Royal Small Hydropower Project*. Source: https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1707&catid=49&Itemid=251. [July 29, 2017].

เจ้าหน้าที่ป่าไม้. (2561). *สัมภาษณ์*, 30 กรกฎาคม.

Forestry Officer. (2018). *Interview*, 30 July.

เจ้าหน้าที่หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยาน. (2561). *สัมภาษณ์*, 25 กรกฎาคม.

Chief Officer, Defender Park. (2018). *Interview*, 25 July.

ณิษยรัตน์ พาณิชย์. (2014). *แนวทางการบริหารจัดการพลังงานหมุนเวียนในระดับชุมชนของประเทศไทย.วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 10(1), 55-76.

Panit, N. (2014). Guidelines for Renewable Energy Management in Community of Thailand. *Journal of Environmental Management*, 10(1), 55-76.

- ทศพนธ์ นรทัตน์. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) กับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน. แหล่งที่มา: <http://thaingo.org/web/2011/06/21>. [29 กรกฎาคม 2560].
- Narathat, T. (2017). *The 11th National Economic and Social Development Plan [2012-2016] and Preparation for the ASEAN Community*, Source: <http://thaingo.org/web/2011/06/21>. [July 29, 2017].
- รัฐฐาน ฤทธิกริกโร. (2552). การจัดระบบการจัดการพลังงาน. แหล่งที่มา: <http://www.teenet.chiangmai.ac.th>. (20 พฤษภาคม).
- Rittikroekkrai. (2012). *System Power Management*. Source: <http://www.teenet.chiangmai.ac.th>. (May 20, 2002).
- พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตโต. (2560). วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-มอญในจังหวัดราชบุรี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 5(1), 66-77.
- Phrakhrusangharak Songphan Jayadatto. (2017). Buddhism Culture for Peaceful Coexistence of Thai-Mon Ethnic Group in Ratchaburi Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(1), 66-77.
- พรวิวิทย์ กีก้อง. (2561). สถานการณ์พลังงานของโลกและแห่งประเทศไทย. แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/resourcemanagemen00/sthankarnphlangnga-n-khxng-lok-laea-khxng-prathesthiy>. (July 29, 201).
- Kuakkong, P. (2017). Energy Situation of the World and of Thailand. Source: <https://sites.google.com/site/resourcemanagemen00/sthankarnphlangnga-n-khxng-lok-laea-khxng-prathesthiy>. [July 29, 2018].
- วิสาชา ภูจินดา. (2556). การบริหารจัดการพลังงานหมุนเวียนเพื่อผลิตพลังงานใช้ในระดับชุมชนและระดับครัวเรือน: กรณีศึกษา ชุมชนเกาะพะลวย. *วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 9(2), 45-64.
- Phoochinda, W. (2013). The Management of Renewable Energy Production at the Household and Community Levels: A Case Study of Phaluai Island in Thailand. *Journal of Environmental Management*, 9(2), 45-64.
- สุธน จิตรมัน. (2561). แนวทางการบริหารกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเพื่อพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 6(3), 1130-1114

- Jitman, S. (2018). Guidelines for the Management of the Power Development Fund for Community Development. *Journal of MCU Peace Studies*, 6(3), 1130-1114.
- สุภัฏวิทย์ ธารชัย. (2560). การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาชุมชน. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 4(2), 86-97.
- Tanchai, S. (2017). Integration of Buddhist Principles for Community Development. *Journal of Graduate MCU Kkonkaen Campus*, 4(2), 86-97.
- สหทัยา วิเศษ และชัยวัฒน์ จันธิมา. (2559). แนวทางการกำหนดธรรมนูญการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยวิธีการสานเสวนา : กรณีศึกษากว๊านพะเยา, *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 4(2), 38-56.
- Wises, S. and Chantima, C. (2016). The Procedure to Formulate the Charter on Natural Resource Management by Public Deliberation: Case study on Phayao Lake. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(2), 38-56.
- อุ้นเรือน เล็กน้อย. (2560). แนวทางการขับเคลื่อนชุมชนกิ่งเมืองสู่การเป็นชุมชนรักษ์โลก: ชุมชนวิถีคาร์บอนต่ำ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์*, 5(2), 56-74.
- Leknoi, U. (2017). Suburban community to Green Community Driven Guideline: Low Carbon Community. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(2), 56-74.
- ThaiBiotech.info. (2561). พลังงานทดแทน คือ อะไร. แหล่งที่มา: <https://www.thaibiotech.info/what-is-alternative-energy.php> (29 กรกฎาคม 2561).
- ThaiBiotech.info. (2017). *What is renewable energy?*. Source: <https://www.thaibiotech.info/what-is-alternative-energy.php> (July 29, 2017).

สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19
Condition and Problem on Operations of Internal Quality
Assurance in Schools under the Secondary Educational
Service Area Office 19

ภณัฐพงศ์ พลมุข และ ¹จักรกฤษ โปดากล

Panatpong Phonmook and Chaakkrit Podapon

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding Author, Email: sps072560@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 326 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวด้วย

ผลการวิจัยพบว่า

ระดับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ในภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก

1.ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

364 วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2561)

2.ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบด้านพบว่า ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ปัญหาทั้ง 8 ด้าน มีจำนวน 16 ข้อ โดยได้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในไว้จำนวน 26 ข้อ

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน; เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions the internal quality assurance in schools. 2) to compare the conditions operation on internal quality assurance in schools, classified by the position of career and sizes of school 3) to study the problem and solutions of the operation internal quality assurance in schools of the secondary educational service area office 19. The sample was the administrators and teachers 326 persons in school. The research instrument was a questionnaire. The basic statistical statistics. Were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-way ANOVA)

The research found that

The level of the conditions of the internal quality assurance in schools of the secondary educational service area office 19 in overall and each individual aspects were at a high level.

The result of comparison that classified by the position of career, the overall was not different. For consider in each aspects found the different aspects were to do the internal quality assurance by education standard quality of the educational organizations and the continuing development of education quality. The difference was statistically significant at 0.01 levels. For the yearly internal education quality report, the difference was statistically significant at 0.05.

The result of comparison that classified by the sizes of school found the overall difference was statistically significant at 0.05. For consider in each aspects found the yearly internal education quality report and the continuing development of education quality the difference was statistically significant at 0.01.

There were 16 problems of 5 aspects. There were 26 internal quality assurance guidelines were proposed.

Keywords: Operations of Internal Quality Assurance; the Secondary Educational Service Area Office 19

บทนำ

โลกปัจจุบัน เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้าน เทคโนโลยี จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องมีการ เตรียมพร้อมในด้านการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการ เปลี่ยนแปลงคือ คุณภาพของคน ดังนั้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง ตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และได้ให้ความสำคัญในการประกันคุณภาพ การศึกษาว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็น กระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต (พูนทรัพย์ โยธา, 2554) เกิด การสร้างผลผลิตตามวัฒนธรรมแสวงปัญญา เปรียบเสมือนการสร้างรากใบที่สมบูรณ์เพื่อให้ได้ ผลผลิตที่มีคุณภาพ (พระครูวิรุฬหวัชรธรรม, 2560)

การประกันคุณภาพการศึกษาถือเป็นมาตรการยกมาตรฐานของโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ตามที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักให้ความสำคัญ และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง (จำรัส นองมาก, 2544; สมคิด พรหมจ้อย, 2544) มีการบริหารจัดการ เครือข่ายการเรียนรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ในลักษณะการเข้ามาส่วนร่วมในโรงเรียน ของผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และองค์กรศาสนา (อ่อนจันทร์ นุชบุรณ์, 2559) สามารถได้การได้รับการยอมรับนับถือยกย่องส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกที่มี ผลงานดีให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน มีการคิดและ สร้างสรรค์งานใหม่ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานได้อย่างเหมาะสม (วงศพัทธ นาม บุตดี, 2560)นอกจากนี้สภาพปัญหาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 19 คือ สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายังมี ปัจจัยหลายประการที่เป็นปัญหาอุปสรรค ส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพไม่สำเร็จ จะเห็นได้ จากการประกันคุณภาพภายนอกรอบ 3 ปี 2558 พบว่า 52 โรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน 32 โรงเรียน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เพื่อเป็นข้อมูลนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไข ปัญหา การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกฎกระทรวงศึกษาธิการ 2553

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,184 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในพิมพ์อร สดเอี่ยม, 2557) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 326 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 64 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และแบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา การหาความเชื่อมั่น สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้สถิติ t (t -test) และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยใช้สถิติ F (F -test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำนวน 326 คน ใช้แบบสอบถามจำนวน 326 ชุด สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบสภาพความสมบูรณ์ จำนวน 326 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1.ตำแหน่งหน้าที่		
ผู้บริหารโรงเรียน	20	6.13
ครูผู้สอน	306	93.87
รวม	326	100.00
2. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	75	23.00
ขนาดกลาง	135	41.41
ขนาดใหญ่	21	6.45
ขนาดใหญ่พิเศษ	95	29.14
รวม	326	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าข้าราชการครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 93.87 และสอนอยู่โรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.41 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 29.14 โรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 23.00 และโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 6.45

2. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ปรากฏผลดังตารางที่ 2
ตารางที่ 2 คะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) สภาพการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19
โดยรวมทุกด้าน

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.18	มาก
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.43	0.17	มาก
3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.40	0.17	มาก
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.37	0.15	มาก
5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.51	0.19	มาก
6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	4.40	0.19	มาก
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	4.39	0.19	มาก
8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.29	0.19	มาก
รวม	4.40	0.07	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามข้าราชการครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพ
ภายใน ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.40, S.D.=0.07) เมื่อพิจารณาราย
ด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การ
ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.19) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา
ของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.44, S.D.= 0.18) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.43,
S.D.=0.17) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.40, S.D.= 0.17) การประเมินคุณภาพ
ภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.40, S.D.=0.19) การรายงานคุณภาพ
การศึกษาประจำปี ($\bar{X}$ = 4.39, S.D.=0.19) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.37, S.D.=0.15) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดให้มีการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.29, S.D.=0.19) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวม
และรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 3

สภาพดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน	ตำแหน่งหน้าที่				t-test	Sig
	ผู้บริหาร n=20		ครูผู้สอน n=306			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. กำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	4.46	0.19	4.43	0.17	0.64	0.52
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	4.39	0.19	4.43	0.17	1.03	0.30
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.44	0.19	4.40	0.17	0.98	0.33
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.35	0.15	4.37	0.15	0.50	0.61
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณ ภาพการศึกษา	4.53	0.19	4.50	0.18	0.72	0.47
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	4.51	0.19	4.39	0.18	2.58	0.01**
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นราย งานประเมินคุณภาพภายใน	4.31	0.13	4.39	0.19	2.40	0.02*
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.41	0.21	4.27	0.18	2.92	0.00**
รวม	4.43	0.08	4.40	0.06	1.42	0.16

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตาม
ตำแหน่งหน้าที่ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านจัดให้มีการประเมิน
คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาอย่างต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

**4. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
โดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 4**

ความคิดเห็น ของข้าราชการครู	ขนาดของโรงเรียน								$\bar{X}$	SD	แปล ผล
	ขนาดเล็ก (n =75)		ขนาดกลาง (n =135)		ขนาดใหญ่ (n =21)		ขนาดใหญ่ พิเศษ (n =95)				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. กำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	4.42	0.17	4.45	0.19	4.48	0.19	4.42	0.15	4.44	0.18	มาก
2.จัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษาที่ มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	4.42	0.19	4.44	0.16	4.38	0.16	4.43	0.17	4.43	0.17	มาก
3.จัดระบบบริหารและ สารสนเทศ	4.44	0.21	4.38	0.14	4.37	0.18	4.40	0.16	4.40	0.17	มาก
4.ดำเนินงานตามแผน พัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	4.38	0.21	4.38	0.13	4.41	0.15	4.34	0.12	4.37	0.15	มาก
5.จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.47	0.19	4.50	0.17	4.46	0.15	4.54	0.20	4.50	0.19	มาก
6.จัดให้มีการประเมิน คุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	4.38	0.20	4.41	0.18	4.41	0.21	4.39	0.18	4.40	0.19	มาก
7.จัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมิน คุณภาพภายใน	4.33	0.15	4.36	0.19	4.42	0.14	4.46	0.19	4.38	0.19	มาก
8. จัดให้มีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง	4.22	0.25	4.29	0.15	4.30	0.14	4.31	0.16	4.28	0.19	มาก
รวม	4.38	0.07	4.40	0.05	4.40	0.05	4.41	0.07	4.40	0.07	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยภาพรวม ผลปรากฏดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.=0.07) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D.=0.19) รองลงมา คือ ด้านที่ 3 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.21) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=0.25)

โรงเรียนขนาดกลาง ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.05) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D.=0.17) รองลงมา คือ ด้านที่ 1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$ S.D.=0.19) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.15)

โรงเรียนขนาดใหญ่ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.05) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.48$, S.D.=0.19) รองลงมา คือ ด้านที่ 5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.15) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.14)

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=0.07) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.54$, S.D.=0.20) รองลงมา คือ ด้านที่ 7 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.19) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=0.16)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ผู้วิจัยขออภิปรายประเด็นสำคัญที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 พบว่า คิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย

เขต 19 จำแนกเป็น 8 ขั้นตอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วรชมล พิงอำนาจ (2550) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า 1) สถานศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งรายชื่อ รายด้านและโดยรวม 2) สถานศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม ที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ต่างกันมีสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทั้ง 8 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็น กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา เป็นภาระงานปกติของสถานศึกษาที่ จะต้องดูแลเอาใจใส่จัดระบบให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม ดังนั้นหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้อง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานจนถึงประเมินตนเองปรับปรุง พัฒนางานของตนในทิศทางเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้อง กับหลักสูตรที่เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม สอดคล้องกับปรัชญา เวสารัชช์ (อ้างถึงในชุมพร กรุณา, 2550) ที่กล่าวว่าการเตรียมการ ประกันคุณภาพการศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรใน

สถานศึกษาเป็นตัวสำคัญที่จะ ทำให้การประกันคุณภาพภายในเป็นไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริยศ เหลี่ยมสิงขร (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียน สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการทำงานแบบทีม การศึกษาดูงานและการประชุม ปฏิบัติการ ส่งผลให้เกิดความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจในเทคนิคแนวทางการทำงาน ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ทำงานร่วมกันแบบ กัลยาณมิตร เป็นการสร้างความพร้อมการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยสำหรับสถานศึกษา

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลากรครูทุกคนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมทุกปี
3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ผู้บริหารควรมีการจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่เป็นจริงและเป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการประชุมแบ่งงานเพื่อดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี
5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา
6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ผู้บริหารควรจัดให้มีรูปแบบรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน
8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรมีการรายงานผลการดำเนินงานประกันคุณภาพต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอก ในระดับคุณภาพดีหรือดีมากทุกมาตรฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19

เอกสารอ้างอิง: References

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Ministry of Education. (2009). *National Education Act, B.E. 2542 (1999) and Amendments (No. 2) B.E. 2545*. Bangkok: The Organization for Delivery of Goods and Parcels.
- จำรัส นองมาก. (2544). *การประเมินคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Nongmak, J. (2001). *Educational Quality Assessment*. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- พระครูวิรุฬห์ธรรม. (2560). การบริหารโรงเรียนวิถีพุทธด้วยพุทธวิธี. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 4(3), 15-26.
- Phrakhruwiroonwatcharadham. (2017). Buddhist Way of Life Schools Administration by Buddhist Way. *Journal of Education Review*, 4(3), 15-26.
- วงศพัทธ์ นามบุตดี. (2560). แรงจูงใจในการทำงานอย่างมีความสุขของพนักงานเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(3), 229-236.
- Nambuddee, W. (2017). Happy Work Motivation of Khon Kaen Municipality Employees, Khon Kaen Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(3), 229-236.

- วารินทร์ สินสุวสุต. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สยามมิตรการพิมพ์.
- Sinsuvasut, W. (2000). *Quality Assurance for Education*. Bangkok: Siammitr Printing.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2544). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จตุพรดีไซน์.
- Promjuay, S. (2001). *Quality assurance within the institution*. Bangkok: Chatuporn Design
- สมศักดิ์ สินธุระเวชณ์. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 1(5), 27-40.
- Sintharavee, S. (1998). *Quality Assurance for Education*. *Academic Journal*, 1 (5): 27-40.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Office of the Basic Education Commission. (2011). *Internal quality assessment according to educational standards of educational institutions*. Bangkok: Community Publishing House of Agricultural Cooperatives.
- อุทุมพร จามรมาน. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษาสำนักงานพัฒนาและประกันคุณภาพการศึกษาที่ครบวงจร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ฟีนี.
- Charmonman, U. (2002). *Quality Assurance for Education, Office of Educational Development and Quality Assurance*. Bangkok: Dental Clinic.
- อ่อนจันทร์ นุชบุรณ์. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 4(2), 104-119.
- Nuchaboon, O. (2016). Administrative Network of Knowledge Management Model for Organizational Learning School under Suphanburi Primary Educational Service Area Office II. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(2), 104-119.

**การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตาม
ทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้
ของนักศึกษาพยาบาล**

**The Development of the Integrated Iddhipada 4 Instructional
Model Based on Constructivist Theory to Enhance the
Transferring Knowledge Abilities of Nursing Students**

ปรีเยดา ภัทรสังจธรรม

Preeyada Phattarasatjatum

วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา

St Theresa International College, Thailand.

Email: ppha73115@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล มีวิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (R & D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี และใช้แบบแผนเชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ณ หอผู้ป่วยศัลยกรรม-นรีเวช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ที่มีชื่อว่า “PATCE Model” 2) คู่มือการใช้รูปแบบ “PATCE Model” 3) หน่วยการสอน 4) แผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบทดสอบความสามารถถ่ายโยงความรู้ และ 6) แบบบันทึกการสะท้อนย้อนคิด

ผลการวิจัย พบว่า

1) หลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลการวิเคราะห์หัตถ์ดัชนีประสิทธิผลการใช้รูปแบบนักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้ หัตถ์ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.92 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบ “PATCE Model” นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 92.06

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน; หลักอิทธิบาท 4; นักศึกษาพยาบาล

Abstract

The purposes of this research were to 1) Develop and verify the efficiency of the integrated iddhipada 4 instructional models based on the Constructivist Theory to enhance the transferring knowledge abilities of nursing students. 2) Evaluate the effectiveness of the integrated iddhipada 4 instructional models based on the Constructivist Theory to enhance the transferring knowledge abilities of nursing students. This research was used to conduct research on the nature of the Research and Development (R & D) by Mixed Methods Research (MMR) and The Embedded Design. The samples were nursing students level II at Gynecology-Surgery department. Research instruments consisted 1) The integrated iddhipada 4 instructional model based on Constructivist Theory, 2) A handbook for the model called “PATCE Model”, 3) Units, 4) Lesson plans, 5) The transferring knowledge abilities tests and 6) Reflective learning report forms.

The results were as follows:

1) After using the integrated iddhipada 4 instructional model based on Constructivist Theory to enhance the transferring knowledge abilities, nursing students had the transferring knowledge abilities were significantly higher than after the instruction at a significantly higher level of. 01.

2) The analysis of the effectiveness index “PATCE model” found that nursing students had the transferring knowledge abilities. Effectiveness Index = 0.92, after using “PATCE model” nursing students had the transferring knowledge abilities.

Keywords: The Instructional Model; Iddhipada 4; Nursing Students

บทนำ

สถาบันการศึกษาพยาบาลเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่จะผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มี “องค์ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องมีความรับผิดชอบสูงในการดูแลชีวิตมนุษย์โดยตรง การจัดการเรียนการสอนในศาสตร์วิชาชีพพยาบาลจึงมุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและดูแลชีวิตมนุษย์อย่างมีคุณค่าและเท่าเทียมกัน ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลจึงมุ่งเน้นการศึกษาการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากล (สภาการพยาบาล, 2553)

จากการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนทางการศึกษาพยาบาล โดยภาพรวม ด้านผู้เรียน พบว่า ความรู้คงค้าง เนื้อหารายวิชาที่จัดการเรียนการสอน เพื่อถ่ายโยงความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่ภาคปฏิบัติการพยาบาลมีน้อย การเรียนการสอนในภาคปฏิบัติการพยาบาล มีลักษณะการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทักษะการประยุกต์ใช้การวิเคราะห์สถานการณ์ การตัดสินใจ การมีมนุษยสัมพันธ์ และทักษะชีวิตที่เป็นพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์เชื่อมโยงกับหลักกฏีบาท 4 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539; (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2551) หนทางแห่งความสำเร็จ ทางแห่งความสำเร็จ หรือเส้นทางแห่งความสำเร็จ หรือพื้นฐานของความสำเร็จ พบว่า ผู้เรียนจะขาดความขยันตั้งใจเรียนหนังสือ หรือมีความขยันในการตั้งใจเรียนน้อย ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ฝึกฝนในการเรียน ไม่สนใจไม่ตั้งใจใฝ่เรียนรู้ที่แท้จริง ผู้เรียนบางส่วนมีการเข้าเรียนไม่ตรงเวลา การงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนขึ้นมาทำขณะครูสอน ผู้เรียนมีการส่งงานไม่ตรงเวลา ส่งงานไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด ชอบพูดคุยเล่นกันเวลาครูสอน มีการเล่นอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารทางโซเชียลขณะที่ครูสอน การไม่ติดตามการทำงาน การส่งงาน และแก้ไขงานให้ถูกต้อง ผู้เรียนไม่ค่อยมีโอกาสดูฝึกทักษะให้เกิดกระบวนการคิด การค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้ หรือฝึกประสบการณ์คิดแก้ปัญหาต่างๆ (จิราภรณ์ พิมพ์ใส, 2554) รวมทั้งผู้เรียนยังไม่เคยฝึกประสบการณ์การคิดถ่ายโยงความรู้ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยในสถานการณ์ที่ต่างกัน ทั้งสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์ที่ต่างกันได้ โดยเฉพาะผู้เรียนที่ยังไม่มีประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลจริงมาก่อนจะเกิดความประหม่า ตื่นเต้น ตกใจ ขาดความเชื่อมั่นในการทำหัตถการทางการพยาบาล จึงไม่สามารถทำหัตถการทางการพยาบาลได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการของมาตรฐานการพยาบาลโดยเฉพาะหัตถการการพยาบาลในประเภทการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ ซึ่งเป็นปฏิบัติการพยาบาลที่ยากต้องตรวจสอบความถูกต้อง แม่นยำ

ใช้ความละเอียดรอบครอบ และความชำนาญขั้นสูง (ทองปาน บุญกุศล, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล และ วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2555)

นอกจากนี้ ด้านผู้สอน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการบรรยายเน้นความรู้ความจำ หรือบรรยายแบบมีส่วนร่วมเป็นหลักมากกว่าการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดในการพัฒนาการเรียนรู้ที่แท้จริง ผู้สอนใช้วิธีการสอนที่ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและการแก้ปัญหา จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการคิดแก้ปัญหาและการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับต่ำ หรือไม่ได้สอนให้ผู้เรียนฝึกวิธีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง (จิราภรณ์ พิมใจใส, 2554) หรือไม่ได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดถ่ายโยงความรู้จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถถ่ายโยงความรู้ในสถานการณ์ที่เหมือนกันและต่างกันได้ รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ จึงไม่เอื้อต่อการสร้างความรู้ด้วยตนเองและการถ่ายโยงความรู้จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติของผู้เรียนได้ (ทองปาน บุญกุศล, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล และ วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2555)

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนทางการศึกษาพยาบาลที่เกิดขึ้นทำให้ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรม เพื่อค้นหาแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านกระบวนการคิดสูงขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงค้นพบหลักอิทธิบาท 4 คือ หนทางแห่งความสำเร็จ ทางแห่งความสำเร็จ หรือเส้นทางแห่งความสำเร็จ หรือพื้นฐานของความสำเร็จ และแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้แนวใหม่ที่ได้รับความสนใจอย่างมาก ดังนั้นหลักอิทธิบาท 4 และทฤษฎีการสร้างความรู้ นี้ สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดในการเรียนรู้ที่สามารถถ่ายโยงความรู้ จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์หนึ่งได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นของ “การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล” ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถถ่ายโยงความรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่มีสถานการณ์เหมือนกันและต่างกัน ทั้งในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยอย่างถูกต้องปลอดภัยตามหลักวิชาการของมาตรฐานการพยาบาล รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางปัญญาของตนเองให้สูงขึ้นต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสำเร็จเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ พัฒนาวิชาชีพการพยาบาล และประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนา และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายทอดความรู้ของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายทอดความรู้ของนักศึกษาพยาบาล
3. เปรียบเทียบความสามารถถ่ายทอดความรู้ของนักศึกษาพยาบาลก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยที่ลงทะเบียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดมหาวิทยาลัยที่ลงทะเบียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน กำลังขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่หอผู้ป่วยศัลยกรรม-นรีเวช โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติ ที่กำหนดคือ 1) นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่ ลงทะเบียนเรียนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน เต็มเวลา 2) ไม่เคยเข้าร่วมงานวิจัย การออกแบบการสอนแบบย้อนกลับมาก่อน 3) มีสภาพการรับรู้ บุคคล เวลา สถานที่ อยู่ในระดับปกติ ไม่มีประวัติการเจ็บป่วยอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการทำวิจัย 4) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยิน การใช้ภาษาพูด และการใช้สายตา 5) มีความยินดี สมัครใจ เต็มใจเข้าร่วมการวิจัย และมีการลงชื่อสมัครใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัย 6) สามารถยกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ 7) ถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่เข้าหลักเกณฑ์คุณสมบัติดังกล่าว ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกออกจากกลุ่มตัวอย่าง และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใหม่

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการใช้ระยะเวลาในการทดลอง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 240 ชั่วโมง ที่หอผู้ป่วยศัลยกรรม-นรีเวช ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ คือ การให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายทอดความรู้ของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบ

แนวทางการวิจัยเป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Research and Development: R and D) ดังนี้

1. แนวคิดการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ของแนวคิด Kruse (2008) และแนวคิดการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบตามแนวคิดของ Dick, Carey and Carey (2015) ร่วมกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (R&D) เป็นกระบวนการที่ใช้วิธีการเชิงระบบ

2. แนวคิดหลักอิทธิบาท 4 หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยค้นคว้าจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เล่มที่ 11 พระสูตรตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค และคำอธิบายจากพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2551) ประกอบด้วย 1) ฉันทะ: ความพอใจ 2) วิริยะ: ความเพียร 3) จิตตะ: ความคิด และ 4) วิมังสา: การไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทดลอง

3. แนวคิดทฤษฎีการเรียนการสอน ทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ (Constructivist Theory) ทฤษฎีการถ่ายโยงความรู้ (Transferring Knowledge Theory, Knowledge Transfer Theory) ทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Theory) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) การเรียนรู้แบบนันทนเอง (Dillenbourg, 1999; ทิศนา ขัมมณี, 2554)

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดผู้วิจัยจึงนำมาสังเคราะห์สร้างรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 โดยใช้ชื่อรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ว่า “PATCE Model”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ที่มีลักษณะเป็นแบบแผนเชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) ด้วยการศึกษาวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) เสริมด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods)

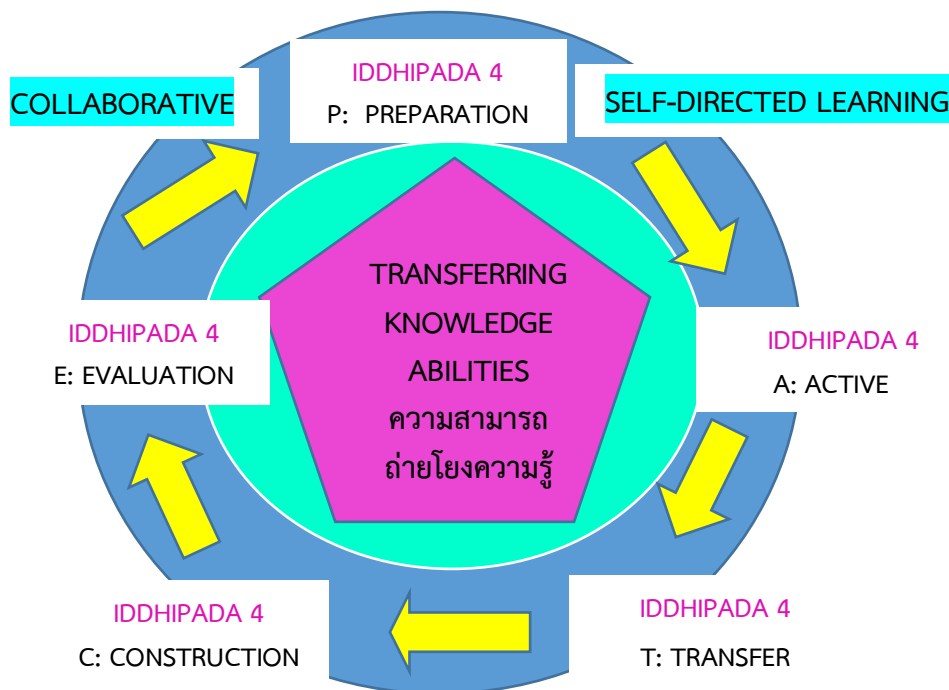
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research1: R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็น (Analysis: A) เกี่ยวกับสภาพของรายวิชา สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน วิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เรียนของผู้เรียน วิเคราะห์ผู้เรียนเกี่ยวกับความสามารถพื้นฐาน ศึกษาและวิเคราะห์สภาพหอผู้ป่วยศัลยกรรม-นรีเวช วิเคราะห์เนื้อหาแนวคิดหลักอิทธิบาท 4 ทฤษฎีการสร้างความรู้ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคม ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตัวเอง และแนวคิดทฤษฎีความสามารถถ่ายโยงความรู้ นำมากำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ นำมาใช้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study: IS)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D) ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์ของขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) มาออกแบบและพัฒนาสร้างเป็นรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ว่า “PATCE Model” มีการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ชนิด คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ส่วนที่ 2 หน่วยการสอน ส่วนที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบประเมินความต้องการจำเป็น ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถถ่ายโยงความรู้เรื่องการให้สารน้ำ สารละลายทางหลอดเลือดดำ และส่วนที่ 3 แบบบันทึกการสะท้อนย้อนคิด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีผลการประเมินคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พิจารณาความสอดคล้องด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ได้ค่า IOC = 0.98 และหาประสิทธิภาพจากกลุ่มที่ใกล้เคียงไม่แตกต่างและไม่ใช้กลุ่มเป้าหมายจริงโดยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 12 คน ที่มีความสามารถพื้นฐานสูง ปานกลาง และต่ำ ในสัดส่วน 3:6:3 ต่างกัน เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลทดลองใช้รูปแบบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจริง โดยแบบทดสอบนี้มีค่าความเชื่อมั่น KR-20 เท่ากับ 0.7925 มีค่าความยากง่ายทั้งฉบับโดยรวม p เท่ากับ 0.54 ค่าอำนาจจำแนกทั้งฉบับโดยรวม r เท่ากับ 0.72 และค่าอำนาจจำแนกมาตรฐาน Zr เท่ากับ 0.91

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ (Implementation: I) ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำรูปแบบไปใช้ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ The One-Group Pretest-Posttest Design ด้วยการศึกษาวิธีการเชิงปริมาณ เสริมด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ “PATCE Model” โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมสร้างประสบการณ์เรียนรู้โดยผสมผสานใช้หลักอิทธิบาท 4

(Preparation: P) ขั้นที่ 2 ฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้โดยผสมผสานใช้หลักอิทธิบาท 4 (Active: A) ขั้นที่ 3 ถ่ายโยงความรู้โดยผสมผสานใช้หลักอิทธิบาท 4 (Transfer: T) ขั้นที่ 4 สร้างความรู้ใหม่โดยผสมผสานใช้หลักอิทธิบาท 4 (Construction: C) ขั้นที่ 5 ประเมินผลโดยผสมผสานใช้หลักอิทธิบาท 4 (Evaluation: E) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 8 คน ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน หอผู้ป่วยศัลยกรรม-นรีเวช มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะก่อนเรียน (สัปดาห์ที่ 1) ทดสอบด้วยแบบทดสอบความสามารถถ่ายโยงความรู้ 2) ระยะระหว่างเรียน (สัปดาห์ที่ 3) ทดสอบด้วยแบบทดสอบความสามารถถ่ายโยงความรู้ 3) ระยะหลังเรียน (สัปดาห์ที่ 6) ทดสอบด้วยแบบทดสอบความสามารถถ่ายโยงความรู้ และแบบบันทึกการสะท้อนย้อนคิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ “PATCE Model”

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Develop2: D2) เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสร้าง องค์ความรู้ไปประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ (Evaluation: E) 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอภิปิชาต 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้กับนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย 2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอภิปิชาต 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้

ดั่งนำเสนอในแผนภาพที่ 2 กรอบดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนาบูรณาการออกแบบการเรียนการสอนด้วยแบบจำลอง ADDIE

R1: Research1 (A: Analysis) วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	D1: Develop1 (D&D: Design & Development) พัฒนาออกแบบและพัฒนา รูปแบบ	R2: Research2 (I: Implementation) วิจัยนำรูปแบบไปใช้จริงกับ กลุ่มเป้าหมาย	D2: Develop2 (E: Evaluation) ประเมินผลและปรับปรุง รูปแบบ
1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2. วิเคราะห์ความต้องการ จำเป็น 3. วิเคราะห์ผู้เรียน 4. วิเคราะห์ปัญหาการเรียน การสอน 5. ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 5.1 หลักอภิปิชาต 4 5.2 ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Vygotsky, 1978; Piaget, 1972, 1977; Bruner, 1996; Driver and Bell 1986; Cobb, 1994; Wilson, 1996; กาญจนาคฤณารักษ์, 2558) 5.3 แนวคิดทฤษฎีถ่ายโยง ความรู้ (Hudgins,1977; Baldwin and Ford, 1988; Salomon & Perkins,1989; Hunter, 1995; Holyoak, Gentner, and Kokinov, 2001, Haskell, 2001,	1.ออกแบบรูปแบบการเรียน การสอนผสมผสานหลักอภิปิชาต 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ “PATCE Model” มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม สร้างประสบการณ์เรียนรู้โดย ผสมผสานใช้หลักอภิปิชาต 4 (Preparation: P) ขั้นที่2 ฝึกปฏิบัติการใช้ความรู้ โดยผสมผสานใช้หลักอภิปิชาต 4 (Active: A) ขั้นที่ 3 ถ่ายโยงความรู้โดย ผสมผสานใช้หลักอภิปิชาต 4 (Transfer: T) ขั้นที่ 4 สร้างความรู้ใหม่โดย ผสมผสานใช้หลักอภิปิชาต 4 (Construction: C) ขั้นที่ 5 ประเมินผลโดย ผสมผสานใช้หลักอภิปิชาต 4 (Evaluation: E) 2.การวัดการประเมินผล ดังนี้ -แบบทดสอบความสามารถ ถ่ายโยงความรู้	1.นำรูปแบบการเรียนการ สอนผสมผสานหลักอภิปิชาต 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ “PATCE Model” “รูปแบบการเรียนการสอน ผสมผสานหลักอภิปิชาต 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อที่ซีอี” ไปใช้จริงกับ กลุ่มเป้าหมาย 2. โดยใช้แบบแผนเชิง ผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ด้วยแบบแผนการทดลอง (Experimental design) The One-Group Pretest- Posttest Design O1 X O2 เสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) 3.วัดและประเมินผลหลัง การใช้รูปแบบการเรียน การสอนแบบผสมผสาน หลักอภิปิชาต 4 ตามทฤษฎี	1.ประเมิน ประสิทธิผลของ “PATCE Model” “รูปแบบการเรียน การสอนผสมผสาน หลักอภิปิชาต 4 ตาม ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ เพื่อที่ซีอี” ดังนี้ -แบบทดสอบ ความสามารถถ่ายโยง ความรู้ -แบบบันทึกการ สะท้อนย้อนคิด 2.ปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียน การสอนผสมผสาน หลักอภิปิชาต 4 ตาม ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ หลังการใช้

5.4 ทฤษฎีทางจิตวิทยา Piaget (1972, 1977; Vygotsky, 1978) 5.5 การเรียนการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ (Dillenbourg, 1999; ทิตนา แชมมณี, 2554) 5.6 แนวคิดการเรียนรู้แบบ นำตนเอง (CTE, 2016) 5.7 ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ (Lindeman, 1926; M.S Knowles, 1950, 1962, 1970, 1980; Thorndike, et al., 1928; John Dewey, 1916, 1925; Mark K. Smith, 1997, 2004) 5.8 แนวคิดการวิจัยและการ พัฒนา (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) 5.9 แนวคิดการวิจัยแบบ ผสมผสานวิธี (Creswell and Clark, 2011) 5.10 แนวคิดออกแบบระบบ การสอน ADDIE Model ของ Kruse (2008) และการ ออกแบบการสอนเชิงระบบ ของ Dick, Carey and Carey (2015)	-แบบบันทึกการสะท้อนย้อน คิดหลังการสอน 3.ตรวจสอบคุณภาพ ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ 4. หาประสิทธิภาพจาก กลุ่มที่ใกล้เคียงไม่แตกต่าง และไม่ใช้กลุ่มเป้าหมายจริง	การสร้างความรู้ “PATCE Model” “รูปแบบการเรียนการสอน ผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อชีวิต” -แบบทดสอบความสามารถ ถ่ายโยงความรู้ -แบบบันทึกการสะท้อน ย้อนคิดหลังการสอน	“PATCE Model” “รูปแบบการเรียนรู้ การสอนผสมผสาน หลักอิทธิบาท 4 ตาม ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ เพื่อชีวิต”
--	--	--	---

แผนภาพที่ 2 กรอบดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา ทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถถ่ายโยงความรู้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.83
และเพศชาย ร้อยละ 5.17 มีอายุ 19-21 ปี มากที่สุด ร้อยละ 68.96 รองลงมาอายุ 22-24 ปี
ร้อยละ 17.24 น้อยที่สุดอายุ 27-29 ปี ร้อยละ 8.63 ปัจจุบันมีผลการศึกษารวม (GPAรวม)
2.01 -2.50 มากที่สุด ร้อยละ 58.62 รองลงมา มีผลการศึกษารวม (GPAรวม) 2.51 -3.00

ร้อยละ 29.21 มีประวัติการศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด ร้อยละ 79.30 รองลงมาเป็นผู้ช่วยพยาบาล ผู้ช่วยเหลือคนไข้ มีจำนวนเท่ากัน ร้อยละ 6.90

ตารางที่ 1 แบบประเมินความต้องการจำเป็นความสามารถถ่ายทอดความรู้ก่อนเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้

ลำดับ	หัวข้อประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment)	มาก 3	ปานกลาง 2	น้อย 1
1	ทักษะการฉีดยาเข้าผิวหนังและใต้ผิวหนัง	91.38	6.90	1.72
2	ทักษะการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ	89.66	5.17	5.17
3	ทักษะการฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำ	79.30	13.80	6.90
4	ทักษะการให้สารน้ำสารละลาย	98.28	1.72	-

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็น เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ และต้องการพัฒนาทักษะการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.28 รองลงมา คือ ทักษะการฉีดยาเข้าผิวหนังและ ใต้ผิวหนัง คิดเป็นร้อยละ 91.38 และทักษะการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ คิดเป็นร้อยละ 89.66 ตามลำดับ

ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายทอดความรู้ของนักศึกษาพยาบาล

รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายทอดความรู้ของนักศึกษาพยาบาล มีชื่อว่า “PATCE Model” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ เน้นที่ผู้เรียนนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ โดยนักศึกษาพยาบาลเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นเองอย่างเป็นระบบ 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถถ่ายทอดความรู้การให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 4) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ 1) ความสามารถถ่ายทอดความรู้ การให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ และ 2) การบันทึกการสะท้อนย้อนคิด และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้เรียนมีพื้นฐานความสามารถใน

การคิดเชิงระบบ มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นตั้งใจสนใจในการทำงานและการเรียนรู้ พบว่ารูปแบบที่นำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงของนักศึกษาพยาบาล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบสรุปความสามารถถ่ายโยงความรู้ก่อนและเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	SD	t	p-value
ก่อนเรียน	8	40	24.25	2.25	14.50	.000*
หลังเรียน	8	40	38.75	0.89		.

*p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้ เรื่องการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำหลังเรียน ($\bar{X}$ =38.75, S.D.= 0.89) ตามรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ =24.25, S.D.=2.25) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าเมื่อนักศึกษาได้รับรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้หลังเรียนสามารถถ่ายโยงความรู้เรื่องการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำสูงกว่าก่อนเรียน

ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้ เรื่องการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้ เรื่องการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ

นักศึกษา	Pre-Test	Post-Test	ดัชนีประสิทธิผล E.I.	ร้อยละเพิ่มขึ้น
1	28	39	0.92	91.67
2	22	39	0.94	94.44
3	25	38	0.97	86.97
4	23	40	1.00	100.00
5	27	37	0.77	76.92
6	23	39	0.94	94.12
7	24	39	0.94	93.75
8	22	39	0.94	94.44
ผลการวิเคราะห์			0.92	92.06

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้ เรื่องการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.92 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ “PATCE Model” ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 92.06

ผลการสังเคราะห์การสะท้อนย้อนคิดเชิงคุณภาพ

ผลการสังเคราะห์การสะท้อนย้อนคิดเชิงคุณภาพ ด้วยแบบบันทึกการสะท้อนย้อนคิด โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Content analysis) ในภาพรวม พบว่า นักศึกษาพยาบาลหลังได้รับรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ “PATCE Model” มีการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม ปรับปรุงใหม่ (Revised Bloom’s Taxonomy: RBT, 2001; วัชรวิทย์ เล่าเรียนดี, 2556) สามารถสรุปผลการสังเคราะห์การสะท้อนย้อนคิดได้ KSA 3 ด้าน คือ

1) ความรู้ (Knowledge: K) – จำ (Remembering) – เข้าใจ (Understanding) จัดเป็นทักษะการคิดขั้นต่ำ (Lower-Order Thinking Skills: LOTS) พบว่า นักศึกษาพยาบาลใช้หลักอิทธิบาท 4 คือ มีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา โดยสามารถบอกและอธิบายความหมาย ชนิด ข้อควรระวัง ข้อห้ามของการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ อธิบายการเลือกใช้ และเหตุผลการเลือกใช้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำแต่ละชนิดให้ถูกต้องเหมาะสมกับผู้ป่วยที่มีสถานการณ์เหมือนกันและต่างกัน อธิบายรูปแบบของการให้สารน้ำสารละลายที่ถูกต้อง อธิบายวิธีการคำนวณอัตราหยดของการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ อธิบายวิธีเตรียมการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำ บอกความรู้ความเข้าใจการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำอย่างถูกต้องปลอดภัยตามหลักวิชาการของมาตรฐานการพยาบาล

2) ทักษะ (Skills: S) – ประยุกต์ใช้ (Applying) – วิเคราะห์ (Analyzing) จัดเป็นทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking Skills: HOTS) พบว่า นักศึกษาพยาบาลใช้หลักอิทธิบาท 4 คือ มีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา สามารถวิเคราะห์การเลือกใช้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำแต่ละชนิดให้ถูกต้องเหมาะสมกับผู้ป่วย สามารถให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำได้ถูกต้องเหมาะสมกับผู้ป่วย ส่งเสริมแบบแผนการรักษาของแพทย์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับผู้ป่วย วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ป่วยแล้วสามารถถ่ายทอดความรู้ในสถานการณ์เหมือนกันและต่างกันได้อย่างถูกต้องปลอดภัยตามหลักวิชาการของมาตรฐานการพยาบาล สามารถสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน บุคลากรทางสุขภาพ ผู้ป่วยญาติผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทำงานร่วมกันเป็นทีมและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในวิชาชีพพยาบาลและใช้ในชีวิตจริงหรือใช้ในชีวิตประจำวัน

3) ทศนคติ (Attitude: A) – การประเมินค่า (Evaluating: E) จัดเป็นทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking Skills: HOTS) พบว่า นักศึกษาพยาบาลใช้หลักอิทธิบาท 4 1) ฉันทะ มีความพอใจ 2) วิริยะ มีความเพียร 3) จิตตะ มีความคิดที่จดจ่อ และ 4) วิมังสา มีการไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทดลอง นักศึกษาพยาบาลจึงมีพฤติกรรมที่แสดงปรากฏออกมาให้เห็นในเรื่องการมีระเบียบ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาในการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย เข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยเมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้น เข้าใจความเจ็บป่วยของผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย มีความเอื้ออาทร เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ มีจิตอาสา ดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยมากขึ้น จึงมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยบนหอผู้ป่วยมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ มีองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนา

ความสามารถถ่ายโยงความรู้ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ โดยผลการหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลัก อธิธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ตามเกณฑ์ ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.92 ภายหลังการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ “PATCH Model” ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 92.06 ดังจะเห็นได้จากผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ สามารถอธิบายได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรพยาบาล วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบจอยซ์และเวลล์ (Joyce and Weil, 1996) และทศนา แชมมณี (2554) ที่สรุปว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดอย่างเป็นระบบสัมพันธ์สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี ดังการวิจัยนี้ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 คือ 1) ฉันทะ นักศึกษาพยาบาลมีความพอใจ ยินดี เต็มใจในการศึกษาเล่าเรียน ใฝ่เรียนใฝ่รู้ในเนื้อหารายวิชานี้ 2) วิริยะ นักศึกษาพยาบาล มีความพากเพียร อุสาหะในการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายและปฏิบัติ 3) จิตตะ นักศึกษาพยาบาลมีความคิดที่จดจ่อในการเรียนรู้วิเคราะห์สถานการณ์ที่มีความเหมือนกันและแตกต่างกันในการฝึกถ่ายโยงความรู้นั้น 4) วิมังสา นักศึกษาพยาบาลมีการไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทดลองวิเคราะห์สถานการณ์ที่มีความเหมือนกันและแตกต่างกันในการฝึกถ่ายโยงความรู้นั้น หลักอธิธิบาท 4 จึงเป็นหลักสำคัญที่ทำให้เกิดการเสริมพลังขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ให้มีความสามารถถ่ายโยงความรู้ขึ้นมาได้

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 “PATCH Model” นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 “PATCH Model” นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้ ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.92 หลังเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 “PATCH Model” ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 92.06 สามารถอธิบายได้ว่าหลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอธิธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถถ่ายโยงความรู้ เรื่อง การให้น้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ที่เน้นกระบวนการให้นักศึกษาพยาบาลใช้หลักอธิธิบาท 4 เป็น

พลังขับเคลื่อนเสริมสร้างพลังให้นักศึกษาพยาบาลเกิดพลังใจ (Heart) พลังคิด (Head) พลังทำ (Hand) ในการค้นพบการสร้างความรู้ ในเนื้อหาสาระวิชาด้วยตนเอง ว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการที่นักศึกษาพยาบาลต้องสร้างสรรค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยกระบวนการกำกับตนเองแล้วเชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้ใหม่กับประสบการณ์ความรู้เดิมที่นักศึกษาพยาบาลมีอยู่ ประกอบกับการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับการณ์ที่นักศึกษาพยาบาลใช้กระบวนการทางปัญญาในการจัดการทำกับข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับจากการเรียนรู้ขึ้นมาอย่างมีเป้าหมาย มีความหมาย มีการสร้างสถานการณ์ทางจิตวิทยาทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดโครงสร้างความรู้ ความคิดขึ้นใหม่จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว จะช่วยทำให้นักศึกษาพยาบาลมีโอกาสนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้รับนั้นมาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมทำให้เกิดการซึมซับข้อมูลและสารสนเทศที่ได้รับใหม่ เข้ากับความรู้อเดิมและมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ความคิดเดิม เกิดเป็นโครงสร้างความรู้ความคิดใหม่ขึ้น ที่เรียกว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้เอง โดยมีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมจะช่วยให้ผู้เรียนได้สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน จึงเป็นการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะทางการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ จึงเป็นบทบาทสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาพยาบาลสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นมาแล้วนำมาถ้อยโยงความรู้ในสถานการณ์ที่เหมือนกันและต่างกันได้ สอดคล้องกับการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ สามารถทำให้นักศึกษาพยาบาลถ้อยโยงความรู้และสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ทองปาน บุญกุศล, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล และ วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2555) รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ สามารถทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (จิราภรณ์ พิมใจใส, 2554) ทั้งนี้เพราะรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยเริ่มจากขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งทำให้ทราบปัญหาแท้จริงและความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา โดยอาศัยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่ยึดถือเป็นแนวทางอย่างครอบคลุมปัญหาที่พบ เพื่อให้ได้หลักการไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอิทธิบาท 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อการบรรลุเป้าหมายในการเสริมสร้างความสามารถถ้อยโยงความรู้ เรื่องการให้สารน้ำสารละลายทางหลอดเลือดดำของนักศึกษาพยาบาล

นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์เนื้อหา ผลการสังเคราะห์ ทำให้ทราบถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การเรียนรู้ และทำงานในยุคดิจิทัลนำไปสู่แนวคิดการพัฒนาคนให้มี

ความสามารถอยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการเรียนการสอนผสมผสานหลักอภิปาธ 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องหลักอภิปาธ 4 การวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้เรียน ในด้านความสามารถพื้นฐาน และแบบแผนการเรียนรู้หรือวิธีการเรียนรู้ของ

2. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนผสมผสานหลักอภิปาธ 4 ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถถ่ายโยงความรู้ สามารถนำไปประยุกต์ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านอื่นในลักษณะของ Time Series Model เพื่อช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโยงความรู้อย่างคงทนและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง: References

- กาญจนา คุณารักษ์. (2558). *การออกแบบการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Kunaraksa, K. (2016). *Instructional Design*. (5th ed.). Nakhon Pathom: Silpakorn University Press.
- จิราภรณ์ พิมพ์ใจใส. (2554). *การพัฒนาการเรียนการสอนตามทฤษฎีสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Pimjaisai, J. (2011). *The Development of an Instructional model Based on Constructivist Theory to Enhance Learning Abilities of Nursing Students*. Thesis, Graduate School, Silpakorn University.
- ทองปาน บุญกุศล, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล และ วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล. (2555). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนต่อความสามารถในการถ่ายโยงความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 13(2), 28-37.
- Boonkusol, T., Chindanurak, T., Puttapitukpol, S. and Lausuwanakul, W. (2012). The Effectiveness of Instructional Model to Enhance the Knowledge Transfer and Task ability of Nursing Students. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 13(2), 28-37.

ทิตินา แคมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Khaemane, T. (2011). *Science Teaching*. (12th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Phra Brahmagunabhorn (P.A. Payutto). (2008). *Dictionary of Buddhist*. (12th ed.). Bangkok: Mahachulalongkorn University.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Mahachulalongkorn University. (1996). *Thai Tipitakas*. Bangkok: MCU Press.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Nillapun, M. (2015). *Educational Research Methods*. (9th ed.). Nakhon Pathom: Faculty of Education Silpakorn University.

วัชร เล่าเรียนดี. (2556). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Loareindee, W. (2013). *The Format and Learn Strategies to Develop Thinking Skills* (revised). (10th ed.). Nakhon Pathom: Silpakorn University.

สภาการพยาบาล. (2553). *สมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข.

Thailand Nursing and Midwifery Council. (2010). *Competencies of Registered Nurses*. Bangkok: The Ministry of Health.

Anthony, J. Le Storti, et al. (1999). Creative Thinking in Nursing Education: Preparing for Tomorrow's Challenges. *Nurs Outlook*. 47(2), 62-66.

BALDWIN, T. T., AND J.K. FORD. (1988). TRANSFER OF TRAINING: A REVIEW AND DIRECTIONS FOR FUTURE RESEARCH. *PERSONNEL PSYCHOLOGY*. 41(1), 63-105.

Bruner, J. (1996). *The Culture of Education*. MA: Harvard University Press.

- Campbell, D. T. and Stanley J.C. (1963). *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago: Rand McNally college publishing company.
- Centre for Teaching Excellence (CTE). (2016). *Self-Directed Learning: a Four-Step Process*. [Online] Retrieved March 10, 2015, from <https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/teaching-resources>.
- Cobb, P. (1994). Where is the mind? Constructivist and sociocultural perspectives on mathematical development. *Educational Researcher*, 23(7): 13–20.
- Creswell, J W. and Vicki L. Plano Clark. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. (2nd ed.). California: Sage Publication.
- Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. New York: Macmillan.
- Dewey, J. (1925). *Experience and Nature*. Chicago: Open Court Publishing.
- Dick, W., Carey L., and Carey, J. O. (2015). *The Systematic Design of Instruction*. (8th ed.). New York: Addison-Wesley, Longman.
- Dillenbourg, P. (1999). *Collaborative Learning: Cognitive and Computational Approaches*. Advances in Learning and Instruction Series. New York: Elsevier Science.
- Driver, R., and Bell, B. (1986). Students' thinking and the learning of science: A Constructivist view. *School Science Review*, 67: 443-456.
- Haskell, Robert E. (2001). *Transfer of learning: Cognition instruction and reasoning*. UK: Academic Press.
- Holyoak, K.J., Gentner, D., and Kokinov, B.N. (2001). *Introduction: The Place of Analogy in Cognition*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Hudgins, B. B. (1977). *Learning and Thinking: A Primer for Teachers*. Illinois: F. E. Peacock.
- Hunter, M. (1995). *Teach for transfer*. CA: Corwin.
- Joyce, B., Weil, M. and Calhoun, E. (2015). *Model of Teaching*. 9th ed. London: Allyn and Bacon.
- Knowles, M. S. (1970, 1980). *The Modern Practice of Adult Education*. Andragogy versus pedagogy, Englewood Cliffs: Prentice Hall/Cambridge.
- Knowles, M.S. (1950). *Informal Adult Education*. New York: Association Press.

- Knowles, M.S. (1962). *A History of the Adult Education Movement in the USA*. New York: Krieger.
- Lindeman. (1926). *The Meaning of Adult Education*. New York: New Republic.
- Piaget, J. (1977). The role of action in the development of thinking. *In Knowledge and development*. US: Springer.
- Piaget, J. (1972). *The Psychology of Intelligence*. Totowa, NJ: Littlefield.
- Smith, M. K. (1997, 2004). *Eduard Lindeman and the Meaning of Adult Education*. The encyclopedia of informal education.
<http://www.infed.org/thinkers/et-lind.htm>.
- Solomon, G., and Perkins, D.N. (1989). Rocky roads to transfer: Rethinking mechanisms of a neglected phenomenon. *Educational Psychologist*. 24(2), 113-142.
- Thorndike, Edward L., et al. (1928). *Adult Learning*. New York: Macmillan.
- Vygotsky, L. (1978). The interaction between learning and development. *Mind and Society*. MA: Harvard University Press.
- Wilson, B. G. (1996). *Constructivist learning environments: Case studies in instructional design*. NJ: Educational Technology Publication.

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงาน
สืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี
Factors Affecting Investigative Work of Investigating Police Officers,
in Pathumthani Provincial Police Station

ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง
Duangrit Benjathikul Chairungruang
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Bangkokthonburi University, Thailand.
Email: kramonporn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายในด้านการสืบสวน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายนอกด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี จำนวน 160 คน โดยเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนอยู่ในสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวน 68 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการทดสอบค่า F – test

ผลการวิจัย พบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี พบว่ามี 10 ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านคุณสมบัติและความสามารถ ด้านโอกาสความก้าวหน้า ด้านสวัสดิการและรายได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ด้านวิทยาการและแผนปฏิบัติงาน ด้านงานที่รับผิดชอบ และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าปัจจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ

ปัจจัยด้านคุณสมบัติและความสามารถ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านวิทยาการและแผนปฏิบัติงาน และ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายนอกหน่วยงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนในสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี พบว่ามี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่รับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของประชาชน ด้านการสืบสวนหาข่าวและการมีสายลับให้ข่าว ด้านกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ด้านการเสนอข่าวของสื่อมวลชน และด้านกลุ่มผู้มีอิทธิพลของผู้กระทำความผิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าปัจจัยแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ปัจจัยด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการสืบสวนหาข่าวและการมีสายลับให้ข่าว และด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของประชาชน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน; การสืบสวน; ตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี

Abstract

This research aimed to study and compare the factors affecting the performance of police investigators at Pathumthani Provincial Police as perceived by police investigators attached to Pathumthani Police as they were classified according to their personal, social, and economic background.

The population of this study was 160 police investigators working at 37 district and sub-district police stations under the jurisdiction of Pathumthani Provincial Police. The research instrument was a sixty-eight-item questionnaire with a five-level Likert scale, yielding the reliability value of 0.96. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and F-test.

The findings were as follows:

Ten internal factors were studied. These factors included manpower, budget, qualifications and competence, the opportunity for advancement, income and fringe benefits, materials and equipment, promotion and rewarding, qualifications and competence, academic activities and action planning, responsibilities, and relationship with colleagues. It was found that these factors altogether affected the performance of the police investigators at a moderate level. When individual factors were taken into account, most of

them were found to moderately affect the performance, with the top three most influential factors namely qualifications and competence, academic activities and action planning, and relationship with colleagues having the mean scores respectively.

Seven external factors were under this study: the condition of responsible areas, relationship with and cooperation from people, information patrolling and intelligence agencies, related laws, coordination among working units, media news presentations, and influential groups of people supporting wrongdoers. The overall factors moderately affected the performance of the investigators. Most of the factor individually was found to moderately affect the performance, with the top three most influential factors namely coordination among working units, information patrolling and intelligence agencies, and relationship with and cooperation from people having the mean scores, respectively.

Keywords: The Factors Affecting the Performance; An investigation; Pathumthani Provincial Police

บทนำ

กระบวนการในการป้องกันอาชญากรรม ถือเป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเป็นหน้าที่ของส่วนหนึ่งในการคุ้มครองสมาชิกหรือประชาชนในรัฐ และโดยที่สังคมได้มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แนวความคิดตลอดจนวิธีการป้องกันปัญหาอาชญากรรมได้แปรเปลี่ยนตามไปด้วย ทำให้การกระทบต่อกระบวนการในการปกครองปัญหาอาชญากรรมด้วย การดำเนินการใดๆ เพื่อแสวงหากลัทธิฐาน ข้อเท็จจริง เพื่อหาตัวผู้กระทำผิด ซึ่งผู้นำในสังคมในสมัยก่อนมีอำนาจอย่างเต็มที่ ก็จะถูกจำกัดมากขึ้น เมื่อประเทศต่างๆ ได้วิวัฒนาการระบบการปกครองมาเป็นรูปแบบสมัยใหม่ขึ้น ก็จะต้องตระหนักถึงการคุ้มครองและสิทธิเสรีภาพของตนในสังคมมากขึ้นตามลำดับขั้นตอนต่างๆ เกี่ยวข้องกับแนวความคิดในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยายามหากลัทธิฐานเพื่อหาตัวผู้กระทำผิด จัดเป็นวิธีการหนึ่งที่เร็วกว่าการสืบสวนได้มีการแสดงความคิดเห็น และกล่าวอ้างทฤษฎีต่างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไว้แตกต่างกันออกไป (ตำรวจภูธรภาค 3, 2548)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อประเทศไทย โดยมีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม อำนาจความยุติธรรม เพื่อสนองพระบรมราโชวาทของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรผู้กำกับการและฝ่ายอำนวยการ เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2527 ความตอนหนึ่งว่า “ข้าราชการตำรวจในปัจจุบันมีหน้าที่ปฏิบัติงานหลายอย่างแตกต่างกันในขอบเขตที่กว้างขวางมากหน้าที่ ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือการสืบสวนสอบสวนหาความจริงในเรื่องต่างๆ และวินิจฉัยตัดสินให้ได้ถูกต้องเที่ยงตรงเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนถ้วนหน้า” จากพระราชดำรัสจะเห็นได้ว่าข้าราชการตำรวจมีภารกิจหลายด้านตลอดจนได้มีการแบ่งสายงานหลายสายงาน สายงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือ งานในด้านหารอำนวยการยุติธรรมในการสืบสวนคดีอาญา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับและทุกฉบับเกี่ยวข้องจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพต่อประชาชน (แสงธีระสวัสดิ์, 2530)

ตำรวจมีหน้าที่ต้องรักษาไว้เพื่อความศักดิ์สิทธิ์แห่งกฎหมาย ถ้ามีการละเมิดกฎหมายตำรวจจะต้องติดตามจำกุมผู้ละเมิดกฎหมายทุกคน อีกทั้งต้องส่งฟ้องผู้ต้องหาต่ออัยการและพนักงานอัยการจะต้องส่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล โดยมีหน้าที่ความที่จะแก้ต่างช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือลูกความของตนมิให้กระทำผิดต่อข้อกล่าวหา แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีความสามารถที่จะจับกุมผู้กระทำผิดได้ทั้งหมด เพราะมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานหลายอย่างทั้งทางตัวบุคคลงบประมาณ ความชำนาญ เทคโนโลยี และค่านิยมในการที่จะกระตุ้นการตัดสินใจของตำรวจอีกทั้งมีข้อจำกัดของกฎหมายและมีการละเมิดกฎหมายอย่างมากมายในสังคม เกินความสามารถของตำรวจ สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยสืบสวนซึ่งเป็นหน่วยงานที่สำคัญยิ่งเพราะเป็นหน่วยจุดเริ่มต้นของการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิดเป็นการนำไปสู่การรวบรวมพยานหลักฐานและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษทางกฎหมายหากการสืบสวนมีประสิทธิภาพย่อมจะส่งผลในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ผลสำเร็จ

ในส่วนของตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี มีหน้าที่รับผิดชอบป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ซึ่งงานด้านสืบสวนของตำรวจมีเจตนารมณ์ของกฎหมายอันมีทั้งการสืบสวนเชิงรุกก่อนที่จะเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ เพื่อให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้รับผลสำเร็จ และสามารถยับยั้งพัฒนาการของอาชญากรรมได้ โดยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ได้ผล สามารถจับกุมนำตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษโดยเร็ว ทันทต่อเหตุการณ์ และเกิดความยุติธรรมและเป็นธรรม ซึ่งเบื้องหลังของความสำเร็จในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดปทุมธานี ก็คือเจ้าหน้าที่สำนักงานสืบสวนที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

ถึงแม้ว่าภายในหน่วยงานสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานีจะมีประสิทธิภาพเพียงใด และมีผลการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างดี และประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจในสังกัด โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนโดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานที่สามารถให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานอย่างมีความสุข ทำงานอย่างเต็มความสามารถ และมีความสบายใจในการทำงานด้านสืบสวนได้ แต่อย่างไรก็ดีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวน ในสถานการณ์ปัจจุบันนั้น วิธีการปฏิบัติในการดำเนินสืบสวนซึ่งเป็นงานหน้าที่ของตำรวจนั้น บางกรณีอาจมีผลกระทบต่อเสรีภาพของประชาชนที่กฎหมายกำหนดไว้ไว้ ย่อมเป็นเหตุให้ประชาชนมองภาพการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำรวจไปในทางกระทำการล่วงละเมิดสิทธิของประชาชน ทั้งๆ ที่การกระทำความผิดกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย อันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาว่า การสืบสวนคดีมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้และเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการสืบสวน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนต้องประสบอุปสรรคต่างๆ มากมาย เช่น การขาดแคลนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญงานด้านการสืบสวน ขาดวิทยาการที่ดี ขาดยานพาหนะในการทำงาน ขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานลดลง ขาดเทคโนโลยีในการสืบสวนใหม่ๆ มีปัญหาการบริหารงานในหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ ยังผลให้ประสิทธิภาพในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานีนั้น ยังไม่เกิดประสิทธิผลที่ดีเท่าที่ควร

ดังนั้น การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี เพื่อหาสาเหตุปรับปรุงแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ของงานด้านการสืบสวน และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานด้านการสืบสวนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและทำให้การปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานีได้นำมาซึ่งความสงบสุขเรียบร้อยแก่ประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยภายในที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

Athos and Coffey (1968) กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม การปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การไว้ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยในองค์การ แต่ละปัจจัยนั้นยังแบ่งย่อยได้อีก ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอกองค์การ ประกอบด้วย

1.1 เงื่อนไขสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม นโยบาย และกฎหมาย สภาพภูมิศาสตร์ ประชากร

1.2 กลุ่มและสถาบันต่างๆ ได้แก่ บรรดาผู้บริหารระดับสูงขององค์การหรือเจ้าของกิจการ บรรดาคู่แข่ง ลูกค้า แหล่งผลิตวัตถุดิบ เงิน คนงาน อาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุ สถาบันต่างๆ เช่น สหพันธ์ วัด โรงเรียน มูลนิธิ สถาบันทหาร และสถาบันอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางธุรกิจขององค์การ

2. ปัจจัยภายในองค์การ ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ บุคลากรอื่นๆ ขององค์การ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ผลผลิตและบริการ เครื่องจักรกล สภาพงาน ขนาดองค์การ เทคโนโลยีทำเลที่ตั้ง การจัดองค์การ การบริหาร เงื่อนไขด้านงบประมาณ และประวัติองค์การ

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวบุคคล ได้แก่ แผนงาน แผนการอาชีพ บุคลิกส่วนตัว สิ่งของต่างๆ ช่วงเวลาการปฏิบัติงาน เงื่อนไขทางกายภาพ ตำแหน่งและค่านิยม

Robbins (1983) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลในองค์การแสดงออกจากผลต่อเนื่องของปัจจัยต่างๆ ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 คุณค่าและทัศนคติ คือ บุคคลแต่ละคนเข้าสู่องค์การ ภายใต้ความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกันมีผลทำให้คิดและกระทำไม่สอดคล้องกันได้ การทำให้บุคคลในองค์การรับทราบคุณค่าและทัศนคติร่วมกันขององค์การ จึงเป็นปัจจัยแรกที่ทำให้เข้าใจบุคคลได้ง่ายขึ้น

1.2 บุคลิกลักษณะ คือ เป็นสิ่งสมลักษณะของแต่ละคนไว้ในตัว ตั้งแต่ก่อนเข้าสู่ระบบในองค์การ บุคลิกลักษณะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ การเข้าใจเรื่องบุคลิกแต่ละคนเข้าใจตนเองอย่างไร จะทำให้สามารถเข้าใจลักษณะส่วนบุคคลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.3 การรับรู้ คือ ถือเป็นหัวใจสำคัญของบุคคลในองค์การที่มีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล เพราะการที่บุคคลแต่ละคนรับรู้ทำให้บุคคลเลือกที่จะแสดงหรือเป็นไปรวมทั้งการแสดงออกตามที่รับรู้ ว่า คนอื่นๆ มองและมีความคิดต่อตัวเขาเองอย่างไร

1.4 แรงจูงใจ คือ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีองค์ประกอบหลากหลายโดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยแรงจูงใจภายนอก เพราะทำให้คนมุ่งหวังผลสำเร็จของงาน จึงเป็นเรื่องสำคัญประการหนึ่ง

1.5 การเรียนรู้ คือ เป็นขั้นตอนหนึ่งที่ต้องมีการพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคล โดยมุ่งหวังให้ส่งผลต่อการพัฒนาองค์การให้ประสบความสำเร็จ องค์การต้องให้การศึกษ เพื่อพัฒนาบุคคล

2. ปัจจัยเกี่ยวกับกลุ่มที่ปฏิบัติงานรวมกัน หมายถึง เป็นปัจจัยสำคัญหลายประการที่โยงใยเชื่อมกันระหว่างพฤติกรรมระหว่างบุคคล ด้านเหตุผลที่เมื่อบุคคลเข้าไปอยู่รวมกับบุคคลอื่นๆ จำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมออกไป ปัจจัยระดับนี้ได้แก่ บทบาท ปทัสถาน และสถานะ กลุ่มพลวัต การติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำ อำนาจ และความขัดแย้ง

3. ปัจจัยเกี่ยวกับองค์การ หมายถึง เป็นปัจจัยที่มีผลเชื่อมโยงถึงกัน เพื่อให้องค์การสามารถพัฒนา ปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ โครงสร้างองค์การ การออกแบบงาน การประเมินผลงานและให้รางวัล และวัฒนธรรมองค์การ

ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งการสืบสวน

ตำรวจภูธร ภาค 3 (2548) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งการสืบสวน พอสรุปได้ดังนี้

1. การสืบประวัติความเป็นมาของผู้เสียหาย หมายถึง ในการสืบสวนถึงประวัติความเป็นมาของผู้เสียหายในบางกรณีนั้นว่ามีประโยชน์และสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการที่จะนำไปสู่ข้อเท็จจริงในคดีโดยตรง ฉะนั้นในการสืบสวนให้ทราบถึงประวัติของผู้เสียหาย ความเป็นมาตลอดทั้งความเกี่ยวพันอื่นๆ ของผู้เสียหายย่อมนำมาซึ่งประโยชน์ของการสืบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดเป็นอย่างดี

2. การสืบสวนหาแหล่งข่าวหรือข้อมูลจากผู้ให้ข่าว หมายถึง สิ่งที่สำคัญของพนักงานสืบสวน คือ การสืบเสาะหาแหล่งข่าวสารหรือข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นการสืบเสาะก่อนเกิดเหตุหรือหลังเกิดเหตุ ในการสืบเสาะหาข่าวหรือแหล่งข่าว จะเป็นการสืบเสาะจากพลเมืองดี จากผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน จากบุคคลต้องสงสัย จากพยานบุคคล หรือจากบุคคลที่เจ้าพนักงานได้มอบหมายให้ไปทำการสืบสวนข่าวโดยทางลับหรือจากแหล่งข่าวต่างๆ โดยการประเมินวิเคราะห์ข่าวที่ได้รับ ว่ามีมูลน่าเชื่อถือเพียงใดหรือไม่

3. การวิเคราะห์ข้อมูลหรือจำลองแบบลำดับเหตุการณ์อาชญากรรมขั้นใหม่ หมายถึง ในการสืบสวนหาข้อเท็จจริงแห่งการกระทำความผิด ของผู้กระทำความผิดปรากฏว่าประสบปัญหายุ่งยาก ในการที่จะหาข้อมูลหรือพยานหลักฐาน หรือบางกรณีเป็นการยากที่จะทราบถึงข้อเท็จจริง หรือลำดับเหตุการณ์ได้ ในการสืบสวนหาข้อเท็จจริงแห่งการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด พนักงานสืบสวนจะต้องจำลองรูปแบบแห่งการกระทำความผิดใหม่ โดยอาศัย

พยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล เอกสารพยานหรือวัตถุพยาน ที่พบเห็นในสถานที่เกิดเหตุหรือจากบริเวณใกล้เคียงกัน เป็นเครื่องกำหนดหรือจำลองรูปแบบขึ้นใหม่ ลำดับเหตุการณ์หรือลำดับภาพแห่งความเป็นไปได้ของการกระทำผิดและตัวผู้กระทำผิด

4. การตั้งประเด็นในการสืบสวนสอบสวน หมายถึง กรณีที่ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าคดีที่เกิดขึ้นจากสาเหตุใดแน่ ทางปฏิบัติวิธีที่นิยมใช้ คือ การตั้งประเด็นการสอบสวน โดยการตั้งประเด็น อาศัยพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ จากการตรวจพิสูจน์หรือเสาะมา และหลักการตั้งประเด็นการสืบสวน จะต้องตั้งประเด็นออกเป็นหลายประเด็น จึงวิเคราะห์และพิสูจน์ถึงความเป็นไปได้ของแต่ละประเด็น ว่ากรณีใดน่าเชื่อถือมากกว่า หากประเด็นใดกรณีใดเป็นไปได้ให้ตัดทิ้ง ในการตั้งประเด็นแห่งการสืบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงแห่งความผิด หรือการกระทำผิดจะเป็นเครื่องช่วยในการสืบสวนให้แคบเข้า และเข้าสู่เป้าหมายมากที่สุด

5. การสืบสวนประวัติความเป็นมาของผู้ต้องสงสัย หมายถึง ในการสืบสวนบางคดีประวัติความเป็นมาของผู้ต้องสงสัยถือได้ว่ามีความสำคัญ ในทางปฏิบัติไม่ว่าจะมีคดีเกิดขึ้น พนักงานสอบสวน หรือพนักงานสืบสวนได้มีการเก็บข้อมูล รายละเอียด ภาพถ่าย หรือประวัติของคนร้าย หรือบุคคล มีพฤติการณ์ที่ส่อไปในทางกระทำความผิดไว้โดยละเอียด และครบถ้วน การสืบสวนถึงประวัติบุคคลผู้ต้องสงสัยสามารถกระทำได้ง่าย เพราะในการกระทำต่างๆ ทางคดีที่ปรากฏขึ้น จะพบข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดแห่งการกระทำความผิดจะคล้ายคลึงกัน บางกรณีสามารถสรุปได้ว่าเกิดจากการกระทำจากคนร้ายรายเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกัน

6. การสืบสวนสะกดรอย เฝ้าสังเกตบุคคล หมายถึง สถานที่สงสัยในคดีแบบใกล้ชิดแบบลับๆ โดยมีให้ผู้ถูกสะกดรอย หรือผู้เฝ้าสังเกตรู้ตัว เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข่าวสาร เพื่อค้นพบการกระทำความผิด เพื่อป้องกันอาชญากรรมมิให้เกิดขึ้น และเพื่อหวังจับกุมผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องสงสัย หรือเพื่อให้ได้ประจักษ์พยานหลักฐานสำคัญแห่งคดี เพื่อเป็นเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมรักษาความสงบเรียบร้อยปลอดภัยของสังคม

7. การใช้วิทยาการตำรวจ หมายถึง ในการสืบสวนปัจจุบันนอกจากการใช้วิธีการโดยการคัดเลือกตัวบุคคลผู้กระทำการสืบสวนหรือหาพยานหลักฐานในปัจจุบันเป็นที่นิยมกันมากในต่างประเทศคือ การใช้วิทยาการตำรวจเข้าช่วยการใช้เครื่องมือเครื่องใช้วิทยาศาสตร์หรือทางเทคโนโลยีเข้าช่วยไม่ค่อยนิยมที่จะกระทำกัน เนื่องจากขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้หรือเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญในการตรวจพิสูจน์และเนื่องจากการไม่สนใจที่จะทำการของพนักงานสืบสวนสอบสวนคดีนั้นๆ ที่จะขอให้ทำการตรวจสอบเป็นเรื่องที่ผู้รับผิดชอบควรที่จะแก้ไข

8. การจัดทำประวัติหรือข้อมูลประกอบอาชญากรรม หมายถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างดี คือ การจัดทำประวัติหรือข้อมูลประกอบ

อาชญากรรมของผู้กระทำผิดประเภทต่างๆภายในเขตพื้นที่ต่างๆ และเขตพื้นที่ใกล้เคียงไว้ให้ปรากฏเป็นหลักฐานในทางราชการ เพื่อการสะดวกในการตรวจสอบ ค้นหาสาระสำคัญของการจัดทำประวัติหรือข้อมูลแห่งการประกอบอาชญากรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี จำนวน 160 คน โดยเก็บข้อมูลจากผู้ปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนอยู่ในสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มีดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังส่วนตัวและสังคม ได้แก่ ชั้นยศ ตำแหน่ง อายุ อายุราชการ สถานภาพการสมรส สำเร็จศึกษา ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสืบสวน และความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวน

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการทำงาน การประกอบอาชีพของคู่สมรส และประเภทที่อยู่อาศัย

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) มีดังนี้

2.1 ปัจจัยภายในหน่วย ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านคุณสมบัติและความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านโอกาสก้าวหน้า ด้านสวัสดิการและรายได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงาน ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ด้านวิทยาการและแผนปฏิบัติงาน ด้านงานรับผิดชอบและผู้บังคับบัญชามอบหมาย และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

2.2 ปัจจัยภายนอกหน่วย ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ที่รับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของประชาชน ด้านการสืบสวนหาข่าวและการมีสายลับให้ข่าว ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ด้านการเสนอข่าวต่อสื่อมวลชน และด้านกลุ่มผู้มีอิทธิพลของผู้กระทำความผิด

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการทดสอบค่า F – test ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

3.1 ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร ได้แก่ ชั้นยศ อายุ อายุราชการ สถานภาพการสมรส สถานที่ศึกษาสำเร็จศึกษาระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสืบสวน รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการทำงาน การประกอบอาชีพคู่สมรส และประเภทที่อยู่อาศัย และความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่งานสืบสวนที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี

3.2 ค่าสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ใน 2 ด้าน ได้แก่ปัจจัยภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน มีรายละเอียดดังนี้

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวน มี 10 ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ ด้านคุณสมบัติและความสามารถ ด้านโอกาสความก้าวหน้า ด้านสวัสดิการและรายได้ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการพิจารณาความดีความชอบ ด้านวิทยากรและแผนปฏิบัติงาน ด้านงานที่รับผิดชอบ และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านคุณสมบัติและความสามารถ ด้วยค่าเฉลี่ย 3.6406 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านวิทยากรและแผนปฏิบัติงาน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้วยค่าเฉลี่ย 3.5297 และ 3.469 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายนอกหน่วยงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวน มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่รับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของประชาชน ด้านการสืบสวนหาข่าวและการมีสายลับให้ข่าว ด้านกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ด้านการเสนอข่าวของสื่อมวลชน และด้านกลุ่มผู้มีอิทธิพลของผู้กระทำความผิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 3.7219 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการสืบสวนหาข่าวและการมีสายลับให้ข่าว และ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของประชาชน ด้วยค่าเฉลี่ย 3.7172 และ 3.4703 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ตามวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน ด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านงบประมาณ คุณสมบัติและความสามารถในการปฏิบัติงาน โอกาสความก้าวหน้า สวัสดิการและรายได้ วัสดุอุปกรณ์ การพิจารณาความดีความชอบ วิทยาการและแผนปฏิบัติงาน งานที่รับผิดชอบ และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยด้านคุณสมบัติและความสามารถในการปฏิบัติงาน และวิทยาการและแผนปฏิบัติงานมีความสำคัญในการทำงานสืบสวนในปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านสืบสวน ด้วยการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับยุทธวิธี เทคนิค วิธีการ มาตรการในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่งานสืบสวนทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ และทันต่อสถานการณ์การเกิดอาชญากรรมชนิดและรูปแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา และในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะทำงานในด้านสืบสวนในระดับสถานีตำรวจนั้น จะต้องคัดเลือกมาจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการสืบสวน โดยพิจารณาจากประวัติการทำงานด้านการสืบสวนจับกุมและความสามารถเฉพาะบุคคล รวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ด้วยการอบรมการสืบสวนและเทคนิค เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการสืบสวนของตำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุพจน์ อัฐศิลป์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการสัมฤทธิ์ภาพในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของตำรวจภูธร ภาค 5 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสืบสวนให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านความรู้ความสามารถสูงสุด

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานภายนอกหน่วยงาน ด้านการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ ด้านสภาพพื้นที่ที่รับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของประชาชน ด้านการสืบสวนหาข่าวและการมีสายลับให้ข่าว ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ด้านการเสนอข่าวของสื่อมวลชน และด้านกลุ่มผู้มีอิทธิพลของผู้กระทำความผิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เห็นว่าด้านการสืบสวนหาข่าวและการมีสายลับให้ข่าว และด้านการประสานงาน

ระหว่างหน่วยงานมีความสำคัญในการทำงานสืบสวนในภาวะปัจจุบัน เนื่องจากในการทำงานสืบสวนจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับการข่าวตลอดเวลา เพราะการสืบเสาะหาข่าวและการรวบรวมข่าวสารข้อมูลต่างๆ การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข่าวสารจากบุคคลหรือตรวจสอบข่าวสารที่ได้มาจะสามารถยับยั้งการก่ออาชญากรรมของคนร้ายได้อีกหนทางหนึ่ง หากหน่วยงานงานสืบสวนในระดับสถานีตำรวจที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน จะต้องมียุทธวิธีที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ พร้อมขีดความสามารถของระบบตรวจสอบข้อมูล ด้านต่างๆ ที่ทันสมัย เช่น ข้อมูลหมายจับ ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ เป็นต้น ให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนโดยตรง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการหารายละเอียดของคนร้าย ซึ่งส่งผลต่อการสืบสวนติดตามจับกุมคนร้ายให้ได้ผล รวมทั้งประสานงานและแสวงหาความร่วมมือ จากประชาชน สื่อมวลชน และหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานอัยการ กรมราชทัณฑ์ กรมการขนส่งทางบก สำนักงานประกันสังคม กรมการประกันภัย เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการรับแจ้งเบาะแส และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนจับกุมคนร้ายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ กายสุวรรณ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการสืบสวนจับกุมการโจรกรรมรถ ศึกษาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 พบว่า ปัจจัยภายนอกหน่วยงานด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ มีผลต่อการสืบสวนจับกุมคนร้ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้เนื่องจากความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสืบสวน และสะดวกในการติดตามจับกุมคนร้ายอย่างรวดเร็ว และได้รับเบาะแสที่เป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ควรมีการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านสืบสวน ด้วยการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับยุทธวิธี เทคนิค วิธีการ มาตรการในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจงานสืบสวนทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. ตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ควรให้การสนับสนุนแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสืบสวนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้มีปริมาณกำลังพลให้เหมาะสม สมดุลกับเขตพื้นที่รับผิดชอบ ปริมาณงานและปริมาณคดีที่เกิดขึ้น
3. ตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ควรดำเนินการปรับปรุงค่าตอบแทน เงินเพิ่มพิเศษอื่นๆ สำหรับการปฏิบัติงานในด้านการสืบสวน ซึ่งต้องเสี่ยงอันตรายให้เหมาะสม กับลักษณะภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ และสวัสดิการด้านต่างๆ ให้แก่หน่วยผู้ปฏิบัติอย่างเพียงพอ และสะดวกในการ

เบิกจ่าย 4. ตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ควรจัดให้มีระบบตรวจสอบข้อมูล ด้านต่างๆ ที่ทันสมัย เช่น ข้อมูลหมายจับ ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ เป็นต้น ให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวน โดยตรง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการหารายละเอียดของคนร้าย ซึ่งส่งผลต่อการสืบสวน ติดตามจับกุมคนร้ายให้ได้ผล

5. ผู้บริหารในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานสืบสวน ต้องมีจิตสำนึกในหน้าที่ เสียสละ และรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสืบสวนสอบสวนของตำรวจภูธรในจังหวัดอื่น เพื่อหาความแตกต่างและนำมาเปรียบเทียบกับกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาปฏิบัติงานด้านการสืบสวนให้เป็นแนวทางเดียวกันและสอดคล้องต้องกัน

2. ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง: References

- คงเดช ชูศรี. (2532). *การวางแผนและอำนวยการสืบสวน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาชัย.
- Choosri, K. (1989). *Planning and Investigating*. Bangkok: Wattana Chai Printing.
- คงเดช ชูศรี. (2540). *ทฤษฎีและแนวคิดในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพ (1984).
- Choosri, K. (1997). *Theories and Concepts in Crime Prevention*. Bangkok: Bangkok Printing Company (1984).
- ตำรวจภูธรภาค 3. (2548). *หลักการสืบสวน*. นครราชสีมา: ตำรวจภูธรภาค 3.
- Provincial Police Region 3. (2005). *Primary investigation*. Nakhonratchasima: Provincial Police Region 3
- สุพจน์ อัฐศิลป์. (2557). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ภาพในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของตำรวจภูธร ภาค 5*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Attasilpa, S. (2014). *Factors Affecting Achievement in the Investigation of Police Arrests 5*. Master Thesis. Khonkaen University.
- สุวัฒน์ชัย ใจหาญ. (2525). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.

Jaihan, S. (1982). *Description of Criminal Procedure Code Book 1*. Bangkok: Mit Siam Press.

สำเร็จ กายสุวรรณ. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการสืบสวนจับกุมการโจรกรรมรถ คีฬาเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนกองบังคับการตำรวจนครบาล 7*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Kaisuwan, S. (2015). *Factors affecting the investigation of car theft arrest Case study Police Officer, Police Force Investigation Division 7*. Sociology Thesis and Anthropology. Kasetsart University.

แสง ชีระสวัสดิ์. (2530). *หลักการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

Teerasawasdhi, S. (1987). *Principles of Criminal Investigation*. Bangkok Metropolitan Administration.

Coffey, Robert E. (1968). *Behavior in Organization: A Multidimensional View*. New Jersey: Prentice-Hall.

Robins, Stephen P. (1983). *Organizational Behavior: Concepts, Controversies, and Applications*. New Jersey: Prentice-Hall.

**สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี
จังหวัดชลบุรี**
**Good Governance Achievement and Social Responsibility of
Saensuk Town Municipality, Mueang Saensuk District,
Chonburi Province**

จรินทร์ สวนแก้ว และ กมลพร กัลยาณมิตร
Charin Suankaew and Kamolporn Kalyanamitra
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Bangkokthonburi University, Thailand.
Email: kramonporn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่มี เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน และ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมือง ประชากรในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ สถิติเชิงพรรณนาเป็นการวิเคราะห์ขั้นต้น และการทดสอบสหสัมพันธ์อย่างง่าย เพื่อใช้ในการคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว จากสูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชนที่มี สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สังคมที่ดีกับสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกและเป็นความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .987$)

คำสำคัญ: สัมฤทธิ์ผล; การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี; เทศบาลเมืองแสนสุข

Abstract

There are four objectives of this study as follows: 1. To study the achievement of good governance and social responsibility of Sansuk Town Municipality, Mueang Chonburi, Chonburi Province 2. To study the good governance of Sansuk Town Municipality, Mueang Chonburi, Chonburi Province 3.To compare the opinions of the people towards good governance with gender, marital status, education, age, occupation, income per month. 4. To study the relationship between the good governance administration. The population in this study is the people living of Sansuk Town Municipality. Mueang Chonburi, Chonburi Province. Descriptive statistics are preliminary analyzes to describe the general characteristics of the respondents. Simple correlation test to calculate the relationship between two variables from Pearson's correlation formula.

The research found that:

1. Most respondents opinions on the achievement of good social and social responsibility administration of Sansuk Town Municipality, Mueang Chonburi, Chonburi Province, all aspects were at the high level.

2. Most respondents have opinions on the administration of good governance of Sansuk Tow Municipality, Mueang Chonburi, Chonburi Province, all aspects were at the high level.

3. Individuals with different sexes have a positive opinion on the good governance and social responsibility of Sansuk Tow Municipality, Mueang Chonburi, Chonburi Province, all aspects of the benefits of the people by state-of-the-art performance and value reducing operational steps. There were statistically significant differences at the .05 level.

4. People with marital status, educational background, there are different opinions about the achievement of good governance and social responsibility of Sansuk Town Municipality, Mueang Chonburi, Chonburi Province. There was no statistically significant difference at the .05 level. The good society and good governance There was a positive relationship and a high correlation ($r = .987$).

Keywords: Good Governance; Achievement and Social Responsibility; Sansuk Town Municipality

บทนำ

ตามที่ ก.พ.ร.ได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2546 เพื่อเป็นการสร้างแรงผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีทางและวัฒนธรรมการทำงานอย่างจริงจังรวมถึงมาตรการสร้างแรงจูงใจ (Incentives) เพื่อเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้งเชิงบวกและเชิงลบซึ่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 นี้มีสาระสำคัญในมาตรา 6 “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ 1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ความสำคัญของการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีเริ่มต้นมาจากการที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้จัดทำระเบียบการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติโดยใช้กลยุทธ์ให้ภาครัฐต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงานสามารถทำงานร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่นและภาคประชาชนต้องสร้างเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการในการดำเนินงาน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จึงได้มีแนวคิดนำหลักเกณฑ์และหลักการใช้ธรรมาภิบาลประยุกต์เข้ากับการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเช่นเดียวกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นๆ

ด้วยความรับผิดชอบและพันธกิจที่มากมายทำให้เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรีจังหวัดชลบุรี ต้องปรับการให้บริการที่ดีและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้านการให้บริการแก่ประชาชนโดยตรงให้มีลักษณะเบ็ดเสร็จในตัวอันได้แก่ หน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น การพัฒนาชุมชน การรักษาที่สาธารณะ การสาธารณสุข การ

จัดเก็บรายได้ การรักษาความสะอาด การดำเนินการด้านการศึกษา และการดูแลรักษาการใน การที่จะบริการประชาชนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมือง แสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอ เมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีที่มีเพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือนที่ แตกต่างกัน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามลำนาทะเบียน บ้านในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองแสนสุข จำนวนทั้งหมด 9 หมู่บ้าน มีประชากรจำนวน 6,227 คน (ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2560)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ เทศบาลเมืองแสนสุขจำนวน 6,227 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คน โดยวิธีใช้สูตร คำนวณของ Taro Yamane ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้สร้าง แบบสอบถามตามกรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การวิจัย

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการวิเคราะห์ ขั้นต้น เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการนำเสนอในรูปของ ค่า ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis) โดยในการทดสอบสมมติฐาน

ครั้งนี้ใช้ t-test และการทดสอบสหสัมพันธ์อย่างง่าย เพื่อใช้ในการคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว จากสูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกพิจารณารายด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านประโยชน์สุขของประชาชน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านประโยชน์สุขของประชาชน อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก แยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 หลักนิติธรรม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) การบริหารงานมีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$)

2.2 หลักคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารและบุคลากร มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) ผู้บริหารและบุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นใน

ศีลธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) บุคลากรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$)

2.3 หลักความโปร่งใส พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) และเมื่อพิจารณาราย ด้านพบว่า การบริหารงานกิจกรรมต่างๆ มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) กระบวนการทำงานของ เทศบาลทำงานอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมาพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

2.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า เทศบาล มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เทศบาล มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอ ความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เทศบาล มีการแต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

2.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) และเมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า มีการนำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็น รูปธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เทศบาล นำโครงการกิจกรรมที่ผ่านกระบวนการประชาคมไป บรรจุในแผนพัฒนาประจำปีของเทศบาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) มีการให้บริการต่างๆ ด้วย ความรับผิดชอบต่อสนองความต้องการของประชาชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$)

2.6 หลักความคุ้มค่า พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) และเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน อยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) มีการรณรงค์ให้บุคลากรประหยัดพลังงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) การ ใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลงาน ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษา สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสน สุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี สามารถนำผลการศึกษาไปอภิปรายผลการศึกษาดตาม วัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านทั้งด้านประโยชน์สุขของประชาชน ด้านประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ และด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน อาจจะเป็นเพราะว่าเทศบาลให้ความสำคัญกับความชัดเจนของเอกสารต่างๆ ที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงานต่อประชาชน มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมีการกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการแต่ละเรื่อง ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนา มุตตามระ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอรหมพริราม จังหวัดพิษณุโลก” ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอรหมพริราม มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแสนสุข รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่าทุกด้านทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลเมืองแสนสุขเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน ผู้บริหารและบุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม กระบวนการทำงานของเทศบาล ทำงานอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา พร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ เทศบาล มีการแต่งตั้งตัวแทนประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง มีการนำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า ชัยธัช จันทร์สุวรรณ์ (2557) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสในการทำงาน หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ตามหลักธรรมาภิบาล ที่มีเพศ สถานภาพสมรส การศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข ตามหลักธรรมาภิบาล ทุกด้าน ทั้งด้านประโยชน์สุขของประชาชน

ด้านประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข ทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข ทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig > .05)

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับ สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุข ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับ สัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุขตามหลักธรรมาภิบาล ว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกและเป็นความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .987$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การเพิ่มสัมฤทธิ์ผลการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของเทศบาลเมืองแสนสุขตามหลักธรรมาภิบาล คือ เทศบาลเมืองแสนสุข ควรให้ความสำคัญกับผลผลิตหรือบริการของเทศบาลให้มีมาตรฐาน สะดวก และรวดเร็ว

2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแสนสุข โดยเทศบาล ควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ให้บุคลากรปฏิบัติงานเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม การบริหารงานกิจกรรมต่างๆ ให้มีการสรุปและเปิดเผยต่อสาธารณะ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา มีการให้บริการต่างๆ ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานเทศบาลเมืองแสนสุข

2. ศึกษาเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในการใช้งบประมาณของเทศบาลเมืองแสนสุข

เอกสารอ้างอิง: References

- ชัยธัช จันทร์สุวรรณ. (2557). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Chansuwan, C. (2014). *State of Management in Good Governance of Education Office, Uthai Thani Province*. Thesis Master of Arts Department of Strategy Development Phranakhon Rajabhat University..
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.
- The Royal Decree on Rules and Procedures for the Management of Good Corporate Affairs, BE 2546.
- ธนา มุตามระ. (2558). *การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Mutamara, T. (2015). *Governance Assessment Based on Good Governance of the Subdistrict Administrative Organization, Phromphirom District Phitsanulok Province*. Master Thesis. Graduate School, Rajabhat Nakhon Sawan University.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2547). *คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546*.
- Bureaucracy Development, Office. (2004). Royal Decree on Rules and Procedures for the Management of Good Corporate Affairs, 2003
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. *ระเบียบการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมดี พ. ศ.2542*.
- The Secretariat of the Cabinet. *the administration of the social and political affairs in 1999*.

ศีล 5 กับปัญหาการุณยฆาต

Five Precept and Euthanasia

¹พระครูอาทรกิจจาภิรักษ์, ทิพย์ภวิษณ์ ไสชาติ และ สังเวียน สฬาง
¹Phrakru Arthornkichchaphirak, Thippavit Saichart, and Sangwien Saphang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ubon Ratchathani Campus

¹Email: s.dhammakosa_@hotmail.com

บทคัดย่อ

การกระทำที่เป็นการุณยฆาตนั้น เป็นเพียงความเชื่อของวิทยาศาสตร์หรือแพทย์แผนปัจจุบัน ที่เห็นความทุกข์ทรมานของผู้ป่วยด้วยอาการของโรคต่างๆ จึงต้องการที่จะหาทางช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยที่ได้รับความลำบากทุกข์ทรมานให้หายจากความเจ็บปวดและทรมาน แต่ในหลักศีล 5 ของพระพุทธศาสนาแล้ว ถือว่าไม่ควรอย่างยิ่งที่จะทำให้ชีวิตของคนๆ หนึ่งที่ได้รับ ความเจ็บปวดจากโรคที่เป็นอยู่ให้ตายด้วยความการุณของแพทย์หรือญาติแต่ประการใด เพราะ นั้นถือว่าการล่วงละเมิดต่อชีวิตผู้อื่นเป็นเป็นเจตนากรรม และเป็นการไปตัดรอนวงจรแห่งกรรม หรือวิบากกรรมที่เขากำลังได้รับผลอยู่ ถึงแม้ว่าการกระทำการุณยฆาตนั้นในอนาคตอาจจะมี แนวโน้มให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้นก็ตาม แต่สิ่งที่สำคัญและควรระวังก็คือมันจะเป็นการทำการุณยฆาตเชิงธุรกิจทำให้ผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์จากความเจ็บป่วยหรือทุกข์ทรมานของผู้ป่วย ดูจะเป็นการไร้ซึ่งมนุษยธรรมเกินไป การทำการุณยฆาตไม่ใช่ทางออกของการแก้ปัญหาความเจ็บป่วยหรือความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย แต่อาจกลายเป็นการทำลายความ มั่นคงของมนุษย์ไปโดยไม่รู้ตัวก็ได้

คำสำคัญ: ศีล 5; การุณยฆาต; ปาณาติบาต; การทำลายชีวิต

Abstract

The act of Euthanasia It is just the belief of science or modern medicine. Seeing the suffering of the patient with the symptoms of various diseases. Want to find a way to help a sick person suffering from pain and suffering. But in the 5 precepts of Buddhism. It is not supposed to make people's lives. One who is suffering from a disease that is. The death of the doctor or a relative. Because it is considered as a violation of the lives of others. And it is to cut off the cycle of karma or karmic retribution that he is receiving. Although the Euthanasia in Anak may be more likely to be accepted. But what is important and cautious is that it would be a business crime to get an entrepreneur to benefit from the illness or suffering of a patient. It will be too humane. It will be too humane. Euthanasia is not the solution to the problem of illness or suffering of a patient. But it may become destructive to human security without knowing it.

Keywords: Euthanasia, Five Precept; Human begin

บทนำ

การเจริญเติบโตทางด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ เพื่อความอยู่รอดของชีวิตนั่นเอง เมื่อสิ่งต่างๆ ที่เป็นเรื่องของวัตถุอันเกิดจากน้ำมือของมนุษย์สร้างขึ้น ถ้าหากมองในอีกแง่มุมหนึ่งก็เป็นประโยชน์ต่อโลกยุคใหม่ ในขณะที่โลกยุคใหม่เริ่มกำลังมุ่งให้ความสำคัญกับโลกแห่งวัตถุและโลกแห่งเหตุผลมากขึ้น จนบางครั้งกลับลืมพื้นฐานเดิมของสังคมหรือปัจจัยหลักของชีวิตมนุษย์ด้วยกัน นั่นคือหลักจริยธรรมหรือหลักของศีลธรรม ที่มุ่งเน้นให้คนทั้งโลกรู้เท่าทันกับความเป็นจริงและยอมรับมัน การที่จะทำอะไรก็ควรสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและโลก เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบตามมา ยิ่งโดยเฉพาะเวลาร่างกายได้รับความทุกข์ทรมานจากโรคต่างเปื้อนเปื้อนหรือรุมเร้า วิทยาการทางแพทย์แผนปัจจุบันต่างก็ให้ความสำคัญในการดูแลรักษา โดยมีเครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยมากมายและด้วยวิธีการรักษาที่หลากหลาย สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ (พระเทพสุวรรณเมธี และ สุพิชฌาย์ พรพิชฌรงค์, 2560) แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่สามารถที่จะเอาชนะโรคภัยที่เปื้อนเปื้อนชีวิตของมนุษย์ไปได้ เมื่อเป็นเช่นนี้คำว่า การุณยฆาต จึงเกิดตามมา เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยที่ได้รับความทุกข์ทรมาน ได้หลุดพ้นไปจากความเจ็บปวดที่ตนเองได้รับอยู่ เรียกภาษาชาวบ้านง่าย ๆ ก็คือทำให้ตายจากความเจ็บปวดหรือทำให้ตายด้วยความปรารถนาดีของคณะแพทย์และญาติผู้ป่วย

ปัจจุบันมีหลายประเทศที่กำลังกระทำการุณยฆาต ด้วยเหตุผลต่างๆ มากมาย และบางประเทศก็กำลังจะออกกฎหมายในเรื่องนี้ ในขณะที่ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนามีความคิดเห็นขัดแย้งการกระทำนี้ เพราะเป็นการไปตัดวงจรของชีวิตคน ไม่ใช่ผู้ป่วยคนนั้นได้เสียวิบากกรรมก่อน เมื่อเขาตายไปแล้วโดยการทำารุณยฆาต อาจทำให้เขายังมีวิบากกรรมเก่าที่ต้องไปชดใช้ในภพอื่นๆ อีกต่อไป แต่ที่สำคัญก็คือว่า หลักของศีล 5 ท่านวางหลักการไว้ดีแล้วจุดประสงค์เพื่อให้ทุกคนเคารพในชีวิตของกันและกัน ไม่ให้ทำลาย ไม่ให้เปื้อนเปื้อนชีวิต อันเป็นการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นกับสังคมมนุษย์โลก ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์มีความรับผิดชอบทางศีลธรรม เพราะมนุษย์มีเจตจำนงเสรีในการกระทำด้วยตนเอง (นคร จันทราช, 2560) แต่ในทางตรงกันข้ามกลุ่มคนหลายกลุ่มก็ยังพยายามหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จากปัญหาต่างๆ ในสังคม เช่น ปัญหาการทำแท้ง การทำตัวอ่อนของมนุษย์ และการกระทำการุณยฆาต เป็นต้น

ดังนั้น สถาบันสงฆ์ในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการให้ความรู้และความถูกต้องเกี่ยวกับชีวิต ปฏิบัติหน้าที่ของหน้าที่ของกัลยาณมิตรตามหลักการเป็นปรัตติยะในการเป็นต้นแบบที่ดีด้านกายกรรม วาจากรรม มโนกรรม และการแนะนำประโยชน์แก่ผู้อื่น (ประทีป พิชทองกลาง, 2561) ผลต่อสังคมคือคนในสังคมมีความเอื้อเฟื้อ เสียสละแบ่งปัน แสดงความมีน้ำใจต่อคนรอบข้างอยู่เสมอความปรองดองสามัคคีก็จะเกิดแก่คนในสังคม

(พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปัญโญ และคณะ, 2560) ซึ่งพระสงฆ์เป็นตัวแทนในการประกาศัจธรรมความจริงให้ชาวพุทธและคนทั่วโลกได้เข้าใจและเข้าถึงแก่นแท้ของคำสอน ได้นับถือเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ขณะเดียวกันก็มีท่าทีต่อปัญหาเรื่องราวต่างๆ ของสังคม และช่วยชี้แนะทางออกให้ โดยเฉพาะเรื่องการรณยฆาตหรือการฆ่าโดยความกรุณานั้นกำลังเป็นปัญหาถกเถียงกันอย่างมากทั้งในทางการแพทย์ กฎหมาย ดังนั้น บทความเรื่องนี้ที่ผู้เขียนได้ยกขึ้นมากล่าวถึงอยู่นี้ เพื่อที่จะสะท้อนให้กับสังคมยุคใหม่ที่กำลังเจอกับดักเรื่องเหล่านี้ ว่าเราจะวางท่าทีอย่างไรต่อปัญหานี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยหรือคณะแพทย์หรือญาติผู้ป่วยด้วย ให้ได้ข้อคิดเชิงเปรียบเทียบว่า ระหว่างการแก้ปัญหาชีวิตด้วยการทำการรณยฆาต และการป้องกันปัญหาชีวิตก่อนที่จะเกิดการทำการรณยฆาต หรือการป้องกันปัญหาก่อนทำแท้งดีกว่าการทำแท้ง เพื่อแก้ปัญหาที่ปลายเหตุที่เป็นมุมมองในแง่ของศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนา ดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

ความหมายและประเภทการรณยฆาต

การรณยฆาต หรือ การฆ่าด้วยการเมตตากรุณา มาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2 คำคือ Euthanasia และ Marcy Killing นั้นให้ความหมายในแง่ไม่ดี เพราะมีคำว่า “Kill” รวมอยู่ด้วย ดังนั้น จึงนิยมใช้คำว่า Euthanasia กันมากกว่า โดยคำนี้มาจากคำภาษากรีกสองคำ คือ eu = will และ thanatos = death คือเป็นการกระทำที่มีเจตนาช่วยให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายด้วยความสงบ การรณยฆาตที่ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงนี้ สอดคล้องกับ Healey (1997) ได้กล่าวถึงเรื่อง Euthanasia Sydney ไว้ว่า สามารถแยกประเภทของการรณยฆาตออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การจำแนกประเภทตามเจตนาและการจำแนกแบบอื่นๆ การจำแนกประเภทตามเจตนา การรณยฆาตเมื่อแยกตามประเภทแล้วมี 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1. การรณยฆาตแบบสมัครใจ (Voluntary Euthanasia) คือ กรณีที่ผู้ป่วยแสดงเจตจำนงที่จะตายด้วยความช่วยเหลือของผู้อื่น หรือผู้ป่วยกำหนดตายด้วยตนเอง (ในกรณีที่รู้จักยาที่จะช่วยฆ่าตัวเองให้ตาย) ในยามที่เจ็บป่วยและทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจอย่างแสนสาหัส ซึ่งการตายแบบสมัครใจนี้ผู้ป่วยอาจจะขอให้จัดการด้วยวิธีหนึ่งในช่วงที่เจ็บปวด หรือไม่สามารแสดงความต้องการได้ในเวลานั้น (เจ็บหนัก) โดยการรณยฆาตแบบสมัครใจ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) Passive Voluntary คือผู้ป่วยร้องขอไม่ให้มีการรักษาด้วยวิธีการทางการแพทย์ใดๆ อีก (ปล่อยให้ตายไปอย่างสงบ) และ 2) Active Voluntary คือผู้ป่วยอนุญาตให้ฆ่า (เช่นผู้ป่วยร้องขอให้ฉีดยาเพื่อให้ตาย)

2. การรณยฆาตแบบผู้ป่วยไม่อยู่ในภาวะที่จะตัดสินใจได้ (Non-voluntary Euthanasia) คือ กรณีที่ตัดสินใจจบชีวิตผู้ป่วยซึ่งไม่สามารถแสดงออกซึ่งความต้องการได้โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) Passive non-voluntary คือ ไม่รักษาด้วยวิธีการทาง

การแพทย์ใดๆ อีก (ปล่อยให้ผู้ป่วยซึ่งไร้ความสามารถ เช่น อาการขั้นโคม่าตายไป) และ 2) Active non-voluntary คือกรณีที่ผู้ป่วยซึ่งไร้ความสามารถนั้นถูกฆ่าเพื่อขจัดความเจ็บปวด โดยไม่สามารถพิสูจน์ได้แน่ชัดว่าผู้ป่วยร้องขอ (หรือแสดงอาการใดๆ ให้เข้าใจไปในทำนองนั้น) หรือไม่

3. การุณยฆาตแบบไม่สมัครใจ (involuntary) คือกรณีที่ตัดสินใจจบชีวิตผู้ป่วย (ซึ่งยังมีสติสัมปชัญญะ) โดยปราศจากความยินยอมหรือเจตจำนงของผู้ป่วย (คือ กรณีที่ผู้ป่วยไม่ได้แจ้งให้ทราบ หรือแสดงอาการใดๆ ให้รู้ว่าเขาอยากจะทำการุณยฆาต หรือ อยากมีชีวิตอยู่ ผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า ความตายเป็นสิ่งที่ดีที่สุด สำหรับคนที่อยู่ในภาวะทุกข์ทรมานนั้น; ผู้เกี่ยวข้องทนดูไม่ไหวจึงตัดสินใจแทน)

จะเห็นว่าการการุณยฆาตประเภทที่ 1 ผู้ป่วยสมัครใจที่จะตาย โดยไม่ได้มีการขอร้องให้คนอื่นฆ่าตนเอง (ไม่ว่าจะแบบ Active หรือ Passive ก็ตาม) ส่วนการการุณยฆาตประเภทที่ 2 และ 3 นั้นคนทำการุณยฆาตเป็นผู้ตัดสินใจแทน ดังนั้น การุณยฆาตจึงมีอยู่เพียง 2 ประเภทหลักๆ คือ 1) ผู้ป่วยอยู่ในภาวะที่สามารถตัดสินใจ และเขาตัดสินใจที่จะตาย 2) ผู้ป่วยไม่อยู่ในภาวะที่สามารถตัดสินใจได้ คนอื่นตัดสินใจแทน โดยลักษณะของการุณยฆาตมีอยู่ 2 ลักษณะคือ 1) คือการกระทำใดๆ ที่ช่วยให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตายด้วยความสงบ เช่น การฉีดยาเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยจบชีวิตลง 2) การปล่อยให้ผู้ป่วยถึงแก่ความตายด้วยไม่ใช่เครื่องมือจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยยืดชีวิต

การุณยฆาตและกฎหมาย

ในเรื่องของกฎหมายว่าด้วยการุณยฆาตนี้สำหรับประเทศไทยยังไม่มีปรากฏชัดเจน เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อนสำหรับในกลุ่มผู้นับถือพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ของประเทศ ในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ แสง บุญเฉลิมวิภาส (2552) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ในหนังสือแสดงเจตนาเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในวาระสุดท้ายของชีวิต” บทความในหนังสือ ก่อนวันผลัดใบว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรับรองเรื่องการทำการุณยฆาต (Mercy Killing) หรือ Active Euthanasia ที่ถือเป็นการเร่งการตาย การุณยฆาตจึงแตกต่างจากการ ทำหนังสือแสดงเจตนาตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 ซึ่งถือเป็นการแสดงเจตนาของบุคคลเพื่อที่จะกำหนดวิธีการดูแลรักษาของผู้ป่วย ในวาระสุดท้ายของชีวิต เป็นการรับรองสิทธิของผู้ป่วยที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง ที่จะขอตายอย่างสงบตามธรรมชาติ ไม่ถูกเหนี่ยวรั้งด้วยเครื่องมือต่างๆ จากเทคโนโลยีต่างๆ จำเป็นจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจากหลาย มุมมองทั้งความจริงทางด้านการแพทย์ขอบเขตทางกฎหมายและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลัก ศาสนา ซึ่งถ้าหากเป็นเช่นนั้นได้ก็จะก่อให้เกิดแนวทางที่เหมาะสมในการดูแลผู้ป่วยวาระสุดท้าย (แสง บุญเฉลิมวิภาส, 2558) พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20

มีนาคม 2550 เป็นต้นไป ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแสดงเจตจำนงของผู้ป่วยที่จะไม่รับการรักษา พร้อมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังมาตรา 12 “บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตน หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้” การดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสาธารณสุขได้ปฏิบัติตามเจตนาของบุคคลตามวรรค หนึ่งแล้ว มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด และให้พ้นจากความรับผิดชอบ (Nakseeharach, 2018)

ในปัจจุบันแพทยสมาคมโลก (World Medical Association) กำลังเร่งจัดทำแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการรณุญาต ได้แก่ ปฏิญญาแพทยสมาคมว่าด้วยการรณุญาต (World Medical Association Declaration on Euthanasia) เมื่อผู้เขียนได้อ่านและพิจารณาแล้ว เห็นว่า มีความสัมพันธ์กันกับคำแปลคำประกาศของแพทยสมาคมโลกเกี่ยวกับ “ยูธานาเซีย” ของนายแพทย์ท่านหนึ่งได้ใจความตอนหนึ่งว่า การกระทำโดยตั้งใจที่จะทำลายชีวิตของผู้ป่วย แม้ว่าจะเป็นการทำตามคำร้องขอของผู้ป่วย หรือญาติสนิทก็ตามถือว่าเป็นผิดหลักจริยธรรม แต่ไม่รวมถึงการดูแลของแพทย์ที่เคารพต่อความปรารถนาของผู้ป่วยในวาระสุดท้าย (ไพศาล ลัมสสิต, 2553) ของชีวิตซึ่งประสงค์ที่จะเสียชีวิตตามธรรมชาติ ดังนั้นในประเด็นดังกล่าว ผู้เขียนจะได้นำเสนอในอีกมุมมองหนึ่งทางด้านพระพุทธศาสนาว่ามองปัญหาเกี่ยวกับการรณุญาตไว้อย่างไร จะเห็นแล้วว่าระหว่างหลักการทางกฎหมายและหลักการที่เป็นไปตามธรรมชาติของชีวิตมนุษย์นั้น มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ฉะนั้น การที่จะออกกฎหมายเรื่องนี้แม้แต่แพทย์หรือสมาคมแพทย์โลกก็ยังมีท่าทีต่อเรื่องนี้อย่างชัดเจน ที่ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการกระทำดังกล่าว เพื่อเป็นข้ออ้างว่าเป็นการช่วยเหลือผู้ป่วยเท่านั้น

การรณุญาตตามทัศนะของศาสนาพุทธ

ในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สอนให้ศาสนิกชนของตนเองเป็นผู้ประพฤดิหรือประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ให้ประกอบอาชีพทุจริตอันเป็นมิจฉวนิชา ซึ่งหลักการนี้ได้บอกไว้ชัดเจนว่า การประกอบอาชีพที่ไม่สุจริต ถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักธรรม เพราะพุทธศาสนิกชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะศีล 5 ข้อที่ 1 ว่าด้วยเรื่องของการฆ่าหรือทำลายชีวิตของตนและผู้อื่น จะโดยสังการด้วยวาจาหรือโดยประมาทก็ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม พระพุทธองค์ตรัสไว้ชัดเจนว่า การที่จะได้อัตภาพมาเป็นมนุษย์มีอาการครบ 32 ถือเป็นเรื่องยาก เพราะชีวิตที่ฝึกได้แล้วคือชีวิตที่ประเสริฐ สันต์ หัตถิรัตน์ (2521) ที่กล่าวไว้ในหนังสือเรื่องการดูแลรักษาผู้ป่วยที่หมดหวังที่ระบุถึงข้อห้ามไม่ให้ทำการรณุญาตว่า โดยมีพุทธวจนะหนึ่งว่า “ให้บุคคลพึงสละทรัพย์สมบัติเพื่อรักษาอวัยวะ ให้บุคคลพึงสละ

อวัยวะเพื่อรักษาชีวิต” และ “ตราบโดที่ยังมีชีวิตอยู่ ตราบนั้นชีวิตก็ยังมีค่า ไม่ควรที่ใครจะไปตัดรอนแม้ว่าชีวิตนั้นกำลังจะตายก็ตาม หากไปเร่งเวลาตายเร็วขึ้นแม้จะเพียงแค่วินาทีเดียวก็เป็นบาป นอกจากนี้ ภิกษุเถรวาทถือวินัยข้อหนึ่งซึ่งปรากฏในปาฏิโมกข์ว่า “ภิกษุทั้งหลายไม่พึงพรากชีวิตไปจากมนุษย์ หรือจ้างวานฆ่าผู้นั้น หรือสรรเสริญคุณแห่งมรณะ หรือช่วยผู้ใดให้ถึงแก่ความตาย ดังนั้น ท่านผู้เจริญแล้วเอ๋ย ท่านหาประโยชน์อันใดในชีวิตอันลำเค็ญและน่าสังเวชนี้กัน ความตายอาจมีประโยชน์สำหรับท่านมากกว่าการมีชีวิตอยู่” หรือด้วยมโนทัศน์เช่นนั้น และขณะเดียวกันพระอาจารย์ Thanissaro Bhikkhu (1994) ที่กล่าวถึงเรื่องการรณฆาตว่าเป็นเรื่องผิดศีลธรรมในเรื่อง Buddhist Monastic Code I โดยระบุความตอนหนึ่งว่าด้วยวัตถุประสงค์เช่นนั้น ถึงแม้ท่านไม่สรรเสริญคุณแห่งมรณะหรือช่วยผู้ใดให้ถึงแก่ความตาย ผู้นั้นก็จักถึงแก่ความตายในเร็ววันอยู่แล้ว” ด้วยเหตุนี้ ว่าโดยหลักแล้วพุทธศาสนาสถิรว่าการรณฆาตเป็นบาป

ในประเด็นดังกล่าวนี้ผู้เขียนเห็นว่าการทำการรณฆาต ไม่ว่าจะเป็นการช่วยให้ผู้ป่วยที่สิ้นหวัง ตายอย่างสงบ คือการที่แพทย์ฉีดยา ให้อา หรือกระทำโดยวิธีอื่นๆ ให้ผู้ป่วยตายโดยตรง การยุติ การใช้ เครื่องช่วยหายใจ ก็จัดอยู่ในประเภทนี้ด้วย และการปล่อยให้ผู้ป่วยที่สิ้นหวังตายอย่างสงบ คือ การที่แพทย์ไม่สั่งการรักษา หรือยกเลิกการรักษา ที่จะยืดชีวิตผู้ป่วยที่สิ้นหวัง แต่ยังคง ให้การดูแลรักษาทั่วไป เพื่อช่วยลดความทุกข์ทรมานของผู้ป่วยลง จนกว่าจะเสียชีวิตไปเอง ท่านพุทธทาสสังกับลูกศิษย์ไว้ว่า เมื่อท่านป่วยหนัก ไม่ให้ใช้เทคโนโลยี ที่จะช่วยชีวิตท่านไว้ อย่างผิดธรรมชาติ และเมื่อท่านจะมรณภาพ ขออย่าให้เครื่องมือช่วยชีวิตใด ๆ ติดตัวท่าน แต่คณะแพทย์ผู้ทำการรักษา ประารถจะยืดชีวิตของท่าน ไว้ให้นานที่สุด จึงใช้ทั้งเครื่องช่วยหายใจ ให้อาเพิ่มความดันทางเส้นเลือดดำ และยาคลายกล้ามเนื้อ เพื่อควบคุมการหายใจ ด้วยยึดว่าหน้าที่ของแพทย์ คือรักษาชีวิตของผู้ป่วย ไว้อย่างเต็มความสามารถตามหลักคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า ถ้าบุคคลมีเจตนาจะให้ผู้อื่นตายด้วยวิธีใดๆ ก็ตาม เมื่อสำเร็จตามเจตนา นั้นย่อมเป็นอกุศลกรรม ถ้าเรามองอย่างผิวเผินอาจจะคิดว่าเป็นการกระทำที่ดีเพราะช่วยให้ผู้ป่วยพ้นจากความทรมาน แต่เราไม่ทราบผู้ป่วยตายแล้วไปเกิด ณ ที่ใดมีสุขมีทุกข์อย่างไร เขาอาจไปเกิดในสถานที่ที่ทุกข์มากกว่านี้หลายแสนเท่าก็ได้ ดังนั้น ตามหลักคำสอนจึงไม่ควรทำให้ผู้อื่นตาย เพราะการเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยากแท้

กระบวนทัศน์ของการรณฆาตตามแนวศีล 5 ทางพระพุทธศาสนา

กระบวนทัศน์ของในหลักการของศีล 5 นั้น จุดประสงค์หลักก็เพื่อไม่ให้ละเมิดสิทธิในความเป็นคน ไม่ให้ละเมิดในกรรมสิทธิ์ในเรื่องทรัพย์สินที่เป็นของตนเอง ไม่ให้ละเมิดคุ้มครองชีวิตของกันและกัน ไม่ให้ละเมิดดูถูกหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้วยกัน และสุดท้ายก็เพื่อไม่ให้คนขาดสติ หลงใหลในเรื่องของสุราเมรัย ที่เป็นเครื่องทำลายสติปัญญาและไม่

เป็นสาเหตุแห่งการทะเลาะวิวาท เพียงแค่ศีล 5 ประการนี้ในแง่ของหลักการพื้นฐานของพระพุทธศาสนา ก็ยังไม่ให้ล่วงละเมิดซึ่งกันและกัน

ยังเป็นเรื่องของกรณียฆาตด้วยแล้ว ถือว่าเป็นเรื่องที่ผิดต่อหลักการอย่างไม่สามารถจะปฏิเสธได้เลย เพราะการทำชีวิตของคนให้ตกไปหรือตายไปนั้น ถึงแม้จะกระทำโดยปรารถนา ตีอยากให้เขาพ้นจากความทุกข์ ความเจ็บปวดจากโรคที่เป็นอยู่ ก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ประกอบไปด้วยเจตนา พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าเจตนา นั้นคือตัวกรรม ฉะนั้นผู้เขียนจึงต้องการที่จะนำเสนอแนวคิดของเรื่องกรณียฆาต ที่มีปรากฏในพระบาลี ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ชัดเจนไปอย่างชัดเจนก็ตาม แต่ท่านก็ได้วางหลักที่เกี่ยวกับเรื่องของการฆ่าตามหลักการทางพระพุทธศาสนาไว้ว่า การกระทำนั้นจะต้องครบองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้ 1) สัตว์มีชีวิต 2) สำคัญว่า สัตว์มีชีวิต 3) จิตคิดจะฆ่า 4) พยายาม 5) สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น นอกจากนี้ท่านยังได้กล่าวเพิ่มเติมถึง ความเพียรพยายามในการกระทำปาณาติบาตนั้นอีก มีอยู่ 6 ประการ ได้แก่ 1) สังหารด้วยตนเอง 2) ใช้ผู้อื่น หรือใช้วาจาสังหาร 3) ใช้อาวุธสังหาร 4) สังหารด้วยหลุมพราง 5) สังหารด้วยวิชาคุณ 6) สังหารด้วยฤทธิ์ (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต, 2559)

จากหลักการในทางศีล 5 ดังกล่าวข้างต้นนี้ ถือได้ว่า การทำปาณาติบาตนั้น ถึงแม้ไม่ใช่ตนเองเป็นผู้ลงมือกระทำเองก็ตาม แต่ถ้าสั่งการหรือมอบหมายให้ผู้อื่นไปกระทำแทนตนหรือในนามตนแล้วก็คือผิดทั้งนั้น นอกจากนี้การทำปาณาติบาตยังหมายรวมถึงการสังหารด้วยหลุมพราง สังหารด้วยวิชา สังหารด้วยฤทธิ์ด้วยเดชะอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนเองมี พระพุทธศาสนาถือว่าเป็นเรื่องที่ผิด เป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ เป็นเรื่องที่ไม่ใช่แนวทางของหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างแน่นอน

การกระทำการุณยฆาต นั้นพระพุทธศาสนาได้มีเหตุการณ์คล้ายกันนี้และพุทธศาสนาได้ให้ข้อตัดสิน โดยมีในพระบาลีว่า “...ภิกษุรูปหนึ่งอาพาธ ภิกษุทั้งหลายได้พรรณาคณะแห่งความตายแก่ภิกษุนั้นด้วยความกรุณา ภิกษุนั้นถึงมรณภาพแล้ว ภิกษุเหล่านั้นมีความรังเกียจว่า พวกเราต้องอาบัติปาราชิกแล้ว กระมังหนอจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าๆ ตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอต้องอาบัติปาราชิกแล้ว” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) จากทัศนะนี้จะเห็นว่าพระพุทธองค์ไม่ได้เห็นสมควรในการขออนุญาต เพราะการกระทำในลักษณะนี้แสดงถึงความทุกข์เวทนาของภิกษุผู้พรรณาคณะความตายเพราะเห็นถึงความเจ็บป่วย และเกิดสงสาร แต่ใช้พิจารณาของตนเองคิดว่าเขาต้องการตาย

พระพุทธศาสนาจึงเห็นว่าการฆ่าคนไม่ว่าจะในสถานการณ์ใดเกิดจากธรรมชาติอันชั่วร้าย ถือได้ว่าบุคคลนั้นได้กระทำการอันเป็นอกุศลแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นบาปเสมอและเมื่อเป็นบาปผู้ฆ่าต้องรับผิดชอบ ทางศีลธรรมต่อการฆ่านั้นเป็นธรรมดา อีกกรณีหนึ่งที่ปรากฏใน พระบาลีวินัยปิฎก มหาวิภังค์ว่า “ก็ ภิกษุใดจงใจพรากรากายมนุษย์จากชีวิต หรือแสวงหาศัตราอันจะ

พรากรากายมนุษย์นั้น แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

ดังนั้น หลักการของศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนา จะไม่ให้ความสำคัญของเหตุผลทางจริยธรรมว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ แต่จะชี้ชัดลงไปเลยว่าสิ่งนี้ไม่ถูกต้อง สิ่งนี้เป็นสิ่งต้องห้าม สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ผิดต่อหลักธรรมวินัย ถ้าหากใครล่วงละเมิดตามหลักของศีลนี้แล้วถือว่าผู้นั้นทำผิดย่อมมีโทษและบาปกรรม ฉะนั้น เรื่องของการทำกรณียฆาต หลักคำสอนของศาสนาพุทธจึงไม่ยอมรับ และไม่สนับสนุนให้มีการออกกฎหมายในเรื่องดังกล่าว เพราะเป็นเรื่องที่ผิดต่อหลักศีลธรรมนั่นเอง

วิเคราะห์ปัญหาการุณยฆาตในสังคมไทยและทางออก

ปัญหาเรื่องการุณยฆาตในสังคมไทยนั้น ก็ยังเป็นปัญหาที่ต้องการคำตอบและหาทางออกร่วมกันมาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเท่าที่ควร ดังที่ผู้เขียนจะได้นำมากล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

เรื่องสิทธิการตาย

เรื่องสิทธิการตายในสังคมไทย ผู้เขียนมองอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านความเชื่อตามหลักศาสนาของตน ด้านร่างกายที่ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน และด้านเทคโนโลยี ในขณะที่สิทธิเรื่องการตายในสังคมไทย เป็นประเด็นที่ผู้คนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก สำหรับสิทธิเรื่องการตายตามหลักศาสนาของตนนั้น อาจจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คนๆ นั้นตัดสินใจที่จะจบชีวิตตัวเอง ในส่วนด้านร่างกายก็เป็นเหตุจูงใจสำคัญที่อาจทำให้ผู้ป่วยตัดสินใจจบชีวิตตนเอง เพราะเนื่องมาจากความทุกข์ทรมานทางด้านร่างกายจากโรคที่รุมเร้าอยู่ ผู้ป่วยจะไปให้พ้นความเจ็บปวดนั้น อีกส่วนสำคัญที่อาจจะเป็นเหตุผลให้ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วยตัดสินใจให้มีการทำการุณยฆาต คือ เครื่องมือทางการแพทย์ ด้วยเทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือทางการแพทย์ ได้รับการพัฒนามาโดยลำดับ หากผู้ป่วยและญาติให้ความยินยอมแล้ว คณะแพทย์ก็จะใช้เครื่องมือทางการแพทย์และยาปฏิชีวนะฉีดเข้าไปในร่างกายผู้ป่วย โดยไม่ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกเจ็บปวด อาจจะด้วยเหตุผลนี้ก็เป็นที่ทำให้คนตัดสินใจจบชีวิตตนเอง

ในขณะที่ร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ มาตรา 24 ที่รับรองสิทธิการตายอย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นั่นคือ เรากำลังจะมีกฎหมายที่รับรองเรื่อง การุณยฆาต หรือ Mercy Killing จากกฎหมายมาตราดังกล่าวนี้อเอง จะเป็นเหตุให้คนในสังคมไทยตื่นตัวเรื่องการตายมากขึ้น ทั้งๆ ที่ไม่เคยเข้าใจว่าการตายคืออะไร การตายที่ดีคือตายแบบไหน ตายแล้วจะไปไหน ดังนั้นประเด็นนี้ควรจะต้องมีการทำความเข้าใจกันให้มาก เพราะแท้ที่จริงแล้วการตายตามหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนานั้นไม่ได้หมายความว่าตายจากความเจ็บปวดหรือตายเพื่อหนี

ความทุกข์ แต่การตามในทางพระพุทธศาสนาคือตายอย่างธรรมชาติ ตายอย่างมีสติ อย่างอย่างสงบสุข ที่ใจยอมรับสภาพการตายในทุกรูปแบบ

แต่สิทธิในทางพระพุทธศาสนา จะเน้นการพัฒนาด้านจิตใจเป็นหลักมากกว่าวัตถุ แม้แต่เรื่องของการความเจ็บปวดที่ผู้ป่วยได้รับจากการเบียดเบียนของโลก หรืออุบัติเหตุต่างๆ ที่ทำให้ผู้ป่วยได้รับทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส ก็สามารถวางใจเป็นกลางได้ ไม่ต้องมีความพยายามที่จะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ด้วยการหนีความจริง หรือหนีกฎแห่งกรรมไปไม่ได้ ในโลกทางตะวันตกอาจจะยอมรับในเรื่องการุณยฆาต แต่มีไม่กี่ประเทศที่ให้การยอมรับกระบวนการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วไม่ให้การยอมรับ ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องศาสนาเดียวกัน แต่ก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป เมื่อเป็นเช่นนี้ก็แสดงให้เห็นแล้วว่าหลักความปรารถนาดี (เมตตา) ที่แท้จริงไม่ได้อยู่ที่ช่วยให้คนเจ็บป่วยพ้นความเจ็บป่วยทางกาย โดยคิดแทนผู้ป่วยแล้วตัดสินใจจบชีวิตเขา เพราะเห็นว่าเขาอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้แล้ว วิธีนี้หรือกระบวนการเช่นนี้ไม่สามารถหาทางออกให้กับสังคมโลกได้ดีที่สุดเท่ากับให้เข้าใจและยอมรับผลวิบากของกรรมต่อไป

การุณยฆาตกับทางออก

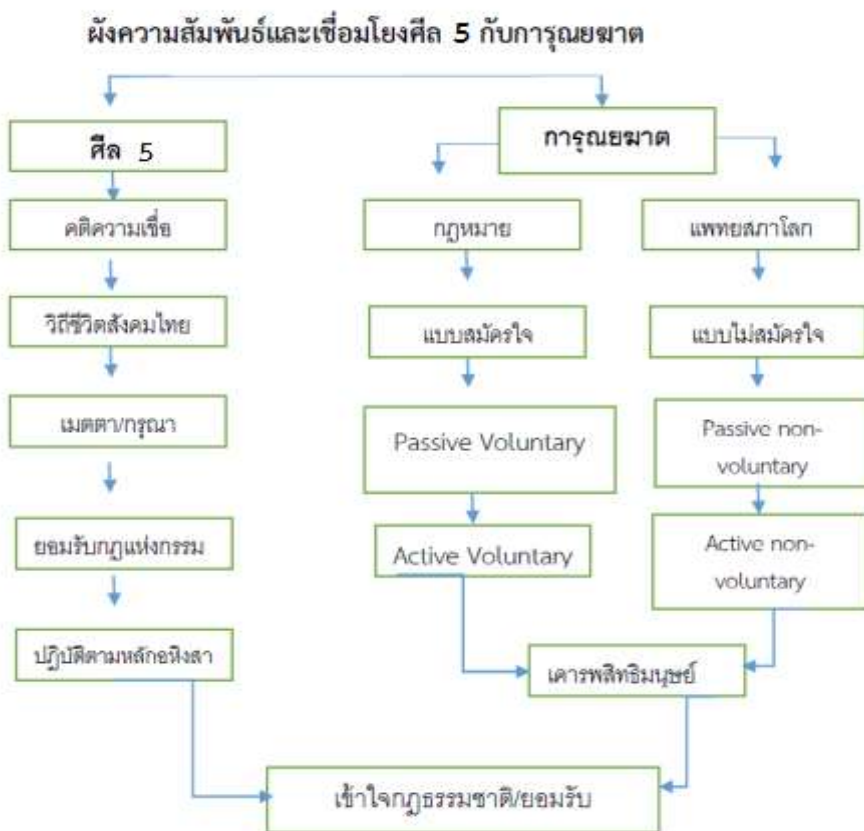
หากจะกล่าวถึงเรื่องการทำการุณยฆาตในสังคมไทยนั้น เมื่อพิจารณาจากพื้นฐานของความเชื่อและความศรัทธาแล้ว จะเห็นว่าในอดีตจนถึงปัจจุบันคนไทยมีความเชื่อที่แนบแน่นในหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ยิ่งโดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องของกฎแห่งกรรม จะเป็นพื้นฐานทางจิตใจของคนไทยมายาวนาน การที่จะทำให้คนในสังคมไทยให้การยอมรับการทำการุณยฆาต เมื่อมองโดยภาพรวมแล้วผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นเรื่องยากที่จะยอมรับ เพียงแต่อาจจะยอมรับในกระบวนการในการรักษาของแพทย์ จนผู้ป่วยถึงที่สุดของชีวิตเท่านั้นซึ่งมีความพ้องกันกับหลักของศีล 5 ข้อที่ 1 เกี่ยวกับเรื่องการทำชีวิตของผู้อื่นให้ตาย เป็นเพราะเหตุว่าชาวพุทธส่วนใหญ่ในประเทศ ยังให้ความเคารพนับถือคติความเชื่อตามหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาอยู่เช่นเดิม ดังนั้น เรื่องดังกล่าวนี้จะไปในทิศทางที่ไม่ดีเลยถ้าหากกฎหมายของประเทศให้ความสำคัญหรือผ่านกฎหมายว่าด้วยเรื่องสิทธิการตายของผู้ป่วยและผู้สมัครใจ เมื่อเกิดความทุกข์กายและใจ หรืออาจจะเป็นญาติๆ ให้การยินยอมแทน ซึ่งการทำการุณยฆาตกับญาติผู้ใหญ่หรือกับบุคคลที่ตนเองรัก ด้วยสาเหตุเพียงทนเห็นความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานไม่ได้เท่านั้น จึงตัดสินใจแทนผู้ป่วยเพื่อยินยอมให้แพทย์ทำการุณยฆาต

แต่ในขณะเดียวกันผู้ป่วยน่าจะพอมีทางเลือกอยู่หลายทาง เหมือนที่พระพุทธองค์สอนไว้ คือ ถึงกายนั้นจะทุกข์เพียงใด แต่หาใจของเราไม่ทุกข์ หรือเข้าใจในสภาพธรรมชาติตามความจริงของมันเช่น กายของเราที่กำลังได้รับทุกเวทนาอยู่จริง แต่ใจของเราอาจจะไม่ได้รับ

ความทุกข์เหมือนกายด้วยก็ได้ เรื่องนี้ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่คนธรรมดาแบบโลกๆ อาจจะมองข้ามไปหรือนึกไม่ถึงก็เป็นได้ จึงคิดได้แต่เพียงว่าการทำบุญชมาตเท่านั้นที่จะเป็นทางออกและตอบคำถามได้ แต่ถ้าหากเราคิดแต่จะใช้เพียงการทำบุญชมาตที่เป็นคำตอบสุดท้ายสำหรับผู้ป่วยหนักที่หมดหวังในการรักษาแล้ว ก็แสดงว่าเรามองข้ามและตัดโอกาสของเขาที่จะได้ระลึกถึงสิ่งที่ติงาม สิ่งที่เคยกระทำมา ก็เท่ากับว่าเราไปตัดโอกาสผู้ไม่ให้ผู้ป่วยได้ทำหรือประสบสิ่งที่ดีกว่าที่เป็นอยู่นั้นเลย ควรหันมาใส่ใจกับการบรรเทาความทุกข์ในใจของเขาควบคู่ไปกับการบรรเทาความปวดทางกาย จะทำเช่นนั้นได้หมอ พยาบาลและญาติ นอกจากจะต้องมีเมตตา กรุณาแล้ว ยังต้องมีเวลาให้แก่ผู้ป่วย เข้าใจความรู้สึกของเขา และมีสัมพันธภาพที่ดีกับเขา จนเขาศรัทธาหรือมีความไว้วางใจ จึงจะสามารถให้ความช่วยเหลือทางจิตใจแก่เขาได้

การปฏิเสธการรักษาหรือการแทรกแซงทางการแพทย์เมื่ออยู่ในภาวะดังกล่าว ไม่ใช่เป็นการฆ่าตัวตาย แต่เป็นการยอมรับความตายที่กำลังจะมาถึงและเมื่อรู้ว่าใกล้จะตายแล้วก็เลือกที่จะตายอย่างสงบโดยให้เป็นไปตามธรรมชาติของสังขาร แต่ถ้าไม่แสดงเจตจำนงล่วงหน้าหรือไม่ได้มีการพูดคุยกับญาติจนเห็นพ้องต้องกัน หากผู้ป่วยหมดสติ ไม่รู้สึกตัว ญาติและหมอก็อาจจะเจาะคอ ใส่ท่อ หรือใช้วิธีการทางการแพทย์อื่น ๆ อย่างเต็มที่ ซึ่งมักสร้างความทุกข์ทรมานแก่ผู้ป่วย และต่อมาถ้าอาจก่อความทุกข์และความเดือดร้อนแก่ญาติได้ ถึงตอนนั้น หากจะถอดท่อ ก็จะกลายเป็นเรื่องยากแล้ว เพราะถ้าถอดแล้วผู้ป่วยถึงแก่ชีวิตทันที ก็จะกลายเป็นปาณาติบาตได้ แต่ก็มีบางกรณีที่ถอดท่อแล้ว ผู้ป่วยยังสามารถหายใจเองได้และมีชีวิตอยู่พักใหญ่ก่อนจะหมดลม ในกรณีนี้ย่อมไม่ถือว่าเป็นปาณาติบาต

ดังนั้น การที่วิทยาศาสตร์หรือแพทย์สภาวะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตามกับการทำบุญชมาต หากเห็นด้วยกับเรื่องนี้ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าสังคมอาจจะมีทางออกในเรื่องการปลดปล่อยความทุกข์ทรมานที่ผู้ป่วยกำลังได้รับอยู่ก็จริง แต่ไม่ใช่ทางรอดของสังคมไทยที่จะช่วยแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ เพราะเป็นการแก้ที่ปลายเหตุเท่านั้น คือเมื่อมีความเจ็บป่วยหรือทุกข์ทรมานมากก็จะแก้ไขด้วยการทำบุญชมาตเท่านั้น เมื่อเป็นอย่างนี้ก็เท่ากับว่าในวงการแพทย์นั่นเองได้เปิดโอกาสให้มีการทำลายชีวิตของคน ถือว่าเป็นการสนับสนุนทางอ้อมให้มีการฆ่าให้ผู้ป่วยตายไปจากโรคที่กำลังได้รับผลคือความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานอยู่ ไม่น่าจะเรียกว่าเมตตา แต่น่าจะเป็นเรื่องของกิเลสหรือโทสะแฝงอยู่ในความรู้สึกของผู้ที่ต้องการกระทำกับผู้ป่วยก็เป็นได้ ฉะนั้นเราจะปฏิเสธผลของกรรมที่เคยกระทำไว้ในอดีตไม่ได้ ยิ่งจะเป็นการสอนให้คนที่กำลังทำกรรมไม่ดีอยู่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ในประเด็นนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรจะต้องปล่อยให้เป็นเรื่องผลของกรรมในแต่ละบุคคลไปเสียจะดีกว่า เพราะบุคคลที่ทำความดี-กรรมชั่ว ก็ย่อมได้รับผลของกรรมที่ทำนั้นตามเจตนาอย่างแน่นอนทุกคน ตามที่ผู้เขียนได้สรุปทำแผนผังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนากับแนวคิดหรือหลักการชมาต เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ดังผังต่อไปนี้

สรุป

การกระทำที่เป็นการุณยฆาตนั้น เป็นเพียงความเชื่อของวิทยาศาสตร์หรือแพทย์แผนปัจจุบัน ที่เห็นความทุกข์ทรมานของผู้ป่วยด้วยอาการของโรคต่างๆ จึงต้องการที่จะหาทางช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยที่ได้รับความลำบากทุกข์ทรมานให้หายจากความเจ็บปวดและทรมาน แต่ในหลักศีล 5 ของพระพุทธศาสนาแล้ว ถือว่าไม่ควรอย่างยิ่งที่จะทำให้ชีวิตของคนๆ หนึ่งที่ได้รับ ความเจ็บปวดจากโรคที่เป็นอยู่ ให้ตายด้วยความการุณของแพทย์หรือญาติแต่ประการใด เพราะ นั้นถือว่าการล่วงละเมิดต่อชีวิตผู้อื่นเป็นเป็นเจตนากรรม และเป็นการไปตัดรอนวงจรแห่งกรรม หรือวิบากกรรมที่เขากำลังได้รับผลอยู่ ถึงแม้ว่าการกระทำการุณยฆาตนั้นในอนาคตอาจจะมี แนวโน้มให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้นก็ตาม แต่สิ่งที่สำคัญและควรระวังก็คือมันจะเป็นการทำการุณยฆาตเชิงธุรกิจทำให้ผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์กับความเจ็บป่วยหรือทุกข์ทรมานของผู้ป่วย ดูจะเป็นการไร้ซึ่งมนุษยธรรมเกินไป การทำการุณยฆาตไม่ใช่ทางออกของการแก้ปัญหา ความเจ็บป่วยหรือความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย แต่อาจกลายเป็นการทำลายความมั่นคงของ

มนุษย์ไปโดยไม่รู้ตัวก็ได้ ดังนั้นทางออกที่ดีกรณีการณยฆาตนี้ทางบ้านเมือง (รัฐศาสตร์) ก็ต้องระมัดระวังในการออกกฎหมาย (นิติศาสตร์) ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวต้องรัดกุมไม่ให้กลายเป็นเรื่องการทำธุรกิจ เมื่อใดที่การณยฆาตเปิดเสรี เมื่อนั้นเบญจศีลก็ไม่มีความสำคัญอะไร การที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต จึงขึ้นอยู่กับทุกคนในประเทศไทยมีศีลธรรม มีความเมตตาปราณีต่อกัน เห็นใจกัน เข้าใจกัน ไม่เบียดเบียนกัน สมควรสมานสามัคคีกัน หลักคุณธรรมเหล่านี้จะทำให้สังคมสงบสุข และส่งผลให้คนทั้งโลกพบสันติสุขไปด้วย

เอกสารอ้างอิง: References

- ดวงเด่น นาคสีหราช. (2561). สิทธิของผู้ป่วยที่สิ้นหวังในการตายอย่างสงบในจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์*, 7(1), 197-223.
- Nakseeharach, D. (2018). Right to Euthanasia of the Hopeless Patients in Mahasarakham Province. *Ramkhamhaeng Law Journal*, 7(1), 197-223.
- นคร จันทรราช. (2560). ความรับผิดชอบทางศีลธรรม: มุมมองจากพุทธปรัชญาเถรวาท. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(3), 5(2), 109-122.
- Jantharach, N. (2017). The Moral Responsibility: Theravada Philosophical Perspective. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(2), 109-122.
- ประทีป พิชทองกลาง. (2561). กัลยาณมิตร: เพื่อนแท้บนเส้นทางแห่งอริยมรรค. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 3(2), 117-138.
- Peuchthonglang, P. (2018). The True friends: Noble Friends on the Path of the Enlightenment. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 3(2), 117-138.
- พระเทพสุวรรณเมธี และ สุพิชฌาย์ พรพิณรงค์. (2560). หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนากับการเยียวยาบาดแผลทางใจ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(3), 354-365.
- Prathepsuwanmetee and Supitcha Pornpitchanarong. (2017). Buddhist Principles and Trauma Healing. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(3), 354-365.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) . (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ.
- Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto). (2016). *Dictionary of Buddhism*. (34th ed.). Bangkok: Bangkok: The Foundation of Education for Peace.
- พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ และ คณะ. (2561). อหิงสธรรมกับการสร้างสันติภาพตามแนวทางพระพุทธศาสนา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(1), 381-392.

- PhramahaPhisit Visittthapaño et al. (2018). Ahimsadhamma with Peace Building in Accordance with Buddhism. *Journal of MCU Peace Studies*, 6(1), 381-392.
- ไพศาล ลี้มสถิต. (2553). *ก่อนวันผลัดใบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- Limsatit, P. (2010). *Before the Date of the Deciduous*. Nonthaburi: National Health Board offices.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tipitakas*. Bangkok: MCU Press.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2558). การรักษาพยาบาลผู้ป่วยวาระสุดท้าย: ความจริงทางการแพทย์ กับขอบเขตทางกฎหมาย. *วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข*, 1(3), 241-253.
- Boonchalermvipas, S. (2015). End of Patients' Life: A Medical Fact with Legal Limits. *Public Health & Health Laws Journal*, 1(3), 1(3), 241-253.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2552). *แสดงเจตนาเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในวาระสุดท้ายของชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- Boonchalermvipas, S. (2009). *Intent about Medical Care in the End of Life*. (2nd ed.) Nonthaburi: National Health Board offices.
- สันต์ หัตถิรัตน์. (2521). *การดูแลรักษาผู้ป่วยที่หมดหวัง*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.
- Hatthirattana, S (1978). *Care for Desperate Patients*. Bangkok: Amarin Printing.
- สันต์ หัตถิรัตน์. (2544). *สิทธิที่จะอยู่หรือตาย*. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.
- Hatthirattana, S. (2001). *The Right to Live or Die*. Bangkok: Moh-Chao-Ban Publishing House.
- Healey K. (1997). *Euthanasia*. Sydney: The Spinney Press.
- Thanissaro Bhikkhu. (1994). *The Buddhist Monastic Code I*. CA: Metta Forest Monastery.

